

ספר זוהר השירה השלם

והוא כרך ה': מספר זוהר הפסח השלם

ובו שני ספרים נפתחים

ספר א. הוא, זוהר השירה, בו לקטנו מאמרי זוהר בארמית ולשון הקודש.

לקוט גדול ונפלא מהזוהר הקדוש, למודים משבח יציאת מצרים, ושירת הים, ועוד מאמרים חוצבי להבות אש מדברי זוהר הקדוש. עם פותרות, תמצית הענין לכל קטע וקטע. וכן צויין בו סימני פסוק, והוספנו מראה מקומות, דבר דבור על אופנו. ובזכות שנקים דברי התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, בני שנו מדותי (גיטין ס"ז), נזקה ל"ובא לציון גואל" בב"א.

ספר ב. זוהר שירת האר"י לפסח, בו לקטנו מאמרים מפתחי האר"י לשחבר הצה"ק רבנו חיים ויטאל זי"ע, מתורת רבו הקדוש מרן האר"י החי זי"ע, שער הפסוקים, - ספר הליוטים, - שער הפגנות, - פרי עץ חיים, - לקוטי תורה, למודים משבח יציאת מצרים, ושירת הים, עם פותרות, תמצית הענין לכל קטע וקטע. וכן צויין בו סימני פסוק, והוספנו מראה מקומות, דבר דבור על אופנו. ובזכות שנקים דברי התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, בני שנו מדותי (גיטין ס"ז), נזקה ל"ובא לציון גואל" בב"א.

יצא לאור ערב חג הפסח תשע"ב על ידי "מפעל הזוהר העולמי"
נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש - 0548436784

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הנאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

תִּכּוֹן הָעֲנִינִים

- א. בְּשִׁחֲוֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם.
- א. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה.
- א. אִזּוּ נִמְצָא רְצוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.
- ב. הַיָּם עָשָׂה מִנְהִגִּים עֲלִיּוֹנִים.
- ב. סוֹד הָאֵילָה נִזְכָּר קַדִּישָׁא דְזַעִיר אֲנִפִּין.
- ב. וּמִתִּיחַד עֲמָהּ תִּיסוֹד דְּקַטְנוֹת דְּזַעִיר אֲנִפִּין.
- ג. קִלְפַת פְּרַעָה.
- ד. פְּרַעָה הִרְשָׁע יָדַע בְּעוֹלָמוֹת מִצַּד הַטְּמָאָה, כִּי זֶה לָעֲמַת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים.
- ד. וַיִּחְזַק ה' אֶת לֵב פְּרַעָה.
- ה. תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה.
- ה. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה עוֹנְשִׁים וְנִקְמָנוֹת גּוֹלוֹת בְּמִצְרַיִם, בַּעֲבוּר הַיְּהוּדִים בְּנֵיו אֲהוּבָיו (דף נ"ג ע"א)
- ו. אִיּוֹב לָקַח בְּגָלָל שֶׁהוּא גָּלוּל תִּרַח אָבִי אַבְרָהָם, וְזֶה הָיָה תוֹנֵו.
- ו. בְּנִאֲלָה הַשְּׁלֵמָה, יִמְטִיר הַקֶּבֶ"ה אֲבִינוּ בְּרוּךְ עַל אֲדוֹם וּבְנוֹתֶיהָ.
- ז. וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל - הוּא יַעֲקֹב אֲבִינוּ.
- ז. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תִּרְאָה לַיעֲקֹב אֲבִינוּ אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם.
- ז. אֵל תִּירָא מִדְּרָה מִצְרִימָה, מִשְׁמַע שְׁלַפְנֵי זֶה בֶּן הָיָה לוֹ פֶּחֶד.
- ח. כִּי לִנְוִי גְדוֹל אֲשִׁימֹךְ שָׁם, וְאֲנֹכִי אַעֲלֶךְ גַּם עִלָּה.
- ח. בַּיּוֹם שֶׁיֵּצְאוּ הַיְּהוּדִים מִמִּצְרַיִם, תִּבְיָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב אֲבִינוּ וְאָמַר לוֹ קוּם תִּרְאָה בְּנִיךְ.
- ט. בְּפָנָיו - זֶה יַעֲקֹב אֲבִינוּ אוֹ אַבְרָהָם אֲבִינוּ.
- ט. בְּפָנָיו - אֵלֹהֵי הָאֲבוֹת.
- ט. בְּפָנָיו - יַעֲקֹב אֲבִינוּ, בְּכַחוֹ - יִצְחָק אֲבִינוּ, הַגְּדוֹל - אַבְרָהָם אֲבִינוּ תָּמִיד נִמְשָׁךְ גְּאוּלָּה לְיִשְׂרָאֵל בְּזִכּוֹת הָאֲבוֹת וְדוֹד הַמְּלֶכֶךְ (דף נ"ג ע"ב)
- י. נַסִּים וְנִפְלְאוֹת.

י	וַיִּחַזַּק ה' אֶת לֵב פְּרָעָה.
יא	וַיֹּאמִינוּ בָּה'.
יא	וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת.
יא	מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם.
יב	אֲשֶׁרִי חִלַּקְם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים.
יג	כָּל עֲטָרָה וְעֲטָרָה עוֹלָה וּמֵאִירָה בְּאֶלֶף עוֹלָמוֹת שְׂמֵאִירִים, וּמְנוּרוֹת שְׁגָנוּזִים בְּגָנוּז הַמֶּלֶךְ הַקְדֹּשׁ הָעֲלִיּוֹן.
יד	הַרְבֵּבֶת אֲנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאֵנוּ בְּאֵשׁ וּבַמֵּיִם (דף נ"ד ע"א).
טו	הַפְּקִידוֹ בִּידוֹ אֶת כָּל מִפְתָּחוֹת הַמֶּלֶךְ.
טו	בְּשִׁבְתוֹת וּבְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים מַעֲלָה אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ.
טו	בְּמֶרֶם אֲצֻרָה בְּבִטּוֹן יָדַעְתִּיךְ.
טז	אֹז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
טז	עֲשֵׂה נִפְסִים וּגְבוּרוֹת.
יז	עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לִשְׁבַח בְּשִׁירָה חֲזוֹ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.
יז	אֵין הָעוֹלָם מִתְקִים אֵלָּא עַל אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים עֲצָמָם שִׁירִים.
יח	יְקוֹמוּ וַיִּהְיֶה בְּעָלֵי עֲצָה לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.
יח	מֹשֶׁה עֲתִיד לֵזְמֹר שִׁירָה לְעֲתִיד לָבֹא (דף נ"ד ע"ב).
יט	כָּל אָדָם שְׂאוֹמֵר שִׁירָה זוּ בְּכָל יוֹם וּמִכּוֹן בָּהּ, זוֹכָה לְאֻמְרָה לְעֲתִיד לָבֹא.
יט	הַמֶּלֶךְ מֵאִיר לֹא פָּנִים.
כ	אֲשֶׁרִי חִלַּקְם שֶׁל מֹשֶׁה וּיִשְׂרָאֵל.
כ	קוֹמִי רִנִּי - זוּ בְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל.
כא	כָּל מִי שְׂזוֹכָה לְשִׁירָה חֲזוֹ בְּעוֹלָם חַיָּה, זוֹכָה לִשְׁבַח בָּהּ בַּיְמוֹת מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.
כב	נָאָה בְּעוֹלָם חַיָּה, נָאָה לְעוֹלָם הַבָּא.
כב	לֹא עוֹשֶׂה הַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין לְמִטָּה, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּשִׁלְיֻתָּהֶם לְמַעַלָּה.
כג	עַל הָאָדָם לְחַיּוֹת שְׁלִיט עַל הַכֹּל (דף נ"ה ע"א).
כד	מִה בְּתוֹב בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ.

- כה הקדוש ברוך הוא נתן נשמה באדם, וכלל בה חכמה לדעת הכל
- כו אדם היה יודע חכמה עליונה יותר ממלאכי השרת
- כו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו
- כו זה אלי ואנוהו - זה צדיק
- כו עזי וזמרת יה (דף נ"ה ע"ב)
- כח ישראל נקראים אחים ורעים לקב"ה
- כט במה יש לאדם לאהב את הקדוש ברוך הוא... קורא לו הקדוש ברוך הוא אהוב
- כט זה עבודת הקדוש ברוך הוא - לאהב אותו בכל
- ל עבודה עליונה של הקדוש ברוך הוא
- ל קול צפיד נשאו קול יחדו ירגנו
- לא אין לך דבר בתורה שאין בו כמה סודות, כמה טעמים... על בן יאמר בספר מלחמת ה' (דף נ"ו ע"א)
- לב ספר ה'
- לד אוי לאותם שהמלך הקדוש יעזר עליהם קרב. אז כתוב ה' איש מלחמה
- לד האותיות מתגלות לבעלי אמת
- לה לעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא לערוך קרב חזק בעמים כדי לכבד את שמו
- לו הרג את כל האויבים הללו, ואחר כך זרק אותם החוצה, אחר כך פסה הים עליהם
- לו כמה מרכבות עשה הקדוש ברוך הוא למעלה (דף נ"ו ע"ב)
- לו מרכבות פרעה וחילו ירה בים
- לח ומבחר שלשיו טבעו בים סוף
- לח עשר האצבעות, בנגד עשר אמירות
- לט כל רקיע ורקיע חלכו מאתים שנה, ורומז חמש מאות שנה
- מ זה הים גדול
- האדם שמשתדל בחצות הלילה בתורה, בשעה שמתעוררת רוח צפון, בא עמה לעמוד לפני המלך, ובשעה שמאיר הבקר מושכים עליו חוט של חסד (דף נ"ו ע"א)
- מא בן חיבל המלך

מב	קרוב ה' לְכָל קְרָאיו
מב	ומי כַעֲמֹד יִשְׂרָאֵל גֹּי אֶחָד בָּאָרֶץ
מב	זוֹרְקִים אֶת תְּפִלָּתוֹ הַחוּצָה
מג	פְּנֵי הַמֶּלֶךְ נִרְאִים וּמְאִירִים לְכָל
מג	אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרָב
מד	הַיָּמִין כּוֹלֵל אֶת הַכֹּל
מד	בְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְנִבֵּר יִשְׂרָאֵל
מה	נָטִיתָ יָמִינְךָ תִּבְלַעְמוֹ אֶרֶץ
מה	בְּשִׁרְבִי שְׁמַעוֹן הָיָה מְנִיעַ לְפָסוֹק הָזֶה, הָיָה בּוֹכָה, שֶׁכָּתוּב הַשִּׁיב אַחֲזֹר יָמִינוּ
מו	יָמִינְךָ ה' נֶאֱדָרִי בַּכֹּחַ (רַף נ"ו ע"ב)
מו	יָמִינְךָ ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב
מו	וּבָרַב נֶאֱמָר תִּתְחַרֵּם קָמִיד - לְבִיאַת גֹּי וּמְגוֹג
מח	אֲשֶׁרִי אוֹתָם שִׁישְׂאָרוֹ בַּעֲוֹלָם
מח	יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם וַיִּשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו
מט	לְחֻזוֹת בְּנַעַם ה'
נ	רַף נ"ח ע"א
נא	אֲשֶׁרִי חִלְקֶךָ, מֹשֶׁה, שֶׁהִתְנַלָּה לָךְ מַה שְּׁלֹא הִתְנַלָּה לְמַלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים
נב	בְּשִׁעָה שְׁמוֹנִיעַ הִכְתֵּר הָזֶה לְרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ, הוּא מְקַבֵּל אֶת תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל
נג	מֹשֶׁה הִרְבֵּה בַתְּפִלּוֹת וּבִקְשׁוֹת לִפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נג	פְּנֵי מֹשֶׁה מִבְּחִיקִים
נד	כָּל זְמַן שִׁישְׂרָאֵל מִתְעַפְּסִים בַּתּוֹרָה, הַיָּמִין מִתְחַזֵּק
נה	הַקָּל קוֹל יַעֲקֹב (רַף נ"ח ע"ב)
נו	עֲתִידִים הֵם שְׁבַעִים שָׁרֵי צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת קָרֵב עַל יְרוּשָׁלַּיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, וְלֶאֱחֹז עֲצוֹת עַל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נו	עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַחֵק עֲלֵיהֶם, וַיִּשְׁמִיד אוֹתָם מִן הָעוֹלָם
נו	עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַיּוֹת אֶת כָּל אוֹתָם הַמְלָכִים שֶׁהִצִּיקוּ לְיִשְׂרָאֵל

שבעים פרים של חג הסוכות, לתת שלום לשבעים ענפים שבתוך העץ (דף נ"ט ע"א)	נט
מי כמכה נאדר בקדש	נט
אין לך הכל שאין לו קול	סא
זרעו לכם לצדקה	סא
בצדקה תבונני (דף נ"ט ע"ב)	סג
כל מי שנמול... נקרא צדיק	סד
אין לך דבר בתורה או אות קטנה בתורה שאין בה סודות עליונים וטעמים קדושים	סה
מצוה לבנות בית מקדש למטה כמו בית המקדש שלמעלה (רעיא מהימנא)	סה
בית המקדש למטה הוא עומד כמו בית המקדש שלמעלה	סו
והולך ובוכע רקיעים (דף ס' ע"א)	סז
נבנתה בעשרים ושתים אותיות קדושות	סח
רוח הקדש בפי כל אחר ואחר	סח
זיו כבודו של המלך הקדוש	סט
כי האדם עץ השדה (דף ס' ע"ב)	עא
ותתן טרף לביתה וחק לנערתי	עב
כי אני ה' רפאך	עג
כל מי ששומר את הרשם הקדוש הזה, עולה עד המלך הקדוש העליון	עד
במה זוכים ישראל לקבל פני שכינה?	עה
והישר בעיניו תעשה - זה צדיק (דף ס"א ע"א)	עה
חוד והדר לבשת	עו
כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך	עז
ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו	עז

שירת הים

שמות פרק טו

א אֶזְכֹּר יְשִׁיר־מִוֶּשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ
 לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי־נָאֵה נָאֵה סוּם וָרֶכֶב וְרָמָה בָּיִם: ב עֲזִי
 וְזִמְרָתָהּ יְהוָה וַיַּחֲיֵ־לִי לִישׁוּעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ אֱלֹהֵי אֲבִי וְאַרְמְנֶהוּ: ג
 יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ: ד מִרְכַּבַּת פָּרָעָה וַחֲיִלּוֹ יְרַחֵם בָּיִם
 וּמִבְּחַר שְׁלֹשִׁי טַבָּעוֹ בָּיִם־סוּף: ה תַּחֲמֹת יְכַסִּימוּ יָרְדּוֹ בְּמִצּוֹלֹת
 כְּמוֹ־אֲבִן: ו יְמִינֶךָ יְהוָה נֹאדְרֵי כֶּכֶחַ יְמִינֶךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיְבֶיךָ: ז וּבִרְכֵב
 גִּבּוֹרֶיךָ תִּתְּרֵם קִמּוּךָ תִּשְׁלַח חֲרִיבֶךָ יֹאכְלֵמוּ כֶּקֶשׁ: ח וּבְרוּחַ אֲפִיךָ
 נִעְרָמוּ מַיִם נִצְבּוּ כְּמוֹ־נֶד נְזִלִים קָפְאוּ תַּחֲמֹת בְּלִבָּיִם: ט אָמַר אוֹיְבִי
 אֶרְדֵּף אֲשִׁיג אֲחַלֵּק שְׁלָל תִּמְלָאמוּ נַפְשֵׁי אֲדִיק חֲרָבִי תִּזְרִישְׁמוּ יָדַי: י
 נִשְׁפַּת בְּרוּחְךָ כִּסְמוֹ יָם צָלָלוּ כַּעֲפֻרַת בָּמִים אֲדִירִים: יא מִי־כִמְכָּה
 בָּאֵלִים יְהוָה מִי כִמְכָּה נֹאדֵר כְּקֹדֶשׁ נִזְרָא תַּחֲלֹת עֲשֵׂה פֶלֶא: יב נְטִיתָ
 יְמִינֶךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ: יג נָתַתָּ בְּחִסְדְּךָ עִם־נוֹ גִּבֹּרֹת נִתְּלָתָהּ כַּעֲזֻזָּה
 אֶל־גִּוָּה קִדְשֶׁךָ: יד שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חֵיל אֲחֹזֵי יִשְׁבֵּי פִלִּשְׁתִּי: טו אֶזְכֹּר
 נִבְהָלוּ אֱלֹהֵי אֲדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחֹזְמוּ רַעַד נִמְנוּ כֹּל יִשְׁבֵּי כְנָעַן: טז
 תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָהּ וַפָּחַד בִּגְדִל וְרוֹעַץ יִדְמּוּ כְּאֶבֶן עַד־יַעֲבֹר עֲמֹךְ
 יְהוָה עַד־יַעֲבֹר עִם־נוֹ קִנִּיתָ: יז תִּבְאֲמוּ וְתִשְׁלַעְמוּ בְּתַר גִּבְלֹתֶיךָ מִכּוֹן
 לְשִׁבְתֶּךָ פַּעֲלֹתָ יְהוָה מִקִּדְשׁ אֲדָנִי בּוֹנֵנוּ יִדְּוֶה: יח יְהוָה | יִמְלֹךְ לְעֹלָם
 וָעַד: יט כִּי בָא סוּם פָּרָעָה בָּרֶכֶב וּבַפָּרָשִׁי בָּיִם וַיָּשָׁב יְהוָה עֲלֵיהֶם

אֶת־מֵי הַיָּם וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבֶשֶׁת בְּתוֹךְ הַיָּם:

כ וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אַחֲזֵת אֶתְרֹן אֶת־תַּחֲתֹת בִּידָהּ וַתִּצְאֵן
 כָּל־הַנָּשִׁים אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבְמִחֻלָּת: כא וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוֹ

לַיהוָה כִּי־נָאֵה נָאֵה סוּם וָרֶכֶב וְרָמָה בָּיִם:

זוהר הקדוש שירת הים

פרשת בשלח מדף נ"ב ע"ב

כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַה שֶׁהָיוּ
יִשְׂרָאֵל שְׂרוּיִים עַל הַיָּם,
רָאוּ כַּמָּה אוֹכְלוֹסִים, כַּמָּה חִילוֹת,
וְכַמָּה מַחֲנוֹת מְלַמְעָלָה וּמְלַמְטָה,
וְכֻלָּם בְּכַנוּס עַל יִשְׂרָאֵל. הִתְחִילוּ
בְּתַפְלָה מִתּוֹךְ צָרָתָם.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה רָאוּ יִשְׂרָאֵל
צָרוֹת מִכָּל הַצְדָּדִים:
הַיָּם בִּגְלִיו שְׁעוֹלִים לַפְּנִיָּה.
מֵאַחֲזֵרֵיהֶם כָּל אוֹתָם אוֹכְלוֹסִים,
כָּל אוֹתָם מַחֲנוֹת מְצָרִים.
מַעֲלֵיהֶם כַּמָּה קִטְגוּרִים. הִתְחִילוּ
צוֹחִים לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אִז נִמְצָא רְצוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת

אִז כְּתוּב, וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מֶה
תַּעֲשֶׂק אֵלַי. וְשִׁנִּינוּ בְּסִפְרָא
דְּצִנִּיעוּתָא, אֵלַי דִּיקָא, הַכֹּל תְּלוּי
בְּעֵתִיק. בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה נִגְלָה

כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַתָּא דְּשָׁרוּ
יִשְׂרָאֵל עַל יָמָא, חָמוּ לְכַמָּה
(דף נ"ב ע"ב) אַבְלוֹסִין, לְכַמָּה חִיָּלִין,
לְכַמָּה מְשִׁירֵיין, מַעֲלָא וְתַתָּא,
וְכֻלָּהוּ בְּכַנוּפִיא עֲלֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל,
שְׂרִיאוּ בְּצִלּוֹ מִגּוֹ עֲאֻקּוֹ דְּלִהוּן.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה

בֵּיהּ שַׁעַתָּא, חָמוּ יִשְׂרָאֵל עֲאֻקּוֹ
מִכָּל סְטָרִין, יָמָא בְּגִלּוּחֵי
דְּזֻקְפִין קְמִיָּהוּ. בְּתַרְיָהוּ, כָּל אֵינוֹן
אַבְלוֹסִין, כָּל אֵינוֹן מְשִׁירֵיין
דְּמְצָרִים, לְעֵילָא עֲלֵיהוּ כַּמָּה
קְמִיגוּרִין. שְׂרִיאוּ צוֹחִין לְקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא.

אִז נִמְצָא רְצוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת

בְּרִידָה בְּתִיב, וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה
מֶה תַּעֲשֶׂק אֵלַי. וְתַאֲנֵא
בְּסִפְרָא דְּצִנִּיעוּתָא, אֵלַי, (כ"א ע"א)
דִּיקָא, בְּעֵתִיקָא תְּלִיא בְּלָא. בֵּיהּ

הַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ, וְנִמְצָא רָצוֹן בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְאִזּוּ הָאוֹר
שֶׁל הַכֹּל הָאִיר.

הֵיכָם עָשָׂה מִנְהָגִים עֲלִיוֹנִים

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲזִי, כְּשֶׁהִכַּל
מֵאִיר כְּאַחַד, וְעָשָׂה הֵיכָם
מִנְהָגִים עֲלִיוֹנִים, וְנִמְסְרוּ בִידּוֹ
עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְלִכֵּן קָשָׁה
לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַכֹּל כְּמוֹ
קָרִיעַת יָם סוּף. וְהַכֹּל כֶּךָ פֶּרֶשׁוּת.
מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁקָּרִיעַת יָם
סוּף תְּלוּיָה בַּעֲתִיק.

סוד האילה נוקבא קדישא דזעיר אנפין

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יֵשׁ אֵילַת אַחַת
בְּרָקִיעַ, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עוֹשֶׂה הַרְבֵּה בַּשְּׂבִילָה. בַּשָּׁעָה
שֶׁהִיא צוֹנַחַת, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שׁוֹמֵעַ אֶת הַצֶּרֶחַ שֶׁלָּהּ וּמִקְבֵּל
קוֹלָהּ, וּכְשֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ לִרְחֻמִּים,
הִיא נוֹתֶנֶת קוֹלוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ, וְאִזּוּ חָס עַל
הָעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים מב)
כִּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם.

ומתיחד עמה היסוד דקטנות דזעיר אנפין

וּבְשִׁרְיָצָה לְהוֹלִיד, הִיא נִסְתָּרַת
מִכָּל הַצְדָּדִים, וְאִזּוּ
בָּאָה וְשָׁמָּה רֹאשָׁה בֵּין בְּרַכְיָהּ,

שֶׁעָתָּה אֲתַגְּלִי עֲתִיקָא קַדִּישָׁא,
וְאִשְׁתַּכַּח רַעְוָא בְּכֻלָּהּ עֲלִמִּין
עֲלֵאִין, בְּדִין נִהֲרִי דְכֻלָּא, אֲתַנְהִיר.

הֵיכָם עָשָׂה מִנְהָגִים עֲלִיוֹנִים

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּדִין, כִּד אֲתַנְהִיר
כֻּלָּא בְּחֻדָּא, וְעָבִיד יִמָּא
נִימוּסִין עֲלֵאִין, וְאֲתַמְסְרוּ בִידּוֹ
עֲלֵאִין וְתַתְּאִין. וּבְגִינִי כִּד, כְּשִׂיא
כְּמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֻּלָּא,
כְּקָרִיעַת יָם סוּף, וְכֻלָּא הָכִי
אוּקְמוּתָהּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּקָרִיעַת
יָם (בראשית ר"ע ע"א) סוּף בַּעֲתִיקָא
תְּלִיָא.

סוד האילה נוקבא קדישא דזעיר אנפין

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַד אֵיילָתָא אֵית
בְּאַרְעָא, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עָבִיד סְגִיָּא בְּגִינָה, כְּשֶׁעָתָה דְּהִיא
צוֹנַחַת, קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמַע
עֲאִקוּ דִּילָהּ, וְקַבִּיל קֻלָּהּ. וְכִד
אֲצַמְרִיךְ עֲלִמָּא לִרְחֻמִּי לְמִיָּא, הִיא
יְהַבַת קֻלִּין, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
שְׁמַע קֻלָּהּ, וּבְדִין חַיִּים עַל עֲלִמָּא,
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים מב) כִּאֵיל
תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם.

ומתיחד עמה היסוד דקטנות דזעיר אנפין

וְכִד בְּעִיא לְאוּלָּדָא, הִיא סְתִימָא
מִכָּל סְטֵרִין, בְּדִין אֲתִיָּא
וְשׁוּיָאֵת רִישָׁא בֵּין בְּרַכְיָא, וְצוֹנַחַת

וְצוֹנַחַת וּמְרִימָה קוֹלוֹת, וְהַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא חָס עָלֶיהָ, וּמְזַמֵּן
 כְּנִגְדָּהּ אוֹתָהּ נָחַשׁ אֶחָד, וְנוֹשֵׁף
 בְּעֶרְוֹתָהּ, וּפּוֹתֵחַ אוֹתָהּ וְקוֹרֵעַ לָהּ
 אוֹתוֹ מְקוֹם, וּמוֹלִידָה מִיד. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדָבָר הַזֶּה אֵל
 תִּשְׁאַל וְאַל תִּנָּסֶה אֶת ה', וְכֵן
 דּוֹקָא. וַיּוֹשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת
 יִשְׂרָאֵל וְגו', וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
 מִצְרַיִם מֵת. אוֹתוֹ שְׁלִיט מְמַנָּה
 עַל הַמִּצְרַיִם הִרְאָה לָהֶם הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שְׁמַעְבִּיר אוֹתוֹ בְּנֹהַר
 דִּינּוּר, שֶׁהִיָּה בְּשֹׁפֶת הַיָּם הַגָּדוֹל.
 מֵת, מָה הַטַּעַם מֵת? כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְוֵהוּ, שֶׁהַעֲבִירוּ אוֹתוֹ
 מִשְׁלֹטֹנּוּ. וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
 הַגְּדוֹלָה וְגו'. רַבִּי חֵיִיא אָמַר, כָּאֵן
 הַשְּׁתַּלְמָה הַיָּד וְכָל הָאֲצַבָּעוֹת,
 וְנִשְׁתַּלְמָה הַיָּד, שֶׁנִּכְלָלָה בּוֹ
 בְּיָמִין. שְׁכָךְ שְׁנִינּוּ, הַכֹּל נִכְלָל
 בְּיָמִין וְתַלּוּי בְּיָמִין, זֶהוּ שְׁכַתּוּב
 יְמִינָךְ ה' נֶאֱדָרִי בְּכַח יְמִינָךְ ה'
 תִּרְעֶץ אוֹיֵב.

קלפת פרעה

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא מִצָּאֲתִי מִי
 חֶזֶק לְבוֹ לִפְנֵי הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ פְרַעְהָ. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, סִיחוּן וְעוֹג גַּם כָּךְ. אָמַר לוֹ,

וְרַמַּת קַלִּיז, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 חַיִּים עָלֶיהָ, (ר"ט ע"ב) וְנִמְיֵן לְקַבְּלָהּ
 חַד נָחַשׁ, וְנִשְׁיֵף בְּעֶרְיִיתָא דִּילָהּ,
 וּפְתֹחַ לָהּ, וְקָרַע לָהּ הַהוּא אֶתָּה,
 וְאוֹלִידַת מִיד. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בְּהֵאֵי מַלְחָה, לֹא תִשְׁאַל וְלֹא תִנָּסֶה
 אֶת יי', וְהָכִי דִּיִּיקָא. (שְׁמוֹת יד) וַיּוֹשַׁע
 יי' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְגו',
 וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, הַהוּא
 שְׁלִטָּנָא מְמַנָּא דְּמִצְרַאִי, אַחֲמִי לֹון
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֶעְבֵּר לִיהּ,
 בְּנֹהַר (ד' ע"א, רכ"ב ע"ב) דִּינּוּר, דְּהוּה
 בְּשֹׁפֶתָא דִּימָא רַבָּא. מֵת, מֵאִי
 טַעְמָא מֵת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהּ,
 דְּאֶעְבֵּרוּ לִיהּ, מֵהַהוּא שְׁלִטָּנּוּתָא
 דִּילָיָהּ. (שְׁמוֹת יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
 הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו'. רַבִּי חֵיִיא אָמַר,
 הָכָא אֲשַׁתְּלִים יָדָא, וְכִלְהוּ אֲצַבָּעוֹ,
 וְאֲשַׁתְּלִים יָדָא, דְּאֲתַכְּלִיל בִּיהּ
 בְּיָמִינָא, דְּהָכִי תִּנְיִנּוּ, בְּלֹא בְּיָמִינָא
 אֲתַכְּלִיל, וּבְיָמִינָא תִּלְיָא, הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב, יְמִינָךְ יי' נֶאֱדָרִי בְּכַח יְמִינָךְ
 יי' תִּרְעֶץ אוֹיֵב.

קלפת פרעה

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא אֲשַׁכְחָנָא,
 מֵאֵן דְּאֲתַקִּיף לִבִּיהּ, לְנַבִּיָּה
 קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּפַרְעֵהָ. אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, סִיחוּן וְעוֹג הָכִי נָמִי. אָמַר

לא כן! הם התחזקו כנגד
ישראל, אבל לגבי הקדוש ברוך
הוא לא כמו שפרעה חזק את
רוחו כנגדו, והיה רואה כל יום
את הגבורות שלו ולא היה שב.

פרעה הרשע ידע בעולמות מצד הטמאה, כי זה
לעמית זה עשה אלקים

אמר רבי יהודה **אמר** רבי יצחק,
פרעה היה חכם מכל
מכשפיו ובכל אותם הפתרים,
ובכל אותן הידיעות הסתפל.
ובכל הצד שלהם לא ראה את
גאלת ישראל, ולא היה תולה
באחד מהם. ועוד, שהרי בכלם
קשרו קשר על ישראל, ופרעה
לא סבר שיש קשר אמונה אחר
ששולט על הכל, ולכן היה
מחזק את לבו.

ויחזק ה' את לב פרעה

רבי אבא **אמר**, רק השם הזה
חזק את לב פרעה.
שפשהיה משה **אמר** כה **אמר** ה'
- הדבר הזה ממש חזק את לבו.
זהו שכתוב ויחזק ה' את לב
פרעה. שהרי בכל התקמה שלו
לא נמצא שהשם הזה שולט
בארץ. ועל זה **אמר**, מי ה'?

למה, לאו הכי. איננו לנביה
דישראל אתתקפו, אבל לנביה
דקודשא בריך הוא, לא, כמה
דאתקף פרעה רוחיה לקבליה,
והיה חמי כל יומא גבוראן דיליה,
ולא הוה תב.

פרעה הרשע ידע בעולמות מצד הטמאה, כי זה
לעמית זה עשה אלקים

אמר רבי יהודה **אמר** רבי יצחק,
פרעה חכים מכל חרשוי
הוה, ובכל איננו בתרין, ובכל
איננו ידיען, אסתפל. ובכל סמרא
דלחון, לא חמא פורקנא דלחון
ישראל, ולא הוה תלי בחד מנייהו.
ועוד, דהא בכלהו קשירו קשרא
עלייהו דישראל, ופרעה לא סבר
דאית קשרא אחרא דמהימנותא,
דאיהו שליט על בלא. ועל דא הוה
אתקוף לביה.

ויחזק ה' את לב פרעה

רבי אבא **אמר**, לא אתקוף לבא
דפרעה, אלא שמא דא. דבר
הוה **אמר** משה, כה **אמר** יי', דא
מלה ממש, אתקוף לביה, דא
הוא דבתיב, (שמות ט) ויחזק יי' את
לב פרעה. דהא בכל חכמתא
דיליה, לא אשתבת, דשמא דא
שליט בארעא. ועל דא **אמר**, מי יי'.

ואַחַר כֵּן אָמַר, ה' הַצְדִּיק. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, אַחַר כֵּן אָמַר (שְׁמוֹת י')
חֲטָאֲתִי לָהּ. אוֹתוֹ פֶּה שֶׁאָמַר זֶה
- אָמַר זֶה.

תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (אִיּוֹב ט)
אַחַת הִיא עַל כֵּן אֲמַרְתִּי תָם
וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה. פָּסוּק זֶה
הַתְּבָאֵר בְּסוּד הַחֲכָמָה. אַחַת
הִיא, מַה זֶה אַחַת הִיא? זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (שִׁיר ו) אַחַת הִיא יוֹנְתִי
תִּמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ. וּבְזֶה
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן דִּינָיו
לְמַטָּה, וְדֵן דִּינָיו לְמַעְלָה בְּכָל.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה עוֹנָשִׁים וְנִקְמוֹת גּוֹלוֹת
בְּמִצְרַיִם, בְּעַבְדֵי הַיְּהוּדִים בְּנֵי אֱהוֹבִיו

וּבִשְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעוֹרֵר
דִּינָיו, הוּא דֵּן אֶת
דִּינָיו בִּפְתָר הַזֶּה, וְאִזְכָּתוֹב תָּם
וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה. מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָם
הַצְדִּיקִים נִתְּפָסִים בַּחֲטָאֵי
הָרָשָׁעִים, שֶׁכְּתוּב וַיֹּאמֶר ה'
לְמַלְאָךְ הַמִּשְׁחִית בָּעַם רַב וְגו'.
וְעַל זֶה אָמַר [ר' יוֹסִי] אִיּוֹב אֵת
הַדָּבָר הַזֶּה, [אָמַר] וְלֹא פָּרַשׁ אֵת
הַדָּבָר, וּפְרָשׁוֹהָ - טַל הָרֵב. רַבִּי

וּלְבָתֵּר אָמַר, יי' הַצְדִּיק. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, לְבָתֵּר אָמַר, (שְׁמוֹת י') חֲטָאֲתִי
לַיי' הַהוּא פּוֹמָא דְאָמַר דָּא, אָמַר
דָּא.

תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (אִיּוֹב ט)
אַחַת הִיא עַל כֵּן אֲמַרְתִּי תָם
וְרָשָׁע הוּא מְכַלָּה. הֵאֵי קָרָא,
אוּקְמוּהָ בְּרוּזָא דְחֲכָמָתָא. אַחַת
הִיא, מַאי אַחַת הִיא. הֲדָא הוּא
דְּכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) אַחַת הִיא
יוֹנְתִי תִמְתִּי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ.
וּבְהֵאֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין
דִּינָיו לְתַתָּא, וְדָאִין דִּינָיו לְעִילָא
בְּכָלָא.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה עוֹנָשִׁים וְנִקְמוֹת גּוֹלוֹת
בְּמִצְרַיִם, בְּעַבְדֵי הַיְּהוּדִים בְּנֵי אֱהוֹבִיו

(דף נ"ג ע"א)

וּבִדְרִשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעֲר
דִּינָיו, דָּאִין דִּינָיו בְּהֵאֵי
בְּתַרְא, בְּדִין כְּתִיב, תָּם וְרָשָׁע הוּא
מְכַלָּה. (דף נ"ג ע"א) בְּגִין דְּאִינוּן
צְדִיקִינָא, מִתְּפָסָאן בְּחוּבֵיהוֹן
דְּרִשְׁעִינָא, דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כד)
וַיֹּאמֶר יי' לְמַלְאָךְ הַמִּשְׁחִית בָּעַם
רַב וְגו', וְעַל דָּא אָמַר (ר' יוֹסִי) אִיּוֹב
מְלָה דָּא, (אָמַר) וְלֹא אֲנִי מְלָה,
וְאוּקְמוּהָ טוֹל הָרֵב, רַבִּי יִיסָא אָמַר,

יִיסָא אָמַר, אַחַת הִיא - זֹו כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת מִצְרַיִם,
שְׁבַשְׁבִּילָה הָרֵג הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּמִצְרַיִם וְעָשָׂה בָּהֶם
נִקְמוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוֹב תָּם וְרָשָׁע
הוּא מְכֻלָּה.

איוב לקה בגלל שהוא גלגול תרח אבי אברהם,
וזה היה תקונו

ר' חֵיִיא אָמַר, אִיּוֹב לֹא נִלְקָה,
אֲלֵא בְּזִמָּן שִׁינְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם. אָמַר אִיּוֹב, אִם כֵּן, כָּל
הַפָּנִים שׁוּיִם, תָּם וְרָשָׁע הוּא
מְכֻלָּה. פִּרְעָה הִחְזִיק בְּיִשְׂרָאֵל
וְאָמַר (שמות ה) מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע
בְּקִלּוֹ, וְאֲנִי לֹא הִחְזַקְתִּי בָּהֶם וְלֹא
עָשִׂיתִי דָּבָר - תָּם וְרָשָׁע הוּא
מְכֻלָּה?! זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם ט)
הִירָא אֶת דְּבַר ה' מֵעַבְדֵי פִּרְעָה,
זֶה אִיּוֹב.

בגאולה השלמה, ימטיר הקב"ה אבני ברד על
אדום ובנותיה

ר' יְהוּדָה אָמַר, אֵינּוֹן אֲבָנֵי
בָרָד שֶׁהֵיוּ יוֹרְדִים,
הַתַּעֲפָבוּ עַל יְדֵי מִשָּׁה, וְאַחֵר כֵּן
עָשׂוּ נִקְמוֹת בִּימּוֹת יְהוֹשֻׁעַ,
וְלַעֲתִיד לָבֹא עֲתִידִים לָרֶדֶת
אוֹתָם שְׁנֵשְׂאָרוֹ עַל אָדוֹם
וּבְנוֹתֶיהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זֶהוּ

אַחַת הִיא: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בְּגָלוֹתָא דְּמִצְרַיִם, דְּכַנְיָנָה קָמַל
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם, וְעַבִּיד
בָּהּוּ נִיקְמִין, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב תָּם
וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה.

איוב לקה בגלל שהוא גלגול תרח אבי אברהם,
וזה היה תקונו

ר' חֵיִיא אָמַר, אִיּוֹב לֹא אִלְקָה, אֲלֵא
בְּזִמָּנָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם.
אָמַר אִיּוֹב, אִי הָכִי, כָּל אִפִּיִיא
שׁוּיִן, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה, פִּרְעָה
אֶתְקִיף בָּהּוּ בְּיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר (שמות
ה) מִי יי' אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקוּלּוֹ. וְאֲנִי
לֹא אֶתְקִיפְנָא בָּהּוּ, וְלֹא עַבִּידְנָא
מִיָּדִי, תָּם וְרָשָׁע הוּא מְכֻלָּה. הִדָּא
הוּא דְּכָתִיב, (שמות ט) הִירָא אֶת
דְּבַר יי' מֵעַבְדֵי פִּרְעָה, זֶה אִיּוֹב.

בגאולה השלמה, ימטיר הקב"ה אבני ברד על
אדום ובנותיה

ר' יְהוּדָה אָמַר, אֵינּוֹן אֲבָנֵי בְּרָדָא,
דִּהּוּוּ נַחֲתִין, אֶתְעַפְּבוּ עַל יְדֵי
דְּמִשָּׁה, לְכַתֵּר עַבְדּוֹ נִיקְמִין, כְּיוּמִי
דִּיהוֹשֻׁעַ. וְלִזְמָנָא דְּאַתִּי, וְמִיָּנִין
לְאַחֲתָא אֵינּוֹן דְּאַשְׁתָּאָרוּ, עַל אָדוֹם
וּבְנוֹתֶיהָ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הִדָּא הוּא
דְּכָתִיב, (מִכָּה ז) כִּימִי צֹאתָךְ מֵאֶרֶץ

מצרים אראנו נפלאות.

שכתוב (מיכה ז) כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות.

וירא ישראל - הוא יעקב אבינו

דבר אחר, וירא ישראל את היד
הגדולה וגו', האי קרא לאו
רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה.
בן דמיתא וירא ישראל, ובתר
וייראו העם את יי'. אלא אמר רבי
יהודה, תהא סבא דנחת עם בנאי
בגלותא, וסביל עליה גלותא,
ואעיל לבנאי בגלותא, הוא ממש
חמא, כל אינון נוקמין, וכל
גבוראן, דעבד קודשא בריך הוא
במצרים, תרא הוא דכתיב וירא
ישראל, ישראל ממש.

וירא ישראל - הוא יעקב אבינו

דבר אחר, וירא ישראל את היד
הגדולה וגו' - פסוק זה אין
ראשו סופו, ואין סופו ראשו.
בתחלה וירא ישראל, ואחר כך
וייראו העם את ה'. אלא אמר
רבי יהודה, אותו זקן שירד עם
בניו לגלות וסביל עליו את הגלות
והכניס את בניו לגלות, הוא ראה
ממש את כל אותן נקמות
וגבורות שעשה הקדוש ברוך
הוא במצרים. זהו שכתוב וירא
ישראל, ישראל ממש.

הקדוש ברוך הוא הראה ליעקב אבינו את
יציאת מצרים

ואמר רבי יהודה, סליק קודשא
ברוך הוא להאי סבא,
ואמר ליה, קום חמי בניה דנפקין
מגו עמא תקיפא. קום חמי גבורין
דעבדית, בגין בניה במצרים.

הקדוש ברוך הוא הראה ליעקב אבינו את
יציאת מצרים

ואמר רבי יהודה, העלה הקדוש
ברוך הוא את אותו זקן
ואמר לו, קום תראה את בניה
יוצאים מתוך עם חזק. קום
תראה את הגבורות שעשיתי
בשביל בניה במצרים.

אל תירא מרדה מצרימה, משמע שלפני זה כן
היה לו פחד

והיינו דאמר רבי ייסא, בשעתא
דנמלי ישראל לנחתא
בגלותא דמצרים, דחילו ואימתא

אל תירא מרדה מצרימה, משמע שלפני זה כן
היה לו פחד

והיינו מה שאמר רבי ייסא,
בשעה שנסעו ישראל
לרדת לגלות מצרים, פחד ואימה

חֲזָקָה נִפְּלוּ עָלָיו. אָמַר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְיַעֲקֹב, לָמָּה אַתָּה
פּוֹחֵד? (בראשית מו) אֵל תִּירָא
מִדְּרָה מִצְרִימָה. מִמָּה שִׁכְתוּב אֵל
תִּירָא, מִשְׁמַע שִׁפְחָד הִיָּה פּוֹחֵד.

כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם, וְאֲנֹכִי אַעֲלֶךָ גַּם עָלָה
אָמַר לוֹ, כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ
שָׁם. אָמַר לוֹ, אֲנִי פּוֹחֵד
שִׁיכְלוּ בְּנֵי. אָמַר לוֹ, אֲנֹכִי אֶרֶד
עִמָּךְ מִצְרִימָה. אָמַר לוֹ, עוֹד אֲנִי
פּוֹחֵד - שְׁלֹא אֶזְכֶּה לְהַקְבֵּר בֵּין
אֲבוֹתַי וְלֹא אֶרְאֶה אֶת גְּאֻלַּת בְּנֵי
וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁתַּעֲשֶׂה לָּהֶם. אָמַר
לוֹ, וְאֲנֹכִי אַעֲלֶךָ גַּם עָלָה. אַעֲלֶךָ
- לְהַקְבֵּר בְּקִבְרֵי אֲבוֹתֶיךָ. גַּם
עָלָה - לְרֹאוֹת אֶת גְּאֻלַּת בְּנֵיךָ
וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁאֲעֲשֶׂה לָּהֶם.

בַּיּוֹם שֶׁיֵּצְאוּ הַיְּהוּדִים מִמִּצְרַיִם, הֵבִיא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב אֲבִינוּ וְאָמַר לוֹ קוֹם תֵּרָא
בְּגֹאֲלַת בְּנֵיךָ

וְאֹתוֹ יוֹם שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם, הָעָלָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב
וְאָמַר לוֹ, קוֹם תֵּרָא בְּגֹאֲלַת
בְּנֵיךָ, שִׁכְמָה חִלּוֹת וְגִבּוּרוֹת
עָשִׂיתִי לָּהֶם. וַיַּעֲקֹב הִיָּה שָׁם
וַרְאֶה אֶת הַכֹּל. זֶהוּ שִׁכְתוּב וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה.

תְּקִיפָא נִפְּל עָלָיו. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב, אֲמַאי אַתְּ דְּחִיל,
(בראשית מו) אֵל תִּירָא מִדְּרָה
מִצְרִימָה. מִמָּה דְּכְתִיב אֵל תִּירָא,
מִשְׁמַע דְּחִילוּ הוּהוּ דְּחִיל.

כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם, וְאֲנֹכִי אַעֲלֶךָ גַּם עָלָה
אָמַר לִיה כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְךָ
שָׁם. אָמַר לִיה, דְּחִילָנָא דִּי
יִשְׁיַצִּין בְּנֵי. אָמַר לִיה, אֲנֹכִי אֶרֶד
עִמָּךְ מִצְרִימָה. אָמַר לִיה תּו
דְּחִילָנָא, דְּלֹא אֲזִיב לְאַתְקַבְּרָא בֵּין
אֲבָהָתִי, וְלֹא אַחֲמִי פּוֹרְקָנָא דְּבְנֵי,
וְגִבּוּרָאן דְּתַעֲבִיד לְהוּ. אָמַר לִיה,
וְאֲנֹכִי אַעֲלֶךָ גַּם עָלָה, אַעֲלֶךָ
לְאַתְקַבְּרָא בְּקִבְרֵי אֲבָהָתְךָ. גַּם
עָלָה, לְמַחֲמִי פּוֹרְקָנָא דְּבְרָךְ,
וְגִבּוּרָאן דְּאֲעֲבִיד לְהוּ.

בַּיּוֹם שֶׁיֵּצְאוּ הַיְּהוּדִים מִמִּצְרַיִם, הֵבִיא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב אֲבִינוּ וְאָמַר לוֹ קוֹם תֵּרָא
בְּגֹאֲלַת בְּנֵיךָ

וְחֵהוּא יוֹמָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם, סְלִיק לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיַעֲקֹב, וְאָמַר
לִיה, קוֹם, חֲמִי בְּפוֹרְקָנָא דְּבְרָךְ,
דְּכַמָּה חִלִּין וְגִבּוּרָאן עֲבָדִית לְהוּ,
וַיַּעֲקֹב הוּהוּ תַמּוֹן, וְחֲמָא כְּלָא, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
הַגְּדוֹלָה.

בפניו - זה יעקב אבינו או אברהם אבינו

רבי יצחק אמר, מכאן, (דברים ד)
ויוציאך בפניו בכחו הגדול
ממצרים. מה זה בפניו? בפניו
זה יעקב, שהכניס לשם את כלם.
רבי חזקיה אמר, ויוציאך בפניו -
בפניו זה אברהם, שכתוב (בראשית
יז) ויפל אברהם על פניו.

בפניו - אלו האבות

בא ראה, אברהם אמר, הלכן
מאה שנה יולד וגו'. אמר
לו הקדוש ברוך הוא, חייך,
אתה תראה כמה אוכלוסים
וכמה חילות שיצאו ממך.
בשעה שיצאו ישראל ממצרים,
כל אותם שבטים, כל אותם
רבבות, העלה הקדוש ברוך הוא
את אברהם וראה אותם. זהו
שכתוב ויוציאך בפניו. רבי אבא
אמר, כל האבות הזדמנו לשם
בכל אותה הגאלה. זהו שכתוב
ויוציאך בפניו. מה זה בפניו?
אלו האבות.

בפניו - יעקב אבינו, בכחו - יצחק אבינו, הגדול
- אברהם אבינו תמיד נמשך גאולה לישראל
בזכות האבות ודוד המלך

רבי אלעזר אמר, ויוציאך בפניו -
זה יעקב. בכחו - זה יצחק.
הגדול - זה אברהם. אמר רבי

בפניו - זה יעקב אבינו או אברהם אבינו

ר' יצחק אמר, מהכא, (דברים ד)
ויוציאך בפניו בכחו הגדול
ממצרים. מאי בפניו. בפניו דא
יעקב, דאעיל לבלהו תמן. רבי
חזקיה אמר, ויוציאך בפניו, בפניו:
דא אברהם. דכתיב, (בראשית יז)
ויפל אברהם על פניו.

בפניו - אלו האבות

תא חוי, אברהם אמר, הלכן מאה
שנה יולד וגו', אמר ליה
קודשא בריך הוא, חייך, אתה תחמי
כמה אכלוסין, וכמה חיילין דיפקון
ממך. בשעתא דנפקו ישראל
ממצרים, כל אינון שבטין, כל
אינון רבון, סליק קודשא בריך
הוא לאברהם, וחמא לון, הדא הוא
דכתיב ויוציאך בפניו. רבי אבא
אמר בלהו אבהתא אוזדמנו תמן
בכל תחוא פורקנא. הדא הוא
דכתיב ויוציאך בפניו. מאי בפניו
אלין אבהתא.

בפניו - יעקב אבינו, בכחו - יצחק אבינו, הגדול
- אברהם אבינו תמיד נמשך גאולה לישראל
בזכות האבות ודוד המלך (דף נ"ג ע"ב)

רבי אלעזר אמר, ויוציאך בפניו:
דא יעקב. בכחו: דא יצחק.
הגדול: דא אברהם. אמר רבי

שִׁמְעוֹן, וְכֵן בְּשָׁבִיל הָאֲבוֹת
מִזְדַּמְנֵת תְּמִיד גְּאֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל,
שְׁכָתוֹב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְאָף
אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָבוֹר וְהָאָרֶץ
אֲזָבוֹר. הָאֲבוֹת מִיָּנָה, מָחוּ וְהָאָרֶץ
אֲזָבוֹר. אֵלֵּא, לֹא־כִלְלָא עֲמַהוּן דְּדוֹד
מִלְכָּא, דְּאִיהוּ רְתִיבָא בְּאֲבָהָתָא (דף
נ"ג ע"ב) וְאֵינוֹן מִתְעַרְיָן פּוֹרְקָנָא
תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל.

נסים ונפלאות

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה
אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמִצְרַיִם.
וְכִי עָכְשׁוּ עָשָׂה, וְהָרִי מִקְדָּם לָכֵן
זֶה נַעֲשֶׂה? מָה זֶה אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה
אֲשֶׁר עָשָׂה ה'? אֵלֵּא יָד לֹא
נִקְרָאת פְּחוֹת מִחֲמַשׁ אֲצַבְעוֹת.
הַגְּדוֹלָה - שְׁכָלוּלִים בָּהּ חֲמֵשׁ
אֲצַבְעוֹת אַחֲרוֹת, וְאִזּוּ נִקְרָאִים
גְּדוֹלָה. וְכָל אֲצַבַּע וְאֲצַבַּע עוֹלָה
לְחֶשְׁבוֹן גְּדוֹל, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא עָשָׂה בָּהֶם (כעת נסים) נְסִים
וּגְבוּרוֹת, וּבִזָּה נַעֲקְרוּ כָּל הַדְּרָגוֹת
מִהַשְׁתַּלְשְׁלוּתָם.

ויחזק ה' את לב פרעה

מִבָּאן לְמִדְּנוּ זֶה, שְׁבַח־מֶשׁ
הָאֲצַבְעוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת
כְּתוּב וַיַּחֲזֶק לֵב פְּרָעָה. כִּיּוֹן

שִׁמְעוֹן, וְכֵן בְּנִיחָיוֹן דְּאֲבָהָתָא,
אֲזָדְמֵן פּוֹרְקָנָא תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל,
דְּכְתִיב (ויקרא כו) וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי
יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יַצְחָק וְאָף
אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָבוֹר וְהָאָרֶץ
אֲזָבוֹר. אֲבָהָתָא תִּינָה, מָחוּ וְהָאָרֶץ
אֲזָבוֹר. אֵלֵּא, לֹא־כִלְלָא עֲמַהוּן דְּדוֹד
מִלְכָּא, דְּאִיהוּ רְתִיבָא בְּאֲבָהָתָא (דף
נ"ג ע"ב) וְאֵינוֹן מִתְעַרְיָן פּוֹרְקָנָא
תְּדִיר לְיִשְׂרָאֵל.

נסים ונפלאות

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יי' בְּמִצְרַיִם. וְכִי
הַשְׁתָּא עָשָׂה, וְהָא מִקְדָּמָת דְּנָא
אֲתַעְבִּיד, מָאִי אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה
אֲשֶׁר עָשָׂה יי'. אֵלֵּא, יָד לֹא אִקְרִי
פְּחוֹת מִחֲמַשׁ אֲצַבְעָאן. הַגְּדוֹלָה:
דְּכָלִּילָן בָּהּ חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן אַחֲרֵינִי,
וְאֲתַקְרוּן כְּדִין גְּדוֹלָה. וְכָל אֲצַבְעָא
וְאֲצַבְעָא, סְלִיק לְחוּשְׁבָּנָא רַבָּא,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד בָּהּ (ס"א
השתא ניסין) נִיסִין וּגְבוּרוֹן, וּבִהְיָ
אֲתַעֲקְרוּ כָּלֵהוּ דְּרָגִין מִשְׁלִישְׁלִיהוֹן.

ויחזק ה' את לב פרעה

מִבָּאן אוֹלִיפְנָא דָּא, דְּכַחֲמֶשׁ
אֲצַבְעָאן קָמְאִי, כְּתִיב,
וַיַּחֲזֶק לֵב פְּרָעָה, כִּיּוֹן דְּאֲשְׁתַּלְמוּ

שֶׁנִּשְׁלָמוּ אוֹתָן חֲמֵשׁ, שׁוֹב לֹא
הָיָה דְּבַר בְּרִשׁוֹת פְּרָעָה, וְאֵז
כְּתוּב וַיַּחֲזֹק ה' אֶת לֵב פְּרָעָה.

וַיֹּאמִינוּ בָהּ

וְעַל זֶה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
הַגְּדוֹלָה וְגו', וַיֹּאמִינוּ בָהּ.
וְכִי עַד עַכְשָׁיו לֹא הֶאֱמִינוּ בָהּ,
וְהָרִי כְּתוּב (שְׁמוֹת ד) וַיֹּאמֶן הָעָם
וַיִּשְׁמְעוּ וְגו'? וְהָרִי רָאוּ כָּל אוֹתָם
גְּבוּרָתוֹ שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. אֲלֹא מָה זֶה
וַיֹּאמִינוּ? אוֹתוֹ הִדְבֵּר שְׁאֹמֵר,
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירָאוּ
הַתִּיַּצְבוּ וּרְאוּ וְגו'.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת

רַבִּי יִיסָא שָׁאִיל וְאָמַר, כְּתוּב
וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם
מֵת, וְכְתוּב לֹא תִסְפוּ לְרֹאשׁוֹתָם
עוֹד עַד עוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
רָאוּ אוֹתָם מֵתִים. אָמַר לוֹ, אִם
כְּתוּב לֹא תִסְפוּ לְרֹאשׁוֹתָם חַיִּים
- הֵייתִי אוֹמֵר כֵּן. אָמַר לוֹ רַבִּי
אָבָא, יִפָּה שְׁאֵלָתָ.

מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם

אֲלֵא בֹא רָאָה, כְּתוּב מִן הָעוֹלָם
וְעַד הָעוֹלָם, וְשִׁנִּינוּ - עוֹלָם
לְמַעַלָּה וְעוֹלָם לְמַטָּה. עוֹלָם
שְׁלֻמָּעָלָה - מִשָּׁם הִיא הִרְאֵת

אֵינֶנּוּ חֲמֵשׁ, תּוֹ לֹא הָיָה מִלָּה
בְּרִשׁוֹתֶיהָ דְּפְרָעָה, כְּדִין כְּתִיב
וַיַּחֲזֹק יי' אֶת לֵב פְּרָעָה.

וַיֹּאמִינוּ בָהּ

וְעַל דָּא וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד
הַגְּדוֹלָה וְגו', וַיֹּאמִינוּ בֵּינֵי.
וְכִי עַד הַשְּׁתָּא לֹא הֶאֱמִינוּ בֵּינֵי,
וְהָא כְּתִיב (שְׁמוֹת ד) וַיֹּאמֶן הָעָם
וַיִּשְׁמְעוּ וְגו'. וְהָא חֲמוּ כָּל אֵינֶנּוּ
גְּבוּרָתָן דְּעִבְדֵּי לָהּ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּמִצְרַיִם. אֲלֵא מַאי וַיֹּאמִינוּ,
הַחֲוָא מִלָּה דְאָמַר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל
הָעָם אֵל תִּירָאוּ הַתִּיַּצְבוּ וּרְאוּ וְגו'.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת

ר' יִיסָא שָׁאִיל וְאָמַר, כְּתִיב וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, וְכְתִיב
לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאשׁוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵתִין חֲמוּ לָהּ. אָמַר
לִיה, אִי כְּתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאשׁוֹתָם
חַיִּים, הָיָה אֵינֵנָּה הַכִּי. אָמַר לִיה ר'
אָבָא יֵאוֹת שְׁאִילָתָא.

מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם

אֲלֵא תָא חֲזִי, כְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א
טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
וְתִנֵּינֵנוּ, עוֹלָם לְעִילָא, וְעוֹלָם לְתַתָּא.
עוֹלָם דְּלְעִילָא, מִתַּמָּן הוּא שִׁירוּתָא

לְהַדְלִיק מְנוֹרוֹת. הָעוֹלָם שְׁלֵמָה
- שֵׁם הַסִּיּוֹם, וְנִכְלָל מֵהַכֹּל.
וּמֵעוֹלָם הַזֶּה שְׁלֵמָה מִתְעוֹרוֹרוֹת
גְּבוּרוֹת לְתַחְתּוֹנִים.

אֲשֶׁרִי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הִתְרַצָּה בָּהֶם יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים

וּבְעוֹלָם זֶה עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אוֹתוֹת לְיִשְׂרָאֵל

וְהִרְחִישׁ לָהֶם נִסִּים, וּכְשֶׁהִתְעוֹרֵר
עוֹלָם זֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם נִסִּים, כָּל
הַמַּצְרִים נִשְׁקָעוּ בָּיָם עַל יְדֵי
עוֹלָם זֶה, וְהִתְרַחֵשׁ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל
נִסִּים בְּעוֹלָם זֶה. וְעַל זֶה כָּתוּב לֹא
תִסָּפוּ לְרֹאשׁוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד
שִׁיתְעוֹרֵר אוֹתוֹ עוֹלָם וַיִּמָּסְרוּ
לְדִינּוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁנִּמָּסְרוּ לוֹ לְדוֹן,
אִז כָּתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מַצְרַיִם
מֵת עַל שִׁפְתַּי הָיִם. זֶהוּ שִׁפְתּוֹב מִן
הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. עַד הָעוֹלָם
דְּיוֹקָא. וְאִז כָּתוּב וַיֵּאֱמִינוּ בָּהּ
וּבִמֹּשֶׁה עַבְדּוֹ. אִז יִשִּׁיר מֹשֶׁה.
רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (יִרְמְיָה א) בְּטָרִם
אֶצְרֶךְ בְּכַטָּן יִדְעִיתִיךָ וְגו'. אֲשֶׁרִי
חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר
הָעַמִּים, וּמִרַב הָאֲהָבָה שֶׁהוּא
אוֹהֵב אוֹתָם, הִקִּים עֲלֵיהֶם נְבִיא
אֲמֵת וְרוּעָה נֶאֱמָן, וְעוֹרֵר עָלָיו

לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין. עוֹלָם דְּלִתְתָּא,
תִּמְנָן הוּא סִיּוֹמָא, וְאַתְבָּלִיל מִכָּלָא,
וַיִּמְהָא עוֹלָם דְּלִתְתָּא, מִתְעַרְנָן גְּבוּרָן
לְתַתָּא.

אֲשֶׁרִי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
הִתְרַצָּה בָּהֶם יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים

וּבְהָאֵי עוֹלָם, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא אֲתִין לְיִשְׂרָאֵל,

וְרַחֲשׁ לֹון נִיבָא. וְכֵד אֲתַעֵר הָאֵי
עוֹלָם לְמַעַבְדַּ נִסִּין, כְּלָהוּ מַצְרָאֵי
אֲשִׁתְקַעוּ בִּימָא, עַל יָדָא דְהָאֵי
עוֹלָם, וְאַתְרַחֲשׁ לֹון לְיִשְׂרָאֵל נִיבָא
בְּהָאֵי עוֹלָם. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא
תוֹסִיפוּ לְרֹאשׁוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד
דִּיתַעֵר הַחַוָּא עוֹלָם, וַיִּתְמַסְרוּ
בְּדִינּוֹ, וְכִיּוֹן דְּאַתְמָסְרוּ בֵּיה
לְמַתְדוֹ, בְּדִין כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
אֶת מַצְרַיִם מֵת עַל שִׁפְתַּי הָיִם, הִדָּא
הוּא דְכְּתִיב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם,
עַד הָעוֹלָם דְּיוֹקָא. בְּדִין כְּתִיב,
וַיֵּאֱמִינוּ בִּי וּבִמֹּשֶׁה עַבְדּוֹ. (שְׁמוֹת
טו) אִז יִשִּׁיר מֹשֶׁה. ר' יְהוּדָה פֶּתַח,
(יִרְמְיָה א) בְּטָרִם אֶצְרֶךְ בְּכַטָּן יִדְעִיתִיךָ
וְגו'. וְכַּאֲהַ חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲתַרְעִי בְּחַוָּ
יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וּמִסְנִיאוֹת
רְחִימוֹתָא דְרַחֲמִים לָהּ, אוֹקִים
עָלֶיהָ נְבִיאָה דְקִשּׁוּמַּי, וְרַעֲיָא

רוח הקדש יותר מכל שאר
הנביאים הנאמנים. והוציאו
מחלקו ממש ממה שהפריש
יעקב מבניו להקדוש ברוך הוא -
שבט לוי. וכיון שהיה לוי שלו,
לקח אותו הקדוש ברוך הוא
ועטר אותו בכמה עטרות, ומשח
אותו בשמן משחת קדש העליון,
ואז הוציא מבניו רוח קדש
לעולם, וזרז אותו באבנטי
הקדושים, האמונה הגדולה.

כל עטרה ועטרה עולה ומאירה באלף עולמות
שמאירים, ומנורות שגנוזים בגנזי המלך
הקדוש העליון

למדנו, באותה השעה שהגיע
זמנו של משה הנביא
הנאמן לרדת לעולם, הוציא
הקדוש ברוך הוא רוח קדש
ממחצב הספיר של אבן טובה,
שהיה גנוז במאתים ארבעים
ושמונה [אורות, והאיר עליו.
ועטרו בשם"ה] עטרות
שעומדות לפניו, והפקיד אותו
על כל אשר לו, ונתן לו מאה
ושבעים ושלשה מפתחות. (גנוז
שם, ועטר אותו בשלש מאות וששים וחמש
עטרות, והאיר עליו מאתים ארבעים ושמונה

מהימנא. ואתער עליה רוחא
קדישא, ותר מכל שאר נביאי
מהימני, ואפיק ליה מחולקיה
ממש, ממה דאפריש יעקב מבניו
לקודשא בריך הוא, שבטא דלוי,
וכיון דהוה לוי דיליה, נטל ליה
קודשא בריך הוא, ואעטר ליה
בכמה עטרין, ומשח ליה במשח
רבות קדישא דלעילא, וכדין אפיק
מבניו, רוחא קדישא לעלמא, וזרזו
ליה בחימנוי קדישי, מהימנותא
רבא.

כל עטרה ועטרה עולה ומאירה באלף עולמות
שמאירים, ומנורות שגנוזים בגנזי המלך הקדוש
העליון

תנא, בההיא שעתא דמטא זמניה
דמשה נביאה מהימנא
לאחתא לעלמא, אפיק קודשא
ברוך הוא רוחא קדישא מנזרא
דספירו דאבן טובא, דהוה גנוז
במאתן וארבעין ותמניא (נהורין,
ואתנהיר עליה. ואעטריה בשם"ה) עטרין,
קיימי קמיה, ואפקיד ליה בכל
דיליה. (נ"א ביתיה) ויהב ליה מאה
ושבעין ותלת מפתחין. (נ"א גניז תמן
ואעטריה בתלת מאה ושתינ וחמש עטרי
ואנהיר עליה מאתן וארבעין ותמניא נהורין
וקאים קמיה ואפקיד ליה בכל ביתא דיליה

אורות, והעמיד לפניו, והפקיד אותו בכל ביתו, ונתן לו מאה ושבעים ושלשה מפתחות. נ"א מאתים ושבעים וחמשה) וְעָטְרוּ בַּחֲמֵשׁ עֲטֻרוֹת, וְכָל עֲטָרָה וְעֲטָרָה עוֹלָה וּמְאִירָה בְּאַלְף עוֹלָמוֹת שְׁמַאִירִים, וּמְנוֹרוֹת שְׁגוֹזִים בְּגִנְזֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן.

הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים

וְאִזְּ הָעֵבִיר אוֹתוֹ בְּכָל הַמְּנוֹרוֹת (הבשמים) שֶׁבֶגֶן עֶדֶן, וְהַכְּנִיסוּ לְהִיכָלוֹ, וְהָעֵבִירוּ בְּכָל חִילוֹתָיו וְגִיסוֹתָיו. אִזְּ כָּלֶם הַזִּדְעָזְעוּ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ: הַסִּתְּלָקוּ מִסְּבִיבוֹ [צד הצדדים], שֶׁהָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר רוּחַ לְשֹׁלֵט לְהַרְגִּיז עוֹלָמוֹת. יָצָא קוֹל וְאָמַר: מִי הוּא זֶה שֶׁכָּל הַמִּפְתָּחוֹת הִלָּלוּ בִּידּוֹ? פָּתַח קוֹל אֲחֵר וְאָמַר: קִבְּלוּ אוֹתוֹ בְּתוֹכְכֶם! זֶהוּ שְׁעָתִיד לָרֶדֶת בֵּין בְּנֵי אָדָם, וְעֵתִידָה תוֹרָה, גְּנִיזַת הַגְּנִיזוֹת, לְהַמְסֵר בִּידּוֹ, וּלְהַרְעִישׁ עוֹלָמוֹת שְׁלֹמְעֵלָה וְשְׁלֹמֶטָה עַל יְדּוֹ שֶׁל זֶה. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כָּלֶם הַתְּרַגְּשׁוּ וְנִסְעוּ אַחֲרָיו. פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים סו) הִרְכַּבְתָּ אָנוֹשׁ לְרֹאשׁוֹ בָּאֵנוּ בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם.

ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתחין. (נ"א מאתן ושבעין וחמש) וְאֶעְטֵר לִיה בַּחֲמֵשׁ עֲטֻרִין, וְכָל עֲטָרָה וְעֲטָרָה סֹלִיק וְאֶנְהִיר בְּאַלְף עֲלָמִין דְּנַחְרִין, וּבּוֹצִינִין דְּגִנְזִין בְּגִנְזֵיָא דְּמִלְכָּא קִדְּשָׁא עֲלָאָה.

הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים

(דף נ"ד ע"א)

בְּרִין אַעֲבִרֶיהָ בְּכָל בּוֹצִינִין (נ"א בוסמין) דְּבִגְנֻתָא דְּעֶדֶן, וְאֶעֱלִיהָ בְּחִיכָלֶיהָ, וְאֶעֱבִרֶיהָ בְּכָל חִיָּלִין וְגִיָּסִין דִּילֶיהָ. בְּרִין אֲוִדְעָזְעוּ בְּלָהוּ, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, אִסְתְּלָקוּ מִסִּפְחָרְגִּיָּה, (סטרא דסטרין) דְּהָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעֵר רוּחָא לְשֹׁלֵמָאָה לְמַרְגּוֹ עֲלָמִין. קָלָא נָפֵק וְאָמַר, מֵאֵן הוּא דִּין, דְּכָל מִפְתָּחֵן אֵלִין (דף נ"ד ע"א) בִּידּוֹ. פָּתַח קוֹל אַחֲרָא וְאָמַר, קִבְּלוּ לִיה בְּגִנְזֵיבּוֹ, דָּא הוּא דְּזַמִּין לְנַחְתָּא בֵּין בְּנֵי נָשָׂא, וְזַמִּינָא אוֹרִייתָא, גְּנִיזָא דְּגִנְזֵיָא, לְאַתְמַפְרָא בִּידּוֹ, וּלְאַרְעָשָׁא עֲלָמִין דְּלַעִילָא וְתַתָּא עַל יְדָא דְּרִין. בִּיה שְׁעָתָא אֲתַרְגִּישׁוּ בְּלָהוּ, וְנִטְלִין אֲבַתְרִיָּה, פָּתְחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים סו) הִרְכַּבְתָּ אָנוֹשׁ לְרֹאשׁוֹ בָּאֵנוּ בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם.

הפקידו בידו את כל מפתחות המלך

בְּדִין סֶלְקָא הֵהוּא רוּחָא, וְכִיּוּמָא
קָמִי מַלְכָּא. מִפְּתִיחָא, סֶלִיק
וְאַתְעָטְר בְּעָטְרוֹ, וְאַעֲטְרִיה בְּתֵלַת
מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ עָטְרִין, וְאַפְקִיד
מִפְּתִחוֹ בִּידוֹ. שׁ דְּאַבְהָתָא,
אַעֲטְרו לִיה בְּתֵלַת עָטְרִין קַדִּישִׁין,
וְאַפְקִידוּ כָּל מִפְּתָחַן דְּמַלְכָּא
בִּידֵיהּ, וְאַפְקִידוּ לִיה בְּהִימְנוּתָא,
מִהִימָנָא דְּבִיתָא. ה סֶלְקָא
וְאַתְעָטְרָא בְּעָטְרוֹ, וְקַבִּילַת לִיה מִן
מַלְכָּא.

הפקידו בידו את כל מפתחות המלך
אֲז עָלְתָה אוֹתָהּ רוּחַ וְעַמְדָּה לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ. מ' פְּתוּחָה עָלְתָה
וְהִתְעַטְרָה בְּעָטְרוֹתֶיהָ, וְעָטְרָה
אוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
וְחֲמֵשׁ עָטְרוֹת, וְהִפְקִיד מִפְּתָחוֹת
בִּידוֹ. ש' שֶׁל הָאָבוֹת עָטְרוּ אוֹתוֹ
בְּשֵׁלֶשׁ עָטְרוֹת קְדוּשׁוֹת, וְהִפְקִידוּ
בִּידוֹ אֶת כָּל מִפְּתָחוֹת
הַמֶּלֶךְ, וְהִפְקִידוּ אוֹתוֹ בְּאַמּוֹנָה,
לִהְיוֹת נֶאֱמָן הַבֵּית. ה' עָלְתָה
וְעָטְרָה אוֹתוֹ בְּעָטְרוֹתֶיהָ, וְקַבְּלָה
אוֹתוֹ מִהַמֶּלֶךְ.

בְּשִׁבְתוֹת וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים מַעֲלָה אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ
בְּדִין, נָחַת הֵהוּא רוּחָא בְּאַרְבִּין
דְּשֵׁאמֶן, בְּהֵהוּא יוֹמָא רַבָּא,
וְקַבִּילַת לִיה לְגַדְלָא לִיה לְמַלְכָּא,
וְהִיא יִהְיֶה לִיה מִתְמֶן זִיגִין,
לְאַלְקָאָה לְפָרְעָה וּלְכָל אֲרַעִיָּה.
וּבְשִׁבְתָּא וּבְרִישֵׁי יָרַח, סֶלְקַת לִיה
לְמַלְכָּא, בְּדִין אֲקָרִי שְׁמִיה, בְּאַלִּין
אַתְנוּן רְשִׁימִין.

בשבתות ובראשי חדשים מעלה אותו אל המלך
וְאֲז יָרַד אוֹתוֹ הָרוּחַ לְאַנְיּוֹת
שְׁשֻׁטוֹת בָּאוֹת הֵימָּן הַגְּדוֹל,
וְקַבְּלָה אוֹתוֹ לְגַדֵּל אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ,
וְנִתְּנָה לוֹ מִשָּׁם כְּלֵי זִין לְהִלָּקוֹת
אֶת פְּרָעָה וְאֶת כָּל אֲרָצוֹ.
וּבְשִׁבְתוֹת וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים מַעֲלָה
אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ, וְאֲז נִקְרָא שְׁמוֹ
בְּאוֹתִיּוֹת הָרְשׁוּמוֹת הֵלְלוּ.

בטרם אצרו בבטן ידעתיך

וּבְהֵיחָא שְׁעָתָא, דְּנִפְק לְנַחְתָּא
לְאַרְעָא, בּוֹרְעָא דְלוֹי,
אַתְתְּקִנּוּ אַרְבַּע מָאָה וְעֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ
בּוֹצִיגִין לְמַלְכָּא, וְאַרְבַּע מָאָה
וְעֶשְׂרִין וְחֲמֵשׁ גְּלִיפִין מְמַנֵּן, אוֹזּוּפוּהָ

בטרם אצרו בבטן ידעתיך

וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁיַצָּא לְרֵדַת
לְאַרְץ בְּזָרַע שֶׁל לוֹי,
נִתְּקִנּוּ אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
וְחֲמֵשׁ מְנוֹרוֹת לְמֶלֶךְ, וְאַרְבַּע
מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ חִקִּיקוֹת

מִמְּנִים לוֹו אֶת אוֹתָהּ רוּחַ
לְמִקּוֹמָהּ. כְּשִׁיצֵא לְעוֹלָם, הָאִירָה
ה' בְּפָנָיו, וְהַבִּית הַתְּמַלֵּא מִזִּיוו.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָרָא עָלָיו הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, בְּטָרִם אֶצְרֶךְ בְּכַטָּן
יִדְעָתִיךְ וּבְטָרִם תֵּצֵא מִרְחֹם
הַקָּדְשִׁיךְ נִבְיָא לְגוֹיִם נִתְתִּיךְ.

אז ישיר משה ובני ישראל

רְבִי יִצְחָק אָמַר, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
הָרֵג (הפיל) הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הַשֹּׁר הַמְּמַנֶּה הַגָּדוֹל
שֶׁל מִצְרַיִם, וְרָאוּ אוֹתוֹ מֹשֶׁה
וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָז אָמְרוּ שִׁירָה.
זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת
מִצְרַיִם מֵת, אֲזַי שִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל וְגו'. רְבִי אֲבָא פָתַח
וְאָמַר, הַסֵּתֶכְלֶתִי בְּכָל
הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁשִּׁבְּחוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְכֹלֶם פָּתְחוּ בְּאֵז.
(מלכים א ח) אֲזַי אָמַר שְׁלֹמֹה.
(יהושע י) אֲזַי יִדְבַּר יְהוֹשֻׁעַ. אֲזַי
יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם?

עשה נסים וגבורות

אֲלֵא כֵן שָׁנִינוּ, כָּל הַנְּסִים
וְהַגְּבוּרוֹת שֶׁנַּעֲשֶׂה
לְיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָאִיר אוֹר הָעֵתִיק
הַקָּדוֹשׁ בַּעֲטֻרוֹתָיו, חֲקוּקִים
רְשׁוּמִים בְּאֵז, בְּא', וְא' בְּז', נִקְבַּ

לְהַחֲוֹא רוּחָא לְאַתְרֵיהּ, כִּד נִפְק
לְעֻלְמָא, אֶתְנַהֲרָא בְּאַנְפּוּי, וּבִיתָא
אֶתְמַלִּיָּא מִזִּיווּתֵיהּ. בִּיה שְׁעָתָא,
קָרָא עָלֶיהָ קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
בְּטָרִם אֶצְרֶךְ בְּכַטָּן יִדְעָתִיךְ וּבְטָרִם
תֵּצֵא מִרְחֹם הַקָּדְשִׁיךְ נִבְיָא לְגוֹיִם
נִתְתִּיךְ.

אז ישיר משה ובני ישראל

רְבִי יִצְחָק אָמַר, בִּיה שְׁעָתָא קָטַל
(נ"א אפיל) קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְרַבְרָבָא מְמַנָּא דְּמִצְרַיִם, וְחִמּוּ לִיה
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדִין אָמְרוּ
שִׁירָה. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, וַיֵּרָא
יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, אֲזַי שִׁיר
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. (שמות טו) אֲזַי
יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. רְבִי
אֲבָא פָתַח וְאָמַר, אֶסְתַּכְלֵלָא בְּכָל
תּוֹשַׁבְּחֵן דְּשִׁבְּחוּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וְכּוֹלֶם פָּתְחוּ בְּאֵז. (מלכים א ח)
אֲזַי אָמַר שְׁלֹמֹה. (יהושע י) אֲזַי יִדְבַּר
יְהוֹשֻׁעַ, (במדבר כא) אֲזַי יִשִּׁיר יִשְׂרָאֵל.
מֵאִי טַעְמָא.

עשה נסים וגבורות

אֲלֵא הָכִי תֵּאֵנָא, כָּל נְסִין וְכָל
גְּבוּרָן דְּאֶתְעִבִּידוּ לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל, כִּד אֶתְנַהֵר נְהִירוֹ
דְּעֵתִיקָא קוֹדֶשָׁא בַּעֲטֻרוֹ, גְּלִיפִין
רְשִׁימִין בְּאֵז, בְּא', וְא', כִּד, אֲנִקִּיב

בַּחֲשׁוֹכִי, וְנִהְיֶה לְכָל עֵיכָר. וְכִד
אֶת־חֶבֶר נִהְיֶה דֹאֵל"ף וּמִמִּי לְזִי"ן,
מֵאֵן זִי"ן, דָּא (ישעיה לה) חֶרֶב לִי
מִלֵּאָה דָם. בְּדִין עֲבִיד נִסִּין וּגְבוּרָאן,
בְּגִין דִּאתַחֲבֵר א' עִם ו'. וְדָא הוּא
שִׁירְתָּא. שִׁירְתָּא הִיא דְּכָל סְטִרִין,
וְדָא הוּא אִזְיָשִׁיר.
הַצְדָּדִים, וְזֶהוּ אִזְיָשִׁיר.

עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לִשְׁבַח בְּשִׁירָה הַזֶּה מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל

יִשְׁיִיר, שֶׁר מִכְּעֵי לִיָּה. אֵלָּא מִלָּה
דָּא תִּלְיָא, וְאַשְׁלִים לְהֵהוּא
זְמַנָּא, וְאַשְׁלִים לְזְמַנָּא דִּאתִּי,
דְּזִמְנִין יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָא שִׁירְתָּא דָּא
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אִילָּפְנָא,
דְּצִדִּיקִיָּא בְּדָמָא, אִפֵּי עַל גִּב
דְּאַסְתָּלְקוּ בְּדִרְגִין עֲלָאִין דְּלִעִילָא,
וְאַתְקִשְׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דְּצִרּוּרָא דְּחִי,
זְמִינִין בְּלָהוּ לְאַחִיָּא בְּגוּפָא,
וּלְמַחֲמֵי אֶתְיִין וּגְבוּרִין דְּקָא עֲבִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְיִשְׂרָאֵל.
וּלְמִימָר שִׁירְתָּא דָּא, הִדָּא הוּא
דְּכִתִּיב אִזְיָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

אִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֵלָּא עַל אוֹתָם שְׁעוֹשִׁים
עֲצָמָם שִׁירִים

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִכָּאן, (ישעיה יא)
יוֹסִיף ה' שְׁנִית יְדוֹ לְקִנּוּת
אֶת שְׁאָר עַמּוֹ. לְקִנּוּת - כְּמוֹ

עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לִשְׁבַח בְּשִׁירָה הַזֶּה מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל
יִשְׁיִיר, שֶׁר מִכְּעֵי לִיָּה. אֵלָּא מִלָּה
דָּא תִּלְיָא, וְאַשְׁלִים לְהֵהוּא
זְמַנָּא, וְאַשְׁלִים לְזְמַנָּא דִּאתִּי,
דְּזִמְנִין יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָא שִׁירְתָּא דָּא
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אִילָּפְנָא,
דְּצִדִּיקִיָּא בְּדָמָא, אִפֵּי עַל גִּב
דְּאַסְתָּלְקוּ בְּדִרְגִין עֲלָאִין דְּלִעִילָא,
וְאַתְקִשְׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דְּצִרּוּרָא דְּחִי,
זְמִינִין בְּלָהוּ לְאַחִיָּא בְּגוּפָא,
וּלְמַחֲמֵי אֶתְיִין וּגְבוּרִין דְּקָא עֲבִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְיִשְׂרָאֵל.
וּלְמִימָר שִׁירְתָּא דָּא, הִדָּא הוּא
דְּכִתִּיב אִזְיָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לִשְׁבַח בְּשִׁירָה הַזֶּה מֹשֶׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל

יִשְׁיִיר, שֶׁר מִכְּעֵי לִיָּה. אֵלָּא מִלָּה
דָּא תִּלְיָא, וְאַשְׁלִים לְהֵהוּא
זְמַנָּא, וְאַשְׁלִים לְזְמַנָּא דִּאתִּי,
דְּזִמְנִין יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָא שִׁירְתָּא דָּא
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אִילָּפְנָא,
דְּצִדִּיקִיָּא בְּדָמָא, אִפֵּי עַל גִּב
דְּאַסְתָּלְקוּ בְּדִרְגִין עֲלָאִין דְּלִעִילָא,
וְאַתְקִשְׁרוּ בְּקִשּׁוּרָא דְּצִרּוּרָא דְּחִי,
זְמִינִין בְּלָהוּ לְאַחִיָּא בְּגוּפָא,
וּלְמַחֲמֵי אֶתְיִין וּגְבוּרִין דְּקָא עֲבִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְיִשְׂרָאֵל.
וּלְמִימָר שִׁירְתָּא דָּא, הִדָּא הוּא
דְּכִתִּיב אִזְיָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

אִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֵלָּא עַל אוֹתָם שְׁעוֹשִׁים
עֲצָמָם שִׁירִים

רַ' שְׁמַעוֹן אָמַר מִהֵכָּא, (ישעיה יא)
יוֹסִיף יי' שְׁנִית יְדוֹ לְקִנּוּת אֶת
שְׁאָר עַמּוֹ. לְקִנּוּת: כְּמַה דִּאתָּא אָמַר,

שְׁנֵאמֶר (משלי ח) ה' קָנְנִי רִאשִׁית
דְּרָכּוֹ. אֶת שְׁאָר עַמּוֹ - אֵלּוּ הֵם
הַצְדִּיקִים שֶׁבָּהֶם שְׁנִקְרָאִים שְׁאָר,
כִּמּוֹ שְׁנֵאמֶר (במדבר יא) וַיִּשְׁאָרוּ
שְׁנֵי אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה. וְשִׁנִּינוּ, אֵין
הָעוֹלָם מִתְקִים אֶלָּא עַל אוֹתָם
שְׁעוֹשִׁים עֲצָמָם שִׁירִים.

יְקוֹמוּ וַיהִיָּה בַעֲלִי עֲצָה לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
וְאִם תֹּאמַר, הוֹאִיל וְנִקְשְׁרוּ
בְּצִרּוֹר הַחַיִּים וּמִתְעַנְּגִים
בְּעֶנְגַּ הָעֲלִיּוֹן, לָמָּה יוֹרִיד אוֹתָם
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָאָרֶץ? צֹא
וְלִמַּד מִזְמַן רִאשׁוֹן, שְׁכָל אוֹתָם
רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת שֶׁהֵיוּ בַּדְּרָגָה
הָעֲלִיּוֹנָה שְׁלֹמַעְלָה, וְהַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הוֹרִיד אוֹתָם לָאָרֶץ
לְמַטָּה. כָּל שְׁכֵן עֲכָשׁוּ, שְׁרוּצָה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיִּשְׂרָאֵל אֶת
הָעֵקֶם, כִּמּוֹ שְׁנֵאמֶר (קהלת ז) כִּי
אָדָם אֵין צָדִיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
טוֹב וְלֹא יַחֲטֹא. וְאִם תֹּאמַר,
אוֹתָם שִׁמְתּוּ בְּעֶטְיוֹ שֶׁל נַחֲשׁ,
אִפְלוּ הֵם יְקוֹמוּ וַיהִיָּה בַעֲלִי עֲצָה
לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

מִשֶּׁה עֲתִיד לֹמַר שִׁירָה לְעֲתִיד לְבֹא

וְעַל זֶה שִׁנִּינוּ, מִשֶּׁה עֲתִיד לֹמַר
שִׁירָה לְעֲתִיד לְבֹא. מֶה

(משלי ח) יִי קָנְנִי רִאשִׁית דְּרָכּוֹ. אֶת
שְׁאָר עַמּוֹ: אֵלּוּ אֵינוֹן צְדִיקִיָּא
דְּבַחוּן, דְּאֶקְרוּן שְׁאָר, כְּמָה דְּאֶת
אִמֶּר (במדבר יא) וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים
בַּמַּחֲנֶה. וְתַנִּינוּ, לִית עֲלֵמָא
מִתְקִיָּמָא אֶלָּא עַל אֵינוֹן דְּעַבְדִּי
גְּרַמִּיָּהוּ שִׁירִים.

יְקוֹמוּ וַיהִיָּה בַעֲלִי עֲצָה לְמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
וְאִי תִיָּמָא, הוֹאִיל וְאֶתְקַשְׁרוּ
בְּצִרּוֹרָא דְּחַיִּי, וּמִתְעַנְּגִי
בְּעֶנְוָנָא עֲלָאָה, אִמָּאִי יְחִית לֹון
קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא לָאָרֶעָא. פּוֹק
וְאוֹלִיף מוֹמֵנָא קִדְמָאָה, דְּכָל אֵינוֹן
רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, דִּהּוּ בְּדִרְגָּא עֲלָאָה
דְּלַעֲיִלָא וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא אַחִית
לְחוּ לָאָרֶעָא לְתַתָּא. כָּל שְׁכֵן
הַשְּׁתָּא, דְּבַעֲי קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא
לִיִּשְׂרָאֵל לְעִקְמוּמָא, כְּמָה דְּאֶת אִמֶּר
(קהלת ז) כִּי אָדָם אֵין צָדִיק בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יַחֲטֹא. וְאִי
תִיָּמָא, אֵינוֹן דְּמִיתּוּ בְּעֶטְיוֹ דְּנַחֲשׁ.
אִפְלוּ אֵינוֹן יְקוֹמוּן, וַיהוֹן מֶאֱרִי
דְּעִיָּמָא, לְמַלְכָּא מְשִׁיחָא.

מִשֶּׁה עֲתִיד לֹמַר שִׁירָה לְעֲתִיד לְבֹא

(דף נ"ד ע"ב)

וְעַל דָּא תַנִּינוּ, מִשֶּׁה זְמִין לְמִיָּמֶר
שִׁירָתָא לְמֵנָּא דְּאֶתִי. מֶאֱ

הטעם? משום שכתוב (מיכה ז)
 כימי צאתך מארץ מצרים אראנו
 נפלאות. אראנו? אראך ה'ה
 צריך להיות! אלא אראנו ממש,
 למי שראה בתחלה - אראנו
 פעם שניה. וזהו אראנו. וכתוב
 (תהלים נ) אראנו בישע אלהים,
 ואראהו בישועתי. ואז, אז ישיר
 משה ובני ישראל את השירה
 הזאת לה'.

כל אדם שאומר שירה זו בכל יום ומכון בה,
 זוכה לאמרה לעתיד לבא

שירה של הגבירה לקדוש ברוך
 הוא. שנינו, כל אדם
 שאומר שירה זו בכל יום ומכון
 בה, זוכה לאמרה לעתיד לבא,
 שהרי יש בה עולם שעבר, ויש
 בה עולם הבא, ויש בה קשרי
 האמונה, ויש בה ימות מלך
 המשיח, ותלויים עליה (אות
 למעלה) כל אותן תשבחות אחרות
 שאומרים עליונים ותחתונים.

המלך מאיר לה פנים

השירה? שיר זה ה'ה צריך
 להיות! אלא השירה
 שמשבחת הגבירה למלך. ומשה
 אמר מלמטה למעלה, והרי

מעמא. בגין דכתיב, (מיכה ז) כימי
 צאתך מארץ מצרים אראנו
 נפלאות. אראנו, אראך מבעי ליה.
 אלא אראנו ממש, למאן דחמא
 בקדמיתא, יחמי ליה תננינות, ודא
 הוא אראנו, וכתיב (תהלים נ) אראנו
 בישע אלהים, ואראהו בישועתי.
 (דף ג'ד ע"ב) וכדין אז ישיר משה
 ובני ישראל את השירה הזאת ליה'.

כל אדם שאומר שירה זו בכל יום ומכון בה,
 זוכה לאמרה לעתיד לבא

שירתא דמטרוניתא לקודשא
 בריך הוא. תנינו, כל
 בר נש דאמר שירתא דא בכל
 יומא, ומביון בה, ובי למימרא
 לזמנא דאתי. דהא אית בה עלמא
 דעבר, ואית בה עלמא דאתי, ואית
 בה קשרי מהימנותא, ואית בה
 יומי דמלכא משיחא. (נ"א את לעילא
 כל אינון וכו') ותלי עליה, כל אינון
 תושבחהן אחרנין, דקאמרי עליה
 ותתאי.

המלך מאיר לה פנים

השירה שיר זה מבעי ליה. אלא
 שירתא, דקא משבחת
 מטרוניתא למלכא. ומשה מתתא
 לעילא קאמר, והא אוקמוה. ליה'.

בְּגִין דְּאַנְהִיר לָהּ מְלָכָא אֲנַפְהָא,
(נ"א דנהיר אנפוי מלכא לקבלה) ר' יוסי
אמר, דְּכָל אֵינּוֹן מְשַׁחִין, דִּהּוּ
נִגְדִין, מְשִׁיךְ מְלָכָא קִדְיָשָׁא
לְקַבְלָהּ, בְּגִינִי כֹךְ מְשַׁבְּחָא לִיה
מִמְרוֹנִיתָא.

אשרי חלקם של משה וישראל

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֹּךְ, לָמָּה
כָּתוּב מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְהָרִי הַגְּבִירָה צְרִיכָה לְשַׁבַּח?
אֵלָּא אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל מֹשֶׁה
וְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם הָיוּ יוֹדְעִים לְשַׁבַּח
אֶת הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְלֵי הַגְּבִירָה
כְּרָאוּי, מִשּׁוּם שֶׁכָּל אוֹתוֹ כֹּחַ
וּגְבוּרָה שָׁלָה יְרֵשָׁה מִן הַמֶּלֶךְ.

קומי רני - זו כנסת ישראל

ר' חֵיִיא פִּתַּח וְאָמַר, (איכה ב)
קוּמִי רִנִּי בְּלִילָה לְרֹאשׁ
אֲשֻׁמְרוֹת. קוּמִי רִנִּי - זו כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. בְּלִילָה - בְּגָלוֹת. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר, בְּלִילָה - בְּזִמְן שְׁשׁוּלֻטָּת
וּמִתְעוּרְרָת. לְרֹאשׁ אֲשֻׁמְרוֹת? !
בְּרֹאשׁ הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת! אֵלָּא
לְרֹאשׁ, כִּכְתוּב (בראשית מז) עַל רֹאשׁ
הַמָּטָה. וּבִאֲרָנּוּ, רֹאשׁ הַמָּטָה זֶה
יְסוֹד. אַף כָּאֵן לְרֹאשׁ - זֶה יְסוֹד,
שֶׁהַגְּבִירָה מִתְּבָרְכַת בּוֹ. רֹאשׁ
אֲשֻׁמְרוֹת - זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל נִצְח וְהוֹד.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי, אֲמַאי
כְּתִיב מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְהָא מִמְרוֹנִיתָא בַּעֲיָא לְשַׁבְּחָא.
אֵלָּא, זָכָאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּמֹשֶׁה
וְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן הוּוּ יִדְעִין לְשַׁבְּחָא
לְמֶלֶכָא, בְּגִין מִמְרוֹנִיתָא כְּדָקָא
יֹאוֹת, בְּגִין דְּכָל תְּהוּא חֵילָא וּגְבוּרָה
דִּילָהּ, יִרְתָּא מִן מְלָכָא.

אשרי חלקם של משה וישראל

קומי רני - זו כנסת ישראל

ר' חֵיִיא פִּתַּח וְאָמַר, (איכה ב) קוּמִי
רוֹנִי בְּלִילָה לְרֹאשׁ אֲשֻׁמְרוֹת.
קוּמִי רוֹנִי: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בְּלִילָה:
בְּגָלוֹתָא. ר' יוסי אמר, בְּלִילָה:
בְּזִמְנָא דְּהִיא שְׁלֵטָא וּמִתְעַרָּא,
לְרֹאשׁ אֲשֻׁמְרוֹת, בְּרֹאשׁ מִבְּעֵי לִיה.
אֵלָּא לְרֹאשׁ, כְּמָה דְּכְתִיב, (בראשית
מז) עַל רֹאשׁ הַמָּטָה. וְאִיקִימָנָא, רֹאשׁ
הַמָּטָה, דָּא יְסוֹד. אוּף הָכָא לְרֹאשׁ,
דָּא יְסוֹד, דְּמִמְרוֹנִיתָא מִתְּבָרְכָא
בִּיה. רֹאשׁ אֲשֻׁמְרוֹת: דָּא הוּא
רִישָׁא, דְּנִצְח וְהוֹד.

רבי יוסי אמר, זהו ראש של
כתרי המלך והסיוס. רבי
אבא אמר, לראש אשמות כתוב
חסר, וזהו הראש, ראש המטה.
והכל נאמר במלך הקדוש
העליון, וזהו לה'.

רבי ייסא אמר, השירה הזאת
לה' - זהו הנגר שיוצא
מעדן, שכל שמן ומשחה יוצאים
ממנו להדליק מנורות. ומשמע
אחר כך שכתוב אשירה לה' - זה
המלך הקדוש העליון, ועל זה
לא כתוב אשירה לו.

כל מי שזוכה לשירה הזו בעולם הזה, זוכה
לשבת בה בימות מלך המשיח

ויאמרו לאמר - [זהו] לדורי
דורות, כדי שלא
ישתכח מהם לעולמים. שכל
מי שזוכה לשירה הזו בעולם
הזה, זוכה לה בעולם הבא,
וזוכה לשבת בה בימות מלך
המשיח בחדות כנסת ישראל
בקדוש - ברוך-הוא, שכתוב
לאמר - לאמר באותו זמן.
לאמר בארץ הקדושה, בזמן
ששכנו ישראל בארץ. לאמר
בגלות. לאמר בגאולת ישראל.
לאמר לעולם הבא.

ר' יוסי אמר, דא הוא רישא
דכתרי מלכא וסיומא. רבי
אבא אמר, לראש אשמות כתיב
חסר, ודא הוא רישא, ראש המטה.
ובלא במלכא קדישא עלאה
אתמר, ודא הוא ליי'.

רבי ייסא אמר, השירה הזאת ליי',
דא הוא נהרא דנפיק מעדן,
דכל משחא ורבו נפיק מניה,
לאדלקא בוצינין. ומשמע לכתר
דכתיב אשירה ליי', דא הוא מלכא
קדישא עלאה, ועל דא לא כתיב
אשירה לו.

כל מי שזוכה לשירה הזו בעולם הזה, זוכה
לשבת בה בימות מלך המשיח

ויאמרו לאמר, לדרי דרין, בגין
דלא יתנשי מנייהו
לעלמין. דכל מאן דזכי להאי
שירתא בהאי עלמא, זכי לה
בעלמא דאתי, וזכי לשבתא בה
ביומוי דמלכא משיחא, בחדוותא
דכנסת ישראל בקודשא בריך הוא.
דכתיב לאמר, לאמר בההוא זמנא.
לאמר בארעא קדישא, בזמנא
דשרו ישראל בארעא. לאמר
בגלותא. לאמר בפורקנא דלחון
דישראל. לאמר לעלמא דאתי.

גֵּאָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, גֵּאָה לְעוֹלָם הַבָּא

אֲשִׁירָה לַיְי' נָשִׁיר מִבְּעֵי לֵיה, מֵאִי
אֲשִׁירָה. אֶלֶּא בְּגִין דְּהוּ
מִשְׁבָּחָן תּוֹשְׁבַחְתָּא דִּמְטָרוֹנִיתָא.
(בעו לשבחא) לַיְי': דָּא מִלְכָּא קִדִּישָׁא.
כִּי נָאָה גֵּאָה (קמָה): דִּסְלִיק וְאִתְעַטֵּר
בְּעַטְרוֹי, לְאַפְקָא בְּרַפָּאן וְחִילִין
וּנְבוֹרָאן, לְאַפְקָא בְּכֵלָא. כִּי נָאָה
גֵּאָה: נָאָה בְּהֵאִי עֲלֵמָא, גֵּאָה
בְּעֲלֵמָא דְאֵתִי. כִּי נָאָה בְּהֵאִי
זְמַנָּא, נָאָה, בְּגִין דִּיתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹי
בְּחִדּוֹתָא שְׁלִימוֹתָא.

גֵּאָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, גֵּאָה לְעוֹלָם הַבָּא

אֲשִׁירָה לַה'?! נָשִׁיר הִיָּה צְרִיף
לְהִיּוֹת! מָה זֶה
אֲשִׁירָה? אֶלֶּא מְשׁוּם שְׁהִי
מִשְׁבָּחִים אֶת תְּשַׁבְּחַת הַגְּבִירָה.
[הַצְטֵרוּכוּ לִשְׁבַח] לַה' - זֶה הַמֶּלֶךְ
הַקָּדוֹשׁ. כִּי גֵּאָה גֵּאָה [קמָה] -
שְׁעֵלָה וְהִתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹתָיו
לְהוֹצִיא בְּרָכוֹת וְכַחוֹת וּגְבוּרוֹת
לְהִתְעַלּוֹת בְּכָל. כִּי גֵּאָה גֵּאָה גֵּאָה
בְּעוֹלָם הַזֶּה, גֵּאָה לְעוֹלָם הַבָּא.
כִּי גֵּאָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, גֵּאָה כְּדִי
שִׁיתְעַטֵּר בְּעַטְרוֹתָיו בְּחִדּוֹה
שְׁלָמָה.

לֹא עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין לְמָטָה, עַד
שִׁיעֲשֶׂה בְּשִׁלְטִיָּהֶם לְמַעְלָה

סוּם וְרוֹכְבוֹ רָמָה בֵּינִי, שׁוֹלְטָנוּתָא
דְּלִתָּתָא, וְשׁוֹלְטָנוּתָא
דְּלִעִילָא דְאִתְחִידֵן בְּחוּ, אִתְמַסְרוּ
בְּחֵהוּא יִמָּא רַבָּא, וְשׁוֹלְטָנוּתָא רַבָּא
לְמַעַבְדַּ בְּחוּ נּוֹקְמִין. וְתִנְיִן, לֹא
עָבִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא דִּינָא
לְתַתָּא, עַד דִּיעָבִיד בְּשׁוֹלְטָנִיהוֹן
לְעִילָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה
כד) יִפְקוֹד יְי' עַל צָבָא הַמְּרוֹם
בְּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה עַל
הָאָדָמָה.

לֹא עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין לְמָטָה, עַד
שִׁיעֲשֶׂה בְּשִׁלְטִיָּהֶם לְמַעְלָה

סוּם וְרוֹכְבוֹ רָמָה בֵּינִי - הַשְּׁלִטוֹן
שְׁלֵמָטָה וְהַשְּׁלִטוֹן
שְׁלֵמָעֵלָה שְׁאֲחוּזִים בָּהֶם, נִמְסְרוּ
לְאוֹתוֹ הֵיכַל הַגָּדוֹל וְהַשְּׁלִיט
הַגָּדוֹל לַעֲשׂוֹת בָּהֶם נִקְמוֹת.
וְשִׁנְיָנוּ, לֹא עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא דִּין לְמָטָה, עַד שִׁיעֲשֶׂה
בְּשִׁלְטִיָּהֶם לְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב
(ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא
הַמְּרוֹם בְּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָדָמָה
עַל הָאָדָמָה.

על האדם להיות שליט על הכל

רָמָה בַּיָּם - אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
בו בַּלֵּילָה הִתְעוּרָה
גְּבוּרָה חֲזָקָה, שְׁכָתוּב בו וַיּוֹלֶךְ
ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל
חֲלִילָה. (שהתעוררה בו גבורה חזקה)
בְּאוֹתוֹ זְמַן בִּקְשָׁה הַמַּלְכָּה מִן
הַמֶּלֶךְ אֶת כָּל אוֹתָם אוֹכְלוּסִים
שֶׁלֹּמֶטָה וְכָל אוֹתָם שְׁלִיטִים
שֶׁלֹּמֶעֱלָה שִׁימְסְרוּ בִידֶיהָ, וְכָל־
נִמְסְרוּ לִידֶיהָ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם
נִקְמוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב סוֹס וּרְכָבוֹ
רָמָה בַּיָּם. בַּיָּם סִתָּם, לִמְעֵלָה
וּלְמַטָּה. עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה. רַבִּי
חֲזִיָּא פִתַּח וְאָמַר, (תהלים קלט)
אֲחֹר וְקֹדֶם צִרְתָּנִי וַתֵּשֶׁת עָלַי
כַּפְכָּה. כַּמָּה הֶצְטַרְכוּ בְּנֵי אָדָם
לְכַבֵּד אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִשּׁוֹם שֶׁכָּאֲשֶׁר בָּרָא הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הִסְתַּכֵּל
עַל הָאָדָם לְהִיּוֹת שְׁלִיט עַל
הַכֹּל, (להיות שלם בכל, ונברא בשני
פְּרָצוּפִים) וְהָיָה דוֹמָה לְעֵלְיוֹנִים
וּלְתַתְּחוֹנִים. הוֹרִיד אוֹתוֹ בְּדָמוֹת
מְכַבְּדָת, וְרָאוּ אוֹתוֹ הַבְּרִיּוֹת. אַז
הִתְכַּנְּסוּ אֵלָיו וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לִפְנָיו,
וּפָתַח וְאִמָּה נִפְלוּ עֲלֵיהֶם
מִפְּחָדוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ט)

על האדם להיות שליט על הכל (דף נ"ה ע"א)

רָמָה בַּיָּם, אָמַר ר' יְהוּדָה, בִּיה
בַּלֵּילָיָה, אֲתָעַר גְּבוּרָא
תְּקִיפָא, דְּכַתִּיב בִּיה וַיּוֹלֶךְ יי' אֶת
הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל חֲלִילָה.
(ס"א דאתער ביה גבורה תקיפא) בְּהָוָה
זְמָנָא, בְּעָאֵת מְטְרוּנִיתָא מִן
מַלְכָּא, כָּל אֵינוֹן אֹכְלוּסִין דְּלִתְתָּא,
וְכָל אֵינוֹן שׁוֹלְטָנִין דְּלַעִילָא,
דִּיתְמַסְרוֹן בִּידֶהָ. וְכִלְהוּ אֶתְמַסְרוּ
בִּידֶהָ, לְמַעַבְדַּ בְּהוּ נִוְקְמִין, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב סוֹס וּרְכָבוֹ רָמָה בַּיָּם.
בַּיָּם סִתָּם, לַעֲלִילָא וְתִתָּא. (שמות טו)
עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה. רַבִּי חֲזִיָּא פִתַּח
וְאָמַר, (תהלים קלט) אֲחֹר וְקֹדֶם
צִרְתָּנִי וַתֵּשֶׁת עָלַי כַּפְכָּה. כַּמָּה
אֲצַטְרִיכוּ בְּנֵי נָשָׂא לִיקְרָא
לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא כֹּד בָּרָא עֲלֵמָא, (דף נ"ה
ע"א) אִסְתַּכֵּל בִּיה בְּאָדָם לְמַהוּ
שְׁלִיט עַל כָּלָא. (נ"א למהוי שלים
בכלא ואתברי דו פְּרָצוּפִין) וְהָוָה דְּאִמָּי
לְעֵלְאִין וְתִתָּאִין. נָחַת לִיה בְּדָמוֹת
יְקוּרָא, וְחִמּוֹ לִיה בְּרִיין, בְּדִין
אֲתַבְּנָשׁוּ לְגַבִּיהָ, וְסִגִּידוּ לְקַבְּלֶיהָ,
וְאִימָתָא וְדַחְלָא נִפְלַת עֲלֵיהּ
מִדַּחְלָתֶיהָ, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב,
(בראשית ט) וּמוֹרָאֲכֶם וְחִתְכֶּם יִהְיֶה

ומוראכם וחתכם יהיה על כל
חית הארץ ועל כל עוף השמים.
הבנים אותו לגנו לשמרו,
להיות לו שמחה על
שמחה ולהשתעשע בו. עשה לו
חפה מכסה באבנים יקרות,
ומלאכים עליונים שמחים לפניו.
אחר כך צוה אותו על עץ אחד,
ולא עמד במצות רבונו.

מה כתוב בספרו של חנוך

מצאנו בספרו של חנוך,
שלאחר שהעלה
אותו הקדוש ברוך הוא והראה
לו את כל גנזי המלך, עליונים
ותחתונים, הראה לו את עץ
החיים והעץ שהצטווה עליו
אדם, והראה לו מקומו של
אדם בגן עדן. וראה, שאלמלא
שמר אדם מצוה זו, יכול לעמד
תמיד ולהיות שם תמיד. הוא
לא שמר מצות רבונו - יצא
בדימוס ונענש.

רבי יצחק אמר, אדם נברא
דו-פרצופים, והרי בארנו,
(שם ב) ויקח אחת מצלעותיו - נסרו
הקדוש ברוך הוא ונעשו שנים,
ממזרח וממערב. זהו שכתוב
(תהלים קלט) אחור וקדם צרתני.

על כל חית הארץ ועל כל עוף
השמים.

עייליה לגנתיה דנטע, לנטריה
למחוי ליה חרו על חרו,
ולאשתעשע ביה. עבד ליה
טרוצטבולין מחפין באבני יקר,
ומלאכין עלאין חדאן קמיה. לבתר
פקיד ליה על אילנא חד ולא קאים
בפקודא דמאריה.

מה כתוב בספרו של חנוך

אשכחנא בספרא דחנוך, דלכתר
דסליק ליה קודשא
ברוך הוא, ואחמי ליה כל גנזי
דמלכא, עלאי ותתאי, אחמי ליה
אילנא דחיי, ואילנא דאתפקד
עליה אדם, ואחמי ליה דובתיה
דאדם בגנתא דעדן. וחמא,
דאלמלי נטיר אדם פקודא דא,
יכיל לקיימא תדירא, ולמחוי
תדירא תמן. הוא לא נטיר פקודא
דמאריה, נפק בדימוס ואתענש.

רבי יצחק אמר, אדם דו פרצופין
אתברי, והא אוקימנא,
(בראשית ב) ויקח אחת מצלעותיו,
נסרו הקדוש ברוך הוא ואתעבדו
תרין, ממזרח וממערב, דא הוא
דכתיב, (תהלים קלט) אחור וקדם

אָחוּר זֶה מַעֲרַב. וְקֹדֶם זֶה מְזַרְח.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, מָה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא? תִּקֵּן אוֹתָהּ
נִקְבָּה, וְשִׁכְלֵל אֶת יָפִיָּה עַל הַכֹּל,
וְהַכְנִיסָה לָאָדָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּבֶן
ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לִקְחָה
מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה. בֹּא רֹאֵה מָה
כָּתוּב לְמַעַלָּה? וַיִּקַּח אֶחָת
מִצִּלְעֹתָיו. מָה זֶה אֶחָת? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ו) אֶחָת הִיא יוֹנָתִי
תַּמָּתִי אֶחָת הִיא לְאִמָּהּ. מִצִּלְעֹתָיו
- מִצִּדְדָּיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כו)
וּלְצֶלַע הַמִּשְׁכָּן.

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן נִשְׁמָה בָּאָדָם, וְכָלל בָּהּ
חֻקָּמָה לְדַעַת הַכֹּל

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן נִשְׁמָה
עַלְיוֹנָה בָּאָדָם, וְכָלל בָּהּ
חֻקָּמָה וְהַשְׁכֵּל כְּדִי לְדַעַת
הַכֹּל. מֵאִיזָה מְקוֹם נִתֵּן בּוֹ
נִשְׁמָה? רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִמְּקוֹם
שֶׁשָּׂאֵר הַנִּשְׁמוֹת הַקָּדוֹשׁוֹת
בָּאוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִכָּאן, שְׁכָתוּב
(בראשית א) תוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
חַיָּה. מִי זֶה הָאָרֶץ? מֵאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁהַמִּקְדָּשׁ נִמְצָא בּוֹ. נֶפֶשׁ חַיָּה -

צִרְתָּנִי. אָחוּר דָּא מַעֲרַב, וְקֹדֶם דָּא
מְזַרְח.

ר' חֵיִיא אָמַר, מָה עָבִיד קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, תִּקֵּין לְתַהוּמָא נּוֹקְבָא
וְשִׁכְלִיל שְׁפִירוֹתָהּ עַל כָּלָא, וְעֵיילָה
לָאָדָם, הִדָּא הוּא דְכָתִיב וַיִּבֶן יי'
אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לִקְחָה מִן
הָאָדָם לְאִשָּׁה. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב
לְעִילָא, וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו. מֵאִי
אֶחָת. כְּמָה דָּאֵת אָמַר (שיר ה' ו')
אֶחָת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אֶחָת הִיא
לְאִמָּהּ. מִצִּלְעֹתָיו: מִסְּטָרָי. כְּמָה
דָּאֵת אָמַר, (שמות כו) וּלְצֶלַע
הַמִּשְׁכָּן.

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן נִשְׁמָה בָּאָדָם, וְכָלל בָּהּ
חֻקָּמָה לְדַעַת הַכֹּל

ר' יְהוּדָה אָמַר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא נִשְׁמָתָא עַלְיָה יְהִב
בֵּיהּ בָּאָדָם, וְכָלִיל בֵּיהּ חֻקְמָתָא
וְסִבְלָתָנּוּ, לְמַגִּדַּע כָּלָא. מֵאֵן אֲתֵר
יְהִב בֵּיהּ נִשְׁמָתָא. ר' יִצְחָק אָמַר,
מֵאֲתֵר דְּשָׂאֵר נִשְׁמָתִין קְדִישִׁין קָא
אֲתִיין.

ר' יְהוּדָה אָמַר, מִהֲכָא. דְכָתִיב,
(בראשית א) תוֹצֵא הָאָרֶץ
נֶפֶשׁ חַיָּה, מֵאֵן הָאָרֶץ. מִתַּהוּמָא
אֲתֵר דְּמִקְדָּשָׁא אֲשֶׁתַּכַּח בֵּיהּ.

נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ חַיָּה סֵתָם, זֶה נֶפֶשׁ שֶׁל אָדָם
הָרָאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל.

נֶפֶשׁ חַיָּה, נֶפֶשׁ חַיָּה סֵתָם,
דָּא נֶפֶשׂא דְּאָדָם קְדָמָא
דְּבָלָא.

אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ חֻכָּמָה עֲלִיּוֹנָה יוֹתֵר מִמִּלְאָכִי
הַשְּׂרָת

אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ חֻכָּמָה עֲלִיּוֹנָה יוֹתֵר מִמִּלְאָכִי
הַשְּׂרָת

רְבִי חֵיִיא אָמַר, אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ
חֻכָּמָה עֲלִיּוֹנָה יוֹתֵר
מִמִּלְאָכִי הַשְּׂרָת, וְהָיָה מִסְתַּכֵּל
בְּכֹל, וְיוֹדֵעַ וְנוֹדֵעַ לְרַבּוֹנוֹ יוֹתֵר
מִכָּל שְׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. לְאַחַר
שִׁחְטָא נִסְתָּמוּ מִמֶּנּוּ מַעֲיִנוֹת
הַחֻכָּמָה. מָה כְּתוּב? (מִמָּה שֶׁכְּתוּב)
(שם א) וַיִּשְׁלַחֵהוּ ה' אֱלֹהִים מִגֶּן
עֵדֶן לַעֲבֹד אֶת הָאָדָמָה.

ר' חֵיִיא אָמַר, אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ
חֻכָּמָתָא עֲלָאָה, יוֹתֵר מִמִּלְאָכִי
עֲלָא, וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּכָלָא, וְיֹדֵעַ
וְאַשְׁתְּמוּדֵעַ לְמֵאֲרִיָּה, יוֹתֵר מִכָּל
שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא. בְּתֵר דְּחָב,
אַסְתִּימוּ מִנִּיהּ מִבּוּעֵי דְּחֻכָּמָתָא,
מָה בְּתִיב (נ"א מִמְדּוּ דְּכְתִיב) (בְּרֵאשִׁית א)
וַיִּשְׁלַחֵהוּ יי' אֱלֹהִים מִגֶּן עֵדֶן לַעֲבֹד
אֶת הָאָדָמָה.

רְבִי אַבָּא אָמַר, אָדָם הָרָאשׁוֹן
מִזְכָּר וְנִקְבָּה נִמְצָא, זֶהוּ
שִׁכְתוּב (שם א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ.
וְעַל זֶה זָכַר וְנִקְבָּה נַעֲשֶׂה כְּאַחַד,
וְנִפְרְדּוּ אַחֵר כֶּף. וְאִם תֹּאמַר, זֶה
שִׁאמַר הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם
– כֶּף הוּא וְדָא, וְזוּהִי הַנִּקְבָּה,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְּׁתַּתְּףָּ
עִמָּה, וְזוּהוּ זָכַר וְנִקְבָּה, וְהַכֹּל
דְּבָר אַחַד.

ר' אַבָּא אָמַר, אָדָם הָרָאשׁוֹן מִדְּבַר
וְנִקְבָּא אֲשַׁתְּבַח, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, וְעַל
דָּא, דְּבַר וְנִקְבָּא אֲתַעֲבִידוּ בְּחֵדָא,
וְאֲתַפְּרְשׁוּ לְבִתְרָא. וְאִי תִימָא, הָא
דְּאָמַר הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם.
הָכִי הוּא וְדָא, וְדָא הִיא נִקְבָּא,
וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲשַׁתְּתַּף עִמָּה,
וְדָא הוּא דְּבַר וְנִקְבָּא, וְכָלָא הוּא
מִלָּה חֵדָא.

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ

רְבִי יוֹסִי אָמַר, עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה,
אוֹתָם הַכִּלּוּלִים זֶה בְּזֶה

ר' יוֹסִי אָמַר, עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה, אֵינּוֹן
דְּבָלִילִין דָּא בְּדָא וְלֹא (נ' ע"ב)

ולא נפרדים זה מזה, ולעולמים הם בחביבות, ברצון אחד, שמשם נמצאות (נמשכו) משיכות הנחלים והמעיינות לספק לכל ולברך את הכל, לא מכזבים מימי המעיינות, כמו שנאמר (ישעיה נה) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, ועל זה ויהי לי לישועה, שבשביל כך המלך הקדוש מושך ומוריש למטה, ומתעורר הימין לעשות נסים.

זה אלי ואנוהו - זה צדיק

זה אלי ואנוהו - זה צדיק, ששמנו יוצאות ברכות בזווג. ואנוהו - באותו מקום שנמצאת בו חביבות, וזהו המקדש. אלהי אבי וארמנהו - משה אמר את זה למקום שהלויים באים מאותו צד, ועל זה [היה] שלמות הכל הוא באותו מקום (בזה הפסוק).

עזי וזמרת יה

רבי יצחק אמר, ויהי לי לישועה - זה המלך הקדוש, וכך הוא. ומנין לנו? מקרא אחר מצאנו לו, שכתוב כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה. ממשמע שאמר ה' ויהי לי לישועה - זה

אתפרשן דא מן דא ולעלמין אינון בחביבותא, ברעותא חדא, דמתמן אשתכחו (נ"א אתמשכו) משיכן דנחלין ומבועין לאסתפקא בלא, ולברכא בלא, לא בדיבו מימי מבועין, כמה דאת אמר (ישעיה נח) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ועל דא ויהי לי לישועה, דבניי בה, מלכא קדישא משיך ואחסין לתתא, ואתער ימינא למעבד נסין.

זה אלי ואנוהו - זה צדיק

זה אלי ואנוהו. דא צדיק, דמניה נפקין ברבאן בזווג. ואנוהו: ביהוה אתר דחביבותא אשתבח ביה, ודא הוא מקדשא. אלהי אבי וארמנהו, משה קאמר דא, לגבי אתר דלואי אתיין מההוא סטרא ועל דא (הוה) שלימותא דכלא הוא ביהוה אתר. (נ"א בהאי קרא)

עזי וזמרת יה

(דף נ"ה ע"ב)

ר' יצחק אמר, ויהי לי לישועה, דא מלכא קדישא, והכי הוא. ומנלן. מקרא אחריןא אשבחנא ליה, דבתיב, (ישעיה י"ב) כי עזי וזמרת יה יי' ויהי לי לישועה, ממשמע דקאמר יי' ויהי לי

המלך הקדוש. עזי וזמרת יה וגו'. רבי חזקיה פתח ואמר, בפסוק זה שכתוב (משלי יז) בכל עת אהב הרע ואח לצרה יולד, בכל עת אהב הרע - זה הקדוש ברנף הוא, שכתוב בו רעך ורע אביו אל תעזב.

ישאל נקראים אחים ורעים לקב"ה

ואח לצרה יולד - בשעה שיציקו לך שונאים, מה אומר הקדוש ברנף הוא? (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, שישראל נקראים אחים ורעים לקב"ה. יולד מה זה? וכי עכשו יולד? אלא בשעה שנולדת צרה בעולם, יהיה אח כנגדך להציל אותך מכל אותם שמציקים לך.

רבי יהודה אמר, יולד - שהמלך הקדוש יתעורר בעז הזה לנקם לך מהאמות, להיניק לך מהאם באותו צד, כמו שנאמר עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה. לעורר גבורות כנגד אמות עובדי כוכבים ומזלות.

לישועה, (דף נ"ה ע"ב) דא מלכא קדישא. (שמות טו) עזי וזמרת יה וגו', ר' חזקיה פתח ואמר, בהאי קרא דבתיב, (משלי יז) בכל עת אוהב הרע ואח לצרה יולד. בכל עת אוהב הרע, דא קודשא בריך הוא, דבתיב ביה (משלי כז) רעך ורע אביו אל תעזב.

ישאל נקראים אחים ורעים לקב"ה

ישאל נקראים אחים ורעים לקב"ה הוא? (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, דישאל, אקרון אחים ורעים לקודשא בריך הוא. יולד מהו, וכי השתא יולד. אלא בשעתא דעקתא יולד בעלמא, אח יהא לקבלה, לשזבא לך מכל אינון דעקין לך.

רבי יהודה אמר, יולד: דמלכא קדישא יתער בהאי עז, לנקמא לך מאומין, לינקא לך מאימא, בהחוא סמרא, במה דאת אמר, עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה. לאתערא גבוראן לקבל אומין עובדי כוכבים ומזלות.

כמה יש לאדם לאהב את הקדוש ברוך הוא ...
קורא לו הקדוש ברוך הוא אהוב

רבי ייסא פתח ואמר, כמה יש
לאדם לאהב את הקדוש
ברוך הוא, שהרי אין לך עבודה
לקדוש ברוך הוא [אלא] [כמו]
אלא אהבה, וכל מי שאהב אותו
ועושה עבודתו באהבה, קורא לו
הקדוש ברוך הוא אהוב. אם כך,
כמה בארנו פסוקים אלו - רעך
ורע אביך אל תעזב, וכתוב (משלי
כה) הקר רגלך מבית רעך?

אלא, הרי בארנו החברים,
פסוק זה (בעולות ושלמים,
זה בחטאות ואשמות, וכתוב וכו') נכתב
בעולות. עכשו, רעך ורע אביך
אל תעזב, לעבד אותו ולהדבק
בו ולעשות מצוותיו. אל תעזב,
נדאי. וזה שנאמר הקר רגלך
מבית רעך. כלומר, הוקר יצרן
שלא ירתח כנגדך ולא ישלט בך,
ולא תעשה הרהור אחר. מבית
רעך, מי זה בית רעך? זו הנשמה
הקדושה שהכניס בך רעך ונתן
אותה בתוכך.

זה עבודת הקדוש ברוך הוא - לאהב אותו בכל
ועל זה עבודת הקדוש ברוך
הוא - לאהב אותו בכל,

כמה יש לאדם לאהב את הקדוש ברוך הוא...
קורא לו הקדוש ברוך הוא אהוב

ר' ייסא פתח ואמר, כמה אית ליה
לבר נש לרחמא, ליה לקודשא
ברוך הוא, דהא לית ליה פולחנא
לקודשא בריך הוא, (אלא) (כמה)
רחימותא. וכל מאן דרחים ליה,
ועבד פולחנא ברחימותא, קארי
ליה לקודשא בריך הוא רחיקא. אי
הכי, במאי אוקימנא הני קראי,
רעך ורע אביך אל תעזב. וכתוב
(משלי כה) חוקר רגלך מבית רעך.

אלא הא אוקמונא חבריא, האי
קרא (ס"א בעולות ושלמים והאי
בחטאות ואשמות וכתוב וכו') בעולות
בתיב. השתא, רעך ורע אביך אל
תעזב, למפלח ליה, ולאתדבקא
ביה, ולמעבד פקודיו. אל תעזב
נדאי. והא דאתמר חוקר רגלך
מבית רעך. כלומר חוקר יצרן,
דלא ירתח ללך לך, ולא ישלוט בך,
ולא תעבד הרהורא אחרא. מבית
רעך, מאן בית רעך. דא נשמתא
קדישא, דאעיל בה רעך ויהבה
בגוד.

זה עבודת הקדוש ברוך הוא - לאהב אותו בכל
ועל דא פולחנא דקודשא בריך
הוא, לרחמא ליה בכלא,

כִּמוֹ שְׁכָתוֹב (דברים ו) וְאַהֲבַתְּ אֶת
ה' אֱלֹהֶיךָ. זֶה אֵלֵי וְאַנְוֹהוּ -
שְׁכָל יִשְׂרָאֵל רָאוּ עַל הַיָּם מֵה
שֶׁלֹּא רָאָה יִחְזָקָאֵל הַנָּבִיא,
וְאֶפְלוּ אוֹתָם הָעֲבָרִים שְׁבַמְעִי
אָמַם הָיוּ רוֹאִים וּמְשַׁבְּחִים אֶת
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֻלָּם הָיוּ
אוֹמְרִים זֶה אֵלֵי וְאַנְוֹהוּ אֱלֹהֵי
אָבִי וְאַרְמְמָנְהוּ, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.

עבודה עליונה של הקדוש ברוך הוא

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֶּף, לָמָּה
וְאַרְמְמָנְהוּ, שֶׁהָרִי אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם הוּא לִמְעֻלָּה? אָמַר לוֹ,
אֶפְלוּ כֶּף צָרִיךְ, וְהַכֵּל דָּבָר אֶחָד,
וְאַרְמְמָנְהוּ בְּכֹל, לְהַכְלִיל מִי
שִׁידוּעַ לִיחָד אֶת הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ
הַגָּדוֹל, שֶׁהָרִי זֹהִי עֲבוּדָה
עֲלִיוֹנָה שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

קול צפיק נשאו קול יחדו ירגנו

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְהוּא קוֹרֵא, כָּתוּב
(ישעיה נב) קוֹל צוֹפִיךָ נִשְׁאָו קוֹל
יַחְדָּו יִרְגְּנוּ. קוֹל צוֹפִיךָ, מִי הֵם
צוֹפִיךָ? אֵלָּא אֵלֶּה הֵם שְׁמַצְפִּים
מִתִּי יִרְחַם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְבָנוֹת אֶת בֵּיתוֹ. נִשְׁאָו קוֹל?
יִשְׁאָו קוֹל הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת!

בְּמָה דְּכַתִּיב, (דברים ו) וְאַהֲבַתְּ אֶת יי'
אֱלֹהֶיךָ. זֶה אֵלֵי וְאַנְוֹהוּ, דְּכָל
יִשְׂרָאֵל חֲמוּ עַל יָמָא, מֵה דִּלָּא חֲמָא
יִחְזָקָאֵל נְבִיאָה, וְאֶפְלוּ אֵינֻן
עוֹבְרֵי דְבַמְעִי אַמְהוֹן, הוּוּ חֲמָאן
וּמְשַׁבְּחֵן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְכֻלְהוּ הוּוּ אַמְרִין זֶה אֵלֵי וְאַנְוֹהוּ
אֱלֹהֵי אָבִי וְאַרְמְמָנְהוּ, בְּמָה דְּאֵת
אָמַר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם.

עבודה עליונה של הקדוש ברוך הוא

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי אֲמָאִי
וְאַרְמְמָנְהוּ, דְּהָא אֱלֹהֵי
אַבְרָהָם לְעִילָא הוּא. אָמַר לֵיהּ,
אֶפְלוּ הָכִי אַצְטְרִיךְ, וְכֻלָּא חַד
מְלָה, וְאַרְמְמָנְהוּ בְּכֻלָּא, לְאַכְלֵלָא,
מֵאן דִּידַע לִיחָדָא שְׁמָא קְדִישָׁא
רַבָּא, דְּהָא הוּא פְּלַחְנָא עֲלָאָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

קול צפיק נשאו קול יחדו ירגנו

ר' יְהוּדָה הָיָה יוֹשֵׁב כְּמִיָּה דְּר'
שְׁמַעוֹן, וְהוּא קוֹרֵא, כָּתִיב
(ישעיה נב) קוֹל צוֹפִיךָ נִשְׁאָו קוֹל
יַחְדָּו יִרְגְּנוּ. קוֹל צוֹפִיךָ, מֵאן אֵינֻן
צוֹפִיךָ. אֵלָּא אֵלִין אֵינֻן דְּמַצְפָּאן,
אִימְתִי יִרְחַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
לְמַכְנֵי בֵּיתִיהּ. נִשְׁאָו קוֹל, יִשְׁאָו קוֹל
מִבְּעִי לֵיהּ, מֵאִי נִשְׁאָו קוֹל. אֵלָּא,

מה זה נשאו קול? אלא כל
אדם שבוכה ומרים קולו על
חרבן ביתו של הקדוש ברוך
הוא, זוכה למה שכתוב אחר כך
- יחדו ירננו, וזוכה לראותו
מישב בחדוה.

אין לך דבר בתורה שאין בו כמה סודות, כמה
טעמים... על כן יאמר בספר מלחמות ה'

בשוב ה' ציון?! הִיָּה צָרִיךְ
להיות בשוב ה' אֵל
ציון! מה זה בשוב ה' ציון?
אלא בשוב ה' ציון ודאי. בא
ראה, בשעה שחרבה ירושלים
למטה וכנסת ישראל גרשה, עלה
המלך הקדוש לציון, ונאנח
כנגדו, משום שכנסת ישראל
גרשה, [עתה שגתגלתה כנסת
ישראל, מעלה אותה אליו]
וכשתחזר כנסת ישראל
למקומה, אז ישוב המלך הקדוש
לציון למקומו להזדוג אחד
באחד, וזהו בשוב ה' ציון. ואז
עתידים ישראל לומר זה אלי
ואנוהו, וכתוב זה ה' קנינו לו
נגילה ונשמחה בישועתו,
בישועתו ודאי. ה' איש מלחמה
ה' שמו. רבי אבא פתח, (במדברכא)

כל בר נש דבכי, וארים קליה על
חרבן ביתיה דקודשא בריך הוא,
וזכי למה דכתיב לבתר יחדיו ירננו.
וזכי למחמי ליה בישובא
בחדוותא.

אין לך דבר בתורה שאין בו כמה סודות, כמה
טעמים... על כן יאמר בספר מלחמות ה' (דף
נ"ו ע"א)

בשוב יי' ציון, (אמר ליה) **בשוב יי'**
אל ציון מפעי ליה, מאי
בשוב יי' ציון אלא בשוב יי' ציון
ודאי. תא חזי, בשעתא דאתחריב
ירושלם לתתא, וכנסת ישראל
אתתרכת, סליק מלכא קדישא
לציון, ואנגיד ליה לקבליה, בגין
דכנסת ישראל (ויקרא ע"ה)
אתתרכת. (השתא דאתגליא כנסת ישראל
סליק ליה לגביה) (ויצא קס"ב ע"ב) **וכד**
תתהדר כנסת ישראל לאתרה,
בדין יתוב מלכא קדישא לציון
לאתריה, לאודונוגא חד בחד, ודא
הוא בשוב יי' ציון. וכדין ומינין
ישראל למימר, זה אלי ואנוהו.
וכתיב, זה יי' קנינו לו נגילה
ונשמחה בישועתו, בישועתו ודאי.
יי' איש מלחמה יי' שמו.
רבי אבא פתח (במדבר כא) **על כן**

על כן יאמר בספר מלחמות ה' את וְהָב בְּסוּפָה וְאֵת הַנְּחָלִים אֲרֹנֹן. כִּמָּה יֵשׁ לָנוּ לְהִסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה, כִּמָּה יֵשׁ לָנוּ לְעִין בְּכָל דְּבָרֶיהָ, שְׁאִין לֹךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא נִרְמָז בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְאִין לֹךְ דְּבַר בַּתּוֹרָה שְׁאִין בּוֹ כִּמָּה סוּדוֹת, כִּמָּה טַעְמִים, כִּמָּה שְׂרָשִׁים, כִּמָּה עֲנָפִים. כָּאֵן יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, עַל כֵּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת ה' - וְכִי סֵפֶר מִלְחָמוֹת ה' הֵיכֵן הוּא? אֵלֹא כָּאֵן הַתְּעוּרָר הַחֲבָרִים, שְׁכָל מִי שֶׁעוֹרֵךְ קֶרֶב בַּתּוֹרָה, זוֹכֶה לְהִרְבוֹת שְׁלוֹם בְּסוּף דְּבָרָיו. כָּל הַקֶּרְבוֹת שֶׁבַעוּלָם - קִטְטָה וְחֶרֶב, וְכָל הַקֶּרְבוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה - שְׁלוֹם וְאַהֲבָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב עַל כֵּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת ה' וְאֵת וְהָב בְּסוּפָה, כְּלוּמַר, אַהֲבָה בְּסוּפָה. שְׁאִין לֹךְ אַהֲבָה וְשְׁלוֹם פֶּרֶט לָזֶה.

ספר ה'

עוֹד קָשָׁה בְּמִקּוּמוֹ. עַל כֵּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת ה' - בַּתּוֹרָת מִלְחָמוֹת ה' הִיא צָרִיף לְהִיּוֹת! מִהוּ בְּסֵפֶר? אֵלֹא סוּד עֲלִיּוֹן הוּא. מִקּוֹם יֵשׁ לְקַדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

יֹאמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת יי' אֵת וְהָב בְּסוּפָה וְאֵת הַנְּחָלִים אֲרֹנֹן. כִּמָּה אֵיִת לֹךְ לְאַסְתַּכֵּל בְּפִתְנָמֵי אוֹרֵייתָא, כִּמָּה אֵיִת לֹךְ לְעִינָא בְּכָל מִלְּהָא, דְּלִית לֹךְ מִלָּה בְּאוֹרֵייתָא, דְּלֹא אֶתְרַמִּיָּא בְּשָׂמָא קִדִּישָׁא עֲלָאָה, וְלִית לֹךְ מִלָּה בְּאוֹרֵייתָא, דְּלִית בָּהּ כִּמָּה רִיזוֹן, כִּמָּה טַעְמִין, כִּמָּה שְׂרָשִׁין, כִּמָּה עֲנָפִין. (דף נ"ו ע"א) הֵכָא אֵיִת לְאַסְתַּכֵּלָא, עַל כֵּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת יי', וְכִי סֵפֶר מִלְחָמוֹת יי', אֵן הוּא. אֵלֹא הֵכִי אֶתְעָרוּ חֲבָרֵיִיא, כָּל מֵאן דִּאֲנַח קֶרֶבָא בְּאוֹרֵייתָא, וְכִי לְאַסְתַּנָּח שְׁלָמָא בְּסוּף מְלוֹי. כָּל קֶרְבִּין דְּעֻלְמָא, קִטְטָה וְחֶרֶבְנָא. וְכָל קֶרְבִּין דְּאוֹרֵייתָא, שְׁלָמָא וְרַחֲמִימוּתָא, הִדָּא הוּא דְכֹתִיב עַל כֵּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת יי' אֵת וְהָב בְּסוּפָה, כְּלוּמַר, אַהֲבָה בְּסוּפָה. דְּלִית לֹךְ אַהֲבָה וְשְׁלָמָא בְּרַחֲמֵי.

ספר ה'

תוֹ קָשָׁיָא בְּאַתְרֵיהּ. עַל כֵּן יֹאמֶר בְּסֵפֶר מִלְחָמוֹת יי', בַּתּוֹרָת מִלְחָמוֹת יי' מְבַעֵי לִיה, מֵאִי בְּסֵפֶר. אֵלֹא רְוֹא עֲלָאָה הוּא, אֶתְר אֵיִת לִיה לְקִידּוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּאֲקָרִי

שִׁנְקָרָא סִפֵּר (ומספר), כְּמוֹ שִׁנְאָמֵר
 דִּרְשׁוּ מֵעַל סִפֵּר ה' וּקְרָאוּ. שְׁכַל
 הַכַּחוֹת וְהַגְבוּרוֹת שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, תְּלוּיִים בְּאוֹתוֹ סִפֵּר,
 (ומשם יוצאים. את והב בסופה וכו')
 וּכְשֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵךְ אֶת
 קְרִבּוּתֵינוּ, בְּמָקוֹם אֶחָד שֶׁהוּא
 בְּסוֹף הַדְּרָגוֹת, וְנִקְרָא וְהֵב, כְּמוֹ
 שִׁנְאָמֵר (משליל) לַעֲלוֹקָה שְׁתִּי
 בְּנוֹת הַב הֵב. בְּסוֹפָה - נִמְצָא
 בְּסוֹף הַדְּרָגוֹת. בְּסוֹפָה - נִקְרָאת
 יָם סוֹף, יָם שֶׁהוּא סוֹף הַדְּרָגוֹת.

וְנִהְרֵ יֵצֵא מֵעֵדֶן

וְאֵת הַנְּחָלִים אֲרִנּוֹן, וְעַם
 הַנְּחָלִים שִׁנְמָצָאוּ
 וְנִמְשְׁכוּ לוֹ מֵאוֹתוֹ מָקוֹם עֲלִיּוֹן
 שִׁנְקָרָא אֲרִנּוֹן. [מהו ארנון,] זווג
 עֲלִיּוֹן שֶׁל חֲבִיבוֹת, שֶׁלֹּא נִפְרָדִים
 לְעוֹלָמִים, כְּמוֹ שִׁנְאָמֵר (בראשית ב)
 וְנִהְרֵ יֵצֵא מֵעֵדֶן. וּבִזָּה נִשְׁרָשִׁים
 שְׁרָשֵׁיו וּמִתְרַבֵּים עֲנָפָיו, לְהוֹשִׁיט
 קְרִבּוּתֵינוּ בְּכָל מָקוֹם, לְהוֹשִׁיט
 כַּחוֹת וּגְבוּרוֹת, וּלְהַרְאוֹת שְׁלֹטוֹן
 גָּדוֹל וְנִכְבָּד שֶׁל הַכֹּל.

סִפֵּר (נ"א ומספר) בְּמָה דָּאֵת אָמֵר,
 (ישעיה לה) דִּרְשׁוּ מֵעַל סִפֵּר יי'
 וּקְרָאוּ. דְּכָל חִילִין וּגְבוּרֵין דְּעֵבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהַחוּא סִפֵּר
 תְּלִיין, (נ"א ומתמן נפקין את והב בסופה.
 מאן והב, אלא כל אינון חילין, וכל אינון
 גבוראן דעביד קודשא בריך הוא, בההוא
 ספר תליין.) וְכֵד אֲנַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא קְרִבּוּי, בְּחַד אֲתֵר דְּאִיהוּ
 בְּסוֹפָא דְּרִנּוֹן, וְאֲקָרִי וְהֵב. בְּמָה
 דָּאֵת אָמֵר (משלי ל) לַעֲלוֹקָה שְׁתִּי
 בְּנוֹת הַב הֵב. בְּסוֹפָה: בְּסוֹף דְּרִנּוֹן
 אֲשַׁתְּכַח. בְּסוֹפָה: יָם סוֹף אֲתֵקְרִי,
 יָם דְּאִיהוּ סוֹף לְכָל דְּרִנּוֹן.

וְנִהְרֵ יֵצֵא מֵעֵדֶן

וְאֵת הַנְּחָלִים אֲרִנּוֹן וְעַם נְחִלְיָא
 דְּאֲשַׁתְּכַחוּ וְאֲתִנְגִּידוּ.
 לְנַפְיָה, מִהַחוּא אֲתֵר עֲלָא, דְּאֲקָרִי
 אֲרִנּוֹן. מַאי אֲרִנּוֹן, זְוִינָא עֲלָא
 דְּחֲבִיבוֹתָא, דְּלֹא (נ' ע"ב) מִתְפָּרְשָׁאן
 לְעוֹלָמִין, בְּמָה דָּאֵת אָמֵר (בראשית ב)
 וְנִהְרֵ יֵצֵא מֵעֵדֶן. וּבְדָא, מִשְׁתַּרְשֵׁן
 שְׁרָשֵׁיו, וְאֲתִרְבִּיאוּ עֲנָפֵיו,
 לְאוֹשְׁטָא קְרִבּוּי בְּכָל אֲתֵר,
 לְאוֹשְׁטָא חִילִין וּגְבוּרָאן,
 וּלְאַתְחֻזָּא שׁוּלְמָנָא רַבָּא וְיִקְרָא
 דְּכָלָא.

אוי לאותם שהמלך הקדוש יעורר עליהם קרב.
אז כתוב ה' איש מלחמה

אוי לאותם שהמלך הקדוש יעורר עליהם קרב.
אז כתוב ה' איש מלחמה

תא חוי, בר מתערין גבוראן
וקרבין דקודשא בריך הוא,
כמה גרדיני מתיירין, מתערין לכל
עיבר, בדין שנינו רומחין, וסייפין,
ומתערין גבוראן, וימא אתרגישת
וגלגלוי סלקין ונחתין, וארבין
דאזלין ושאטין בימא, לכל עיבר
מסתלקין. שנא קרבא (נ"א חרבא)
באבני בלסטראות, מארי דרומחין
וסייפין, בדין (תהלים מה) חציף
שנונים (נ"א מתערין לאושטא קרבין בכל
אתר ולאושטא חילין וגבוראן לכל עיבר
כדין ימא אתרגישת וגלגלוי סלקין וארבין
דאזלין ושאטין נחתין וסלקין וזעפא
אשתכח. כדין מתערין מגיחי קרבא באבני
בלסטראין מארי דרומחין וסייפין גירין
וקשתין כמה דאת אמר חציף שנונים)
וקודשא בריך הוא אתתקיף
בחילוי, ולא אתערא קרבא. ווי
לאינון דמלבא קדישא יתער
עליהו קרבא. בדין בתיב, יי' איש
מלחמה.

בא ראה, כשמתעוררות
הגבורות והקרבות של
הקדוש ברוך הוא, כמה בעלי דין
מתעוררים לכל עבר, ואז רמחים
שנונים וחרבות, ומעוררים
גבורות, והים מתרגש, וגליו
עולים ויורדים, והאניות
שהולכות ושטות בים, מסתלקות
לכל עבר. קרב (חרב) שנון באבני
בלסטראות, בעלי רמחים
וחרבות. אז (תהלים מא) חציף
שנונים (מתעוררים להושיט קרבות בכל
מקום ולהושיט כחות וגבורות לכל עבר, ואז
הים מתרגש וגליו עולים, והאניות שהולכות
ושטות יורדות ועולות, והזעף נמצא. ואז
מתעוררים עורכי הקרב באבני בליסטראות,
בעלי רמחים וחרבות, חצים וקשתות, כמו
שגאמר חציף שנונים), והקדוש ברוך
הוא מתחזק בכחו ולעורר קרב.
אוי לאותם שהמלך הקדוש
יעורר עליהם קרב. אז כתוב ה'
איש מלחמה.

האותיות מתגלות לבעלי אמת

ומהבא, ומאינון אתנון, ומהא
קרא, נפקין מורי קרבא
לאינון חייביא, לאילין מארי דבכו

האותיות מתגלות לבעלי אמת

ומבאן, ומאותן אותיות,
ומפסוק זה, יוצאים
הרי קרבות לאותם רשעים,

לְאוֹתָם בְּעָלֵי מְרִיבָה שְׁחָטָאוּ
 לְקָדוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא, וְהָאוֹתִיּוֹת
 מִתְגַּלּוֹת לְאוֹתָם בְּעָלֵי אֲמַת, וְהָרִי
 הַדְּבָרִים הַתְּפָרְשׁוּ וְהָרִי נִתְבָּאָר.
 ה' אִישׁ מִלְחָמָה ה' שְׁמוֹ. כִּיּוֹן
 שְׁכָתוֹב ה' אִישׁ מִלְחָמָה, לֹא
 יִדְעֵנוּ שֶׁה' שְׁמוֹ? אֲלֵא, כִּמוֹ
 שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית יט) וְה' הַמְטִיר עַל
 סֹדֶם וְעַל עֲמֹרָה גְּפָרִית וְאֵשׁ מִן
 הַשָּׁמַיִם. וְהַכֹּל תָּלוּי בִּסְפָר הַזֶּה,
 כִּנְאָמֶר (אִיּוֹב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ
 וְאָרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ. [וְעַל זֶה].

לְעֵתִיד לְבָא עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעְרוֹךְ קָרֵב
 חֶזֶק בְּעַמִּים כְּדִי לְכַבֵּד אֶת שְׁמוֹ

בֵּא רָאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְעוֹרֵר קָרֵב בְּעוֹלָם,
 נַעֲקָרִים מִמְּקוֹמָם עֲלִיוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים, כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ, זֶהוּ
 שְׁכָתוֹב מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה
 בָּיָם. וְלְעֵתִיד לְבָא עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַעְרוֹךְ קָרֵב עֲלִיוֹן וְחֶזֶק
 בְּעַמִּים כְּדִי לְכַבֵּד אֶת שְׁמוֹ. זֶהוּ
 שְׁכָתוֹב (זְכַרְיָה יד) וַיֵּצֵא ה' וְנִלְחַם
 בַּגּוֹיִם הָהֵם כִּיּוֹם הַלְחָמֹם בְּיוֹם
 קָרֵב, וְכָתוֹב (יִחְזָקָא ל) וְהַתְּגַדְּלִתִּי
 וְהַתְּקַדְּשִׁתִּי וְנִגְדַעְתִּי וְגו'.
 [מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה בָּיָם.
 כֹּאשֶׁר יַעֲוֹר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

דְּחָבוּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַתּוּן
 אֲתַגְלִיין לְאַיִנוֹן מֵאַרִי קְשׁוּמִי, וְהָא
 אֲתַפְרֹשֵׁן מִלִּין וְהָא אֲתַמֵּר. יי' אִישׁ
 מִלְחָמָה יי' שְׁמוֹ. כִּיּוֹן דְּכָתִיב יי'
 אִישׁ מִלְחָמָה, לֹא יִדְעָנָא דִּי יי' שְׁמוֹ.
 אֲלֵא, כִּמָּה דְּכָתִיב, (בְּרֵאשִׁית יט) וַיִּי'
 הַמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עֲמֹרָה גְּפָרִית
 וְאֵשׁ מֵאֵת יי' מִן הַשָּׁמַיִם. וְכֵלָא
 בְּהָא סֵפֶר תַּלְמִיין, כִּמָּה דְּאֵת אֲמֵר
 (אִיּוֹב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ
 מִתְקוֹמָמָה לוֹ. (וְעַל דֹּא)

לְעֵתִיד לְבָא עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעְרוֹךְ קָרֵב
 חֶזֶק בְּעַמִּים כְּדִי לְכַבֵּד אֶת שְׁמוֹ

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעָתָא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתַעֲר קָרֵבָא בְּעוֹלָמָא,
 עֲלֵאִי וְתַתֵּאִי אֲתַעֲקְרוּ מֵאַתְרֵיהוּ,
 כִּמָּה דְּאִוְקִימָנָא הָדָא הוּא דְּכָתִיב
 מִרְכַּבּוֹת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה בָּיָם.
 וְלִזְמָנָא דְּאַתִּי, זְמַן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאַנְחָא קָרֵבָא עֲלָאָה וְתַקִּיפָא
 בְּעַמְמֵא, כִּיּוֹן לְאוֹקְרָא שְׁמִיָּה,
 הָדָא הוּא דְּכָתִיב (זְכַרְיָה יד) וַיֵּצֵא יי'
 וְנִלְחַם בַּגּוֹיִם הָהֵם כִּיּוֹם הַלְחָמֹם
 בְּיוֹם קָרֵב וְכָתִיב (יִחְזָקָא ל) וְהַתְּגַדְּלִתִּי
 וְהַתְּקַדְּשִׁתִּי וְנִגְדַעְתִּי וְגו'.
 (מִרְכַּבּוֹת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרָה בָּיָם. כֹּד
 אֲתַעֲר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵבָא כְּדִין אֲתַעֲרו

קרב, אז יתעוררו דרגות עליונות
ודרגות תחתונות שלמטה, ואז
מרכבת פרעה וחילו ירה בים].

ר' יהודה פתח ואמר, (תהלים עז)
ראונו מים אלהים ראונו מים
יחילו וגו'. בשעה שעברו ישראל
את הים, אמר הקדוש ברוך הוא
למלאך הממונה על הים: חלק
מימך! אמר לו: למה? אמר לו:
כדי שפני יעברו בתוכך. אמר
לו: מדת הגאולה היא אמת, אבל
מה שונים אלה מאלה?

הרג את כל האוכלוסים הללו, ואחר כך זרק
אותם החוצה, אחר כך כסה הים עליהם
על תנאי זה עשיתי את הים
כשבראתי את העולם. מה
עשה הקדוש ברוך הוא? עורר
את גבורתו ונקמטו המים. זהו
שכתוב ראונו מים אלהים ראונו
מים יחילו. אמר לו הקדוש ברוך
הוא: הרג את כל האוכלוסים
הללו, ואחר כך זרק אותם
החוצה, אחר כך כסה הים
עליהם. זהו שכתוב מרכבת
פרעה וחילו ירה בים.

דרגין עלאין ודרגין תתאין דלתתא וכדין
מרכבות פרעה וחילו ירה בים)

ר' יהודה פתח ואמר, (תהלים עז)
ראונו מים אלהים ראונו מים
יחילו וגו', בשעתא דעברו ישראל
ית ימא, אמר קודשא בריך הוא
למלאכא די ממונא על ימא, פליג
מימך. אמר ליה למה. אמר ליה,
בגין דבני יעברון בגוונך. אמר ליה,
פורקנא דקיטנא קשומי. מאי שנא
אלין מאלין.

הרג את כל האוכלוסים הללו, ואחר כך זרק
אותם החוצה, אחר כך כסה הים עליהם
אמר ליה על תנאי דא, עבדית
לימא בר בראתי עלמא.
מה עבד קודשא בריך הוא, אתער
גבורתא דיליה, ואתקמטו מיא.
הדא הוא דכתיב ראונו מים אלהים
ראונו מים יחילו. אמר ליה קודשא
ברוך הוא, קמול כל אינון
אכלוסין, לבתר ארמי לון לבר.
לבתר חפי ימא עלייהו, הדא הוא
דכתיב מרכבות פרעה וחילו ירה
בים.

כמה מרכבות עשה הקדוש ברוך הוא למעלה

כמה מרכבות עשה הקדוש ברוך הוא למעלה
(דף נ"ו ע"ב)

אמר רבי אלעזר, צא ראה כמה מרכבות עשה הקדוש ברוך הוא למעלה, כמה אוכלוסים, כמה חילות, וכלם קשורים אלו באלו, [והרילמדנו] כל המרכבות אלו לאלו, דרגות על דרגות, ומצד השמאל מתעוררות מרכבות [שלא] קדושות ששולטות, וכלן דרגות ידועות למעלה.

והרי בארנו בכבוד פרעה, שהוא אחת הדרגות שהרג הקדוש ברוך הוא (דרגה שלו, נ"א חילותיו) ושבר אותו משלשלתו החזקה, [והדרגתו] תחת שלטונו כמה מרכבות וכמה חילות של גבורים מצד השמאל, מהם אחוזים במקום עליון של השלטון שלהם, ומהם אחוזים במלכות העליונה. מהם אחוזים אחר ארבעה פסאות (החיות) רמים, כמו שנאמר.

מרכבות פרעה וחילו ירה בים

וכלם נמסרו בידו, בדין המלכות, שנקראת הים הגדול, לשבר אותם

אמר רבי אלעזר, פוק חמי כמה רתיבין עבר קודשא בריך הוא לעילא, כמה אוכלוסין, כמה חיילין, וכלהו (דף נ"ו ע"ב) קשירין אלין באלין. (והא אוליפנא) בלהו רתיבין אלין לאלין, ורגין על ורגין, ומסטר דשמאלא מתערין רתיבין (נ"א דלא) קדישין שליטין. וכלהו ורגין ידיען לעילא.

והא אתערנא בכבוד פרעה, שהוא דרגא חד, דקטל קודשא בריך הוא (דרגא דיליה נ"א חיליה) ותבר ליה משולשליה תקיפא, (והדרגא דיליה) תחות שולטניה, כמה רתיבין וכמה חיילין דקוומיטין מסטר שמאלא, מנהון אחידן באתר עלאה דשולטנותא דלהון, ומנהון אחידן במלכותא דלעילא. מנהון אחידן בתר ארבע פרסון (ס"א חיון), (נ"א רחין) כמה דאתמר.

מרכבות פרעה וחילו ירה בים

וכלהו אתמסרו בידה, בדינא דמלכותא, דאקרי ימא רבא, לתברא לון מדרגיהון, וכד

מדרגתם. וכשנשפכים למעלה,
כל אותם שלמטה נשפכים
ונאבדים בים התחתון. זהו
שכתוב מרכבת פרעה וחילו ירה
בים. בים סתם.

ומבחר שלשיו טבעו בים סוף

ומבחר שלשיו טבעו בים סוף.
ומבחר שלשיו, הרי
נתבאר, ושלשם על כלו. כל
הדרגות - שנים ואחד. אלה על
אלה. כגון עליון כף נעשו. וכלם
נמסרו בידיה להשבר משלטונם
אלה ואלה.

עשר האצבעות, כנגד עשר אמירות

בא ראה, הרי נאמר שכל עשר
המכות שעשה הקדוש
ברוך הוא במצרים, הכל היה יד
אחת, שהשמאל כלולה בימין.
שעשר האצבעות כלולות זו בזו,
כנגד עשר אמירות שהקדוש
ברוך הוא נקרא בהם אחר כף.
כנגדו של הכל זה של הים חזק
וגדול ושולט, כמו שנאמר
והאחרון הכביד. זהו שכתוב
מרכבת פרעה וחילו ירה בים
וגו'. ולעתיד לבא עתיד הקדוש
ברוך הוא להרג אוכלוסים
וקונטרנטין וקונטרנטין

אינון אתברו לעילא, כל אינון
דלתתא אתברו, ואתאכידו בימא
תתאה. הךא הוא דכתיב, מרכבות
פרעה וחילו ירה בים. בים סתם.

ומבחר שלשיו טבעו בים סוף

ומבחר שלשיו טבעו בים סוף.
ומבחר שלשיו, הא
אתמר, ושלשים על כלו, בלהו
דרגין תרין וחד. אלין על אלין.
בגוונא עלאה הכי אתעבדו.
וכלהו אתמסרו בידיה, לאתברא
משולטניהון, אלין ואלין.

עשר האצבעות, כנגד עשר אמירות

תא חזי, הא אתמר דכלהו עשר
מחאן דעבר קודשא בריך
הוא במצרים, בלא הוה ידא חדא,
דשמאלא אכליל בימינא. דעשר
אצבעין כלילין דא ברא, לקבל עשר
אמירן, דקודשא בריך הוא אתקרי
בחו לבתר. לקבליה דכלא האי
דימא, תקיף ורב ושלטא. כמה
דאת אמר, (ישעיה ח) והאחרון
הכביד. הךא הוא דכתיב מרכבות
פרעה וחילו ירה בים וגו'. ולזמנא
דאתי, זמין קודשא בריך הוא
לקטלא אכלוסין וקונטרנטין
וקונטרנטין וקונטרנטין דאדום

וְקַלְטִירוּלְסִין שֶׁל אָדוֹם. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (ישעיה ג) מִי זֶה בָּא
מֵאָדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מְבַצָּרָה.
מִרְכַּבַּת פָּרָעָה וְחִילוֹ יָרָה בָּיָם.
רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ירמיה) לְקוֹל
תִּתּוּ הַמּוֹן מִים בְּשָׁמַיִם וַיַּעֲלֶה
נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים
לְמָטָר עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ
מֵאֲצֻרֵתָיו. הֲרִי שְׁנִינוּ, שְׁבַעָה
רְקִיעִים עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וּבְכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ כּוֹכָבִים
קְבוּעִים שְׂרָצִים בְּכָל רְקִיעַ
וְרְקִיעַ, וַיַּעַל כָּלָם עֲרֻבוֹת.

כָּל רְקִיעַ וְרְקִיעַ הִלּוּכוּ מֵאֲתֵימַן שָׁנָה, וְרוֹמוֹ חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה

וּבְכָל רְקִיעַ וְרְקִיעַ הִלּוּכוּ מֵאֲתֵימַן
שָׁנָה, וְרוֹמוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת
שָׁנָה, וּבֵין רְקִיעַ לְרְקִיעַ חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה. וְהָעֲרֻבוֹת הַזֵּה הִלּוּכוּ
בְּאַרְכּוֹ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה,
וּרְחִיבוֹ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה,
וּמִזְיוֹ מֵאִירִים כָּל אוֹתָם רְקִיעִים.

וְחֲרִי שְׁנִינוּ, מַעַל לְעֲרֻבוֹת רְקִיעַ
הַחַיּוֹת. הַפְּרָסוֹת שֶׁל
הַחַיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְרוֹמָם - כְּכֻלָּם.
מַעֲלִיָּהֶם קִרְסְלֵי הַחַיּוֹת כְּכֻלָּם.
שׁוֹקֵי הַחַיּוֹת כְּכֻלָּם. אֲרַכְבֵּי

הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה ג) מִי זֶה
בָּא מֵאָדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מְבַצָּרָה.
(שמות טו) מִרְכַּבּוֹת פָּרָעָה וְחִילוֹ
יָרָה בָּיָם. רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (ירמיה י)
לְקוֹל תִּתּוּ הַמּוֹן מִים בְּשָׁמַיִם
וַיַּעֲלֶה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ
בְּרָקִים לְמָטָר עָשָׂה וַיּוֹצֵא רוּחַ
מֵאֲצֻרֵתָיו. הֵא תִנְיָנוּ, שְׁבַעָה
רְקִיעִין עֶבֶד קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא,
וּבְכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא בְּכַבִּין
קְבִיעִין, וְרַחֲמִין בְּכָל רְקִיעָא
וְרְקִיעָא, וְלַעֲיֵלָא מְבַלְּהוּ עֲרֻבוֹת.

כָּל רְקִיעַ וְרְקִיעַ הִלּוּכוּ מֵאֲתֵימַן שָׁנָה, וְרוֹמוֹ חֲמֵשׁ
מֵאוֹת שָׁנָה

וּבְכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא בְּהִלּוּכוֹ מֵאֲתֵימַן
שְׁנִין, וְרוֹמִיָּה חֲמֵשׁ מֵאָה
שְׁנִין. וּבֵין רְקִיעָא וְרְקִיעָא, חֲמֵשׁ
מֵאָה שְׁנִין. וְהֵא עֲרֻבוֹת הִלּוּכוּ
בְּאוֹרְבֵיָּה, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין.
וּפּוֹתֵיָּה, אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה שְׁנִין,
וּמִזְיוֹא דִּילִיָּה, נְחָרִין כָּל אִינוֹן
רְקִיעִין.

וְהֵא תִנְיָנוּ, לַעֲיֵלָא מְעֲרֻבוֹת, רְקִיעַ
דְּחַיּוֹת. פְּרָסוֹת דְּחַיּוֹת
קְדִישִׁין וְרוֹמָחוֹן, בְּכַלְּהוֹן. לַעֲיֵלָא
מְנַחֵן קְרִסְלוֹן דְּחַיּוֹת בְּכַלְּהוֹן.
שׁוֹקֵי הַחַיּוֹת, בְּכַלְּהוֹן. אֲרַכְבֵּי

החיות ככלם. ירכי החיות
ככלם. עגבי החיות ככלם. וגוף
החיות ככלם. כנפיהם ככלם,
והצואר שלהם ככלם. ראשי
החיות ככלם. מה זה כמו כלם?
כנגד כלם.

וכל איבר ואיבר שבחיות כנגד
שבעה תהומות, וכנגד
שבעה היכלות, וכנגד מן הארץ
לרקיע, וכנגד מרקיע לרקיע,
והשעור של כלם ורומם עשרים
וחמשה אלף חלקים משעורו של
הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו.

ועוד רקיע אחד למעלה מן
קרני החיות, שכתוב
(יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה
רקיע. מלמטה כמה מרכבות,
בימין ובשמאל.

זה הים גדול

מתחת לים שרויים כל דגי הים
ושטים, מתכנסים
בארבע בזיום, יורדים
בדרגותיהם, וכל המרכבות
נקראות בשמות. מתחת אלה
הולכים ושטים אותם קטנים,
דרגות על דרגות, שכתוב (תהלים
קד) זה הים גדול ורחב ידיים שם

דחיות, בכלהו. ירכין דחיות,
בכלהו. עגבי דחיות, בכלהו.
וגופא דחיות בכלהו. גרפייהו,
בכלהו. וצואריהו, בכלהו. ראשי
החיות, בכלהו. מאי בכלהו.
בכללי בלהו.

וכל שייפא ושייפא דבחיות,
לקבל שבעה תהומין,
ולקבל שבעה היכלין ולקבל
מארעא לרקיעא. ולקבל מרקיעא
לרקיעא, ושיעורא דכלהו ורומהון
עשרין וחמשה אלפין חולקין,
משיעורא דקודשא בריך הוא,
כמה דאוקימנא.

ועוד רקיעא חד לעילא, מן קרני
החיות, דכתיב, (יחזקאל א)
ודמות על ראשי החיה רקיע.
מלרע כמה רתיבין, בימינא
ושמאלא.

זה הים גדול

מתחות יפא שראן בלהו נויני
יפא, ושטאן, אתכנפו
בזויהון ארבע, נחתין בדרגייהו,
וכלהו רתיבין אקרון בשמהון.
מתחות אליו, אולין ושאטין אינן
ועירין, דרגין על דרגין, דכתיב,
(תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים
שם רמש ואין מספר חיות קטנות

עם גדולות. והא אוקימנא מלי.

רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות. והרי בארנו הדברים.

האדם שמשתדל בחצות הלילה בתורה, בשעה שמתעוררת רוח צפון, בא עמה לעמד לפני המלך, ובשעה שמאיר הבקר מושכים עליו חוט של חסד (דף נ"ז ע"א)

מצד שמאל התחתון ממשלת הצד האחר, ואחוזים מאותם שלמעלה, וירדו להשבר מכח החזק הקדוש, כמו שבארנו מרכבת פרעה וחילו וגו'. ימינך ה' נאדרי בכח. אמר רבי שמעון, בשעה שהבקר מאיר והאילת עומדת במקומה, מתעברת בצדה, ונכנסת למאתים היכלות של המלך. האדם שמשתדל בחצות הלילה בתורה, בשעה שמתעוררת רוח צפון (ותשוקת האילת) וכואבת האילת להתעורר בעולם, בא עמה לעמד לפני המלך, בשעה שמאיר הבקר (ואותו אדם מתפלל תפלתו וליחד השם הקדוש כראוי) מושכים עליו חוט של חסד.

מסטר שמאלא תתאה, קווימא סטרא אחרא ואחידן מאינון דלעילא, ונחתו לאתברא מחילא תקיפא קדישא. כמה דאוקימנא, מרכבת פרעה וחילו וגו'. (שמות ט"ו) ימינך ה' נאדרי בכח. אמר רבי שמעון, בשעתא דצפרא נהיר, ואילתא קיימא בקיומה, אתעברת בסטרהא, ועאלת במאתן היכלין דמלכא. בר נש דאשתדל (דף נ"ז ע"א) בפלגות ליליא באורייתא, בשעתא דאתער רוחא דצפון, (ס"א ותיאובתא דאילתא) וכאיבת אילתא לאתערא בעלמא, אתי עמה לקיימא קדם מלכא, בשעתא דנהיר צפרא (ס"א וההוא בר נש צלי צלותיה וליחד שמייה קדישא כדקא יאות) משכיין עליה חר חוטא דחסד.

(ק"ל ע"ב)

בן היכל המלך

מסתכל ברקיע, שורה עליו אור ההשכלה של דעת הקדושה, ומתעטר בו האדם,

בן היכל המלך

מסתכל ברקיעא, שריא עליה נהירו דסכלתנו דדעתא קדישא, ומתעטר ביה בר

וְכָלם פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. אִזּוּ הָאָדָם
הַזֶּה נִקְרָא בֶּן לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
בֶּן הֵיכָל הַמֶּלֶךְ. נִכְנָס לְכָל
שְׁעָרָיו, וְאֵין מוֹחָה בְּיָדוֹ.

קרוב ה' לְכָל קִרְאָיו

בְּשַׁעֲתָה שְׁקוּרָא לְהֵיכָל הַמֶּלֶךְ,
כְּתוּב עָלָיו (תהלים קמה)
קְרוֹב ה' לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר
יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת. מֵאֵי בְּאֵמֶת?
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, (מיכה ז) תִּתֵּן אֵמֶת
לְיַעֲקֹב, שְׂיֹדַע לִיחֵד אֶת הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ בְּתַפְלָתוֹ (בעולם) כְּרָאוּי,
וְזוֹ עֲבוּדָתוֹ שֶׁל (השם) הַמֶּלֶךְ
הַקָּדוֹשׁ.

ומי כְּעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְץ

וּמִי שְׂיֹדַע לִיחֵד אֶת הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ כְּרָאוּי, מַעֲמִיד
אִמָּה יְחִידָה בְּעוֹלָם, שְׁכָתוּב
(שמואל ב ז) וּמִי כְּעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי
אֶחָד בְּאַרְץ. וְעַל זֶה בְּאַרְנוֹ, כָּל
כֹּהֵן שֶׁלֹּא יוֹדַע לִיחֵד אֶת הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ כְּרָאוּי, אֵין עֲבוּדָתוֹ
עֲבוּדָה, שְׁהָרִי הַכֹּל תְּלוּי בּוֹ,
עֲבוּדָה עֲלִיוֹנָה וְעֲבוּדָה תַּחְתּוֹנָה.
וְצָרִיךְ לִכְוֹן לֵב וְרָצוֹן כְּדִי
שִׁיתְּבָרְכוּ עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

זוֹרְקִים אֶת תַּפְלָתוֹ הַחוּצָה

כְּתוּב (ישעיה א) כִּי תִבְאוּ לָרְאוֹת

נֶשֶׁךְ, וְדַחְלִין מִנִּיה בְּלֹא. כְּדִין הָאִי
כִּי נֶשֶׁךְ אֶקְרִי בְּרָא לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא, כִּי הֵיכְלָא דְּמִלְכָּא. עָאֵל בְּכָל
תַּרְעוּי, לִית דִּימְחִי בִּידִיה.

קרוב ה' לְכָל קִרְאָיו

בְּשַׁעֲתָה דְּקָרִי לְהֵיכְלָא דְּמִלְכָּא,
עָלִיה בְּתִיב, (תהלים קמה)
קְרוֹב יי' לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר
יִקְרְאוּהוּ בְּאֵמֶת. מֵאֵי בְּאֵמֶת. כְּמָה
דְּאוֹקִימָנָא, (מיכה ז) תִּתֵּן אֵמֶת
לְיַעֲקֹב, דִּידַע לִיחֵדָא שְׁמָא כְּדִישָׁא
בְּצִלּוֹתֶיהָ (נ"א בעלמא) בְּדָקָא יְאוּת.
וְדָא פּוֹלְחָנָא דְּמִלְכָּא (נ"א דשמא)
כְּדִישָׁא.

ומי כְּעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְץ

וּמֵאֵן דִּידַע לִיחֵדָא שְׁמָא כְּדִישָׁא
בְּדָקָא יְאוּת, אוֹקִים אוּמָא
יְחִידָא בְּעִלְמָא, דְּכְתִיב, (שמואל ב ז)
וּמִי כְּעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְץ.
וְעַל דָּא אוֹקִימָנָא, כָּל כֹּהֵן דִּלֹּא יוֹדַע
לִיחֵדָא שְׁמָא כְּדִישָׁא בְּדָקָא יְאוּת,
לֹא פּוֹלְחָנִיה פּוֹלְחָנָא. דְּהָא כֹּלָא
פִּיה תְּלִיא, פּוֹלְחָנָא עֲלָאָה,
וּפּוֹלְחָנָא תַּתָּאָה. וּבְעֵי לְכוּנָא לְכָא
וְרַעוּתָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן עָלָאִי
וְתַתָּאִי.

זוֹרְקִים אֶת תַּפְלָתוֹ הַחוּצָה

כְּתִיב (ישעיה א) כִּי תִבְאוּ לָרְאוֹת

פָּנִי. כָּל אָדָם שָׁבָא לִיחַד אֶת
הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ, וְלֹא מִתְכַּוֵּן בּוֹ
בְּלֵב וְרָצוֹן וְיִרְאָה כְּדֵי שְׂיִתְבָּרְכוּ
בּוֹ עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, זִוְרָקִים
אֶת תְּפִלָּתוֹ הַחוּצָה, וְכָל־
מְכַרְזִים עָלָיו לָרַע. וְהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא עָלָיו, כִּי תִבְאוּ
לִרְאוֹת פָּנִי.

פְּנֵי הַמֶּלֶךְ נִרְאִים וּמֵאִירִים לְכָל

כִּי תִבְאוּ לִרְאוֹת הִזָּה צָרִיךְ
לְהִיטוֹת! מַה זֶה לִרְאוֹת פָּנִי?
אֵלָּא כָּל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הִלְלוּ גִּגְוִזִּים
בְּעֶמֶק (במקום) אַחֲרֵי הַחֲשֻׁכָה
(ישתחשך סתרו וכל וכו'), וְכָל אוֹתָם
שְׂיִוְדָעִים לִיחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ
כְּרָאוּי מִתְבַּקְּעִים כָּל אוֹתָם כְּתִלֵי
הַחֲשֻׁכָה, וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ נִרְאִים
וּמֵאִירִים לְכָל. וְכִשֶּׁהֵם נִרְאִים
וּמֵאִירִים, כָּל הָעֲלִיוֹנִים
וְהַתַּחְתּוֹנִים מִתְבָּרְכִים, וְאֵז
נִמְצְאוֹת בְּרָכוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת,
וְאֵז כְּתוּב לִרְאוֹת פָּנִי.

אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרָב

מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם, מַה זֶה
אוֹמֵר? אֵלָּא מִי שָׁבָא לִיחַד
אֶת הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ הָעֲלִיוֹן, צָרִיךְ
לִיחַד מִצַּד שֶׁל זֹאת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אֲחֶרֶן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

פָּנִי. כָּל בֶּר נֶשׁ דָּאֲתִי לִיחַדָּא שְׁמָא
קְדִישָׁא, וְלֹא אֲתִבְּוִין בִּיה בְּלִבָּא
וְרַעוּתָא וְדַחִילוֹ, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּ
בִּיה עֲלָאִי וְתַתָּאִי, רָמָאן לִיה
צְלוּתִיה לְבָר, וְכָל־אֵל מְכַרְזִי עָלֶיהָ
לְבִישׁ. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי
עָלֶיהָ כִּי תִבְאוּ לִרְאוֹת פָּנִי.

פְּנֵי הַמֶּלֶךְ נִרְאִים וּמֵאִירִים לְכָל

כִּי תִבְאוּ לִרְאוֹת מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי
לִרְאוֹת פָּנִי. אֵלָּא כָּל אֵינֻן
אֲנַפִּין דְּמִלְכָּא, טְמִירִין בְּעֶמֶקָא
(נ"א באתר) לְבִתְרֵי חֲשׁוּכָא (ס"א ישת
חשך סתרו וכל וכו') וְכָל אֵינֻן דִּידָעִין
לִיחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא כְּדָקָא יֹאוֹת
מִתְבַּקְּעִין כָּל אֵינֻן בּוֹתְלֵי חֲשׁוּכָא,
וְאֲנַפִּין דְּמִלְכָּא אֲתַחְוִיין, וְנִהְרִין
לְבִלָּא. וְכִד אֵינֻן אֲתַחְוִיין וְנִהְרִין,
מִתְבָּרְכִין בְּלֹא עֲלָאִין וְתַתָּאִין.
כְּדִין בְּרָכָאן אֲשֶׁתְּכַחוּ בְּכָל־הוּ
עָלְמִין, וְכְדִין כְּתִיב לִרְאוֹת פָּנִי.

אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרָב

מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם, מֵאִי קֹא
מִיִּירִי. אֵלָּא מֵאֵן דָּאֲתִי לִיחַדָּא
שְׁמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, בָּעִי לִיחַדָּא
מִסְמָרָא דְּיוֹאת. כְּמָה דְּכְתִיב, (ויקרא
טז) בְּזֹאת יָבֹא אֲחֶרֶן אֶל הַקֹּדֶשׁ.

הקדש. כדי שיזדווגו כאחד אותם השנים, צדיק וצדק בזווג אחד, כדי שיתברכו הכל מהם, ואלה נקראים חצריך, ככתוב (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך. ואם הוא בא ליחד את השם הקדוש, ולא מתכונן בו ברצון הלב, ביראה ואהבה - הקדוש ברוך הוא אומר, מי בקש זאת מידכם רמס חצרי. זאת ודאי, שהרי לא נמצא בהם ברכות. ולא די שלא נמצא בהם ברכות, אלא ששרוי בהם הדין ונמצא דין בכל.

הימין כולל את הכל

בא ראה, מימינו של הקדוש ברוך הוא מתעוררים כל האורות, כל הברכות וכל שמחה. בו כלול השמאל, כמו שיש באדם ימין ושמאל, והשמאל נכלל בימין, והימין כולל את הכל. וכשמתעורר הימין, מתעורר עמו השמאל, שהרי בו הוא אחוז וכלול.

כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל

ובא ראה, בשעה שאדם מרים את ידיו בתפלה ומכונן באצבעותיו למעלה, ככתוב

בגין דיזדווגן בחדא, אינון תרין: צדיק וצדק, בזווגא חדא. בגין דיתברכו בלא מנייהו ואלין אקרונ חצרה, כמה דכתיב, (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב ישכן חצרה. ואי איהו אתי ליחדא שמא קדישא, ולא יתכונן ביה ברעותא דלבא, בדחילו ורחימו. קודשא בריך הוא אומר, מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי. זאת ודאי, דהא לא אשתבח בהו ברפאן. ולא די דלא אשתכחו בהו ברפאן, אלא דשריא בהו דינא ואשתבח דינא בכלא.

הימין כולל את הכל

תא חזי, ימינא דקודשא בריך הוא, מניה מתערין כל נהירו, כל ברפאן, וכל חדו. ביה כליל שמאלא כמה דאית בבר נש ימינא ושמאלא, ושמאלא אתכליל בימינא, וימינא הוא כליל כלא. וכד אתער ימינא שמאלא אתער עמיה, דהא ביה אחיד ואתכליל.

כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל

ותא חזי, בשעתא דארים בר נש ידיה בצלותא, מכיון באצבעין דיליה לעילא. כמה

(שמות יז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֹּר יִשְׂרָאֵל. שְׁהָרִי בְּיָמִין הַכֹּל תִּלְוִי, וְכָתוּב (ויקרא ט) וַיֵּשָׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ, וְכָתוּב חֶסֶר, וְאֵז מִתְכַּנֵּן לְבָרֶךְ לְמַעְלָה.

נְטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כֹךְ - בְּשַׁעַת שְׁמֵרִים יָמִין לְמַעְלָה, אוֹי לְתַחְתּוֹנִים! שְׁהָרִי כָּל הַסִּיוֹעַ, וְכָל הַבְּרָכוֹת מִסְתַּלְקִים מֵהֶם. מִנֵּין לָנוּ? שְׁכָתוּב נְטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. מַה זֶה נְטִית יְמִינְךָ? כְּתִרְגוּמוֹ, הִרְמַת יְמִינְךָ. מִיָּד תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. וְכַשֵּׁימִין נִמְצָאת, הַשְּׂמָאל נִמְצָא עִמּוֹ, וְאֵז לֹא שׁוֹלְטִים הַדִּינִים בְּעוֹלָם. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁהִימִין נִמְצָא עִמּוֹ, וְאֵם הִימִין מִסְתַּלְקָת, הָרִי מְזַדְמָנֶת הַשְּׂמָאל, וְאֵז מִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וְהָדִין שְׂרוֹי בְּכָל.

כְּשִׁרְבִי שְׁמַעוֹן הָיָה מְגִיעַ לְפָסוּק הַזֶּה, הָיָה בּוֹכָה, שְׁכָתוּב הַשֵּׁיב אַחֲרֵי יְמִינוֹ

כְּשִׁרְבִי שְׁמַעוֹן הָיָה מְגִיעַ לְפָסוּק הַזֶּה, הָיָה בּוֹכָה, שְׁכָתוּב (איכה ב) הַשֵּׁיב אַחֲרֵי יְמִינוֹ. וְכִי אֶפְשָׁר שְׁהִיב אַחֲרֵי יְמִינוֹ? אֶלֹא מִשּׁוֹם

דְּבַתִּיב, (שמות יז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגִּבֹּר יִשְׂרָאֵל. דְּהָא (פ"ז ע"א) בְּיָמִינָא תִּלְוִי כְּלָא. וְכַתִּיב (ויקרא ט) וַיֵּשָׂא אֶהָרֶן אֶת יָדוֹ, וְכַתִּיב חֶסֶר. וְכַדִּין אֶתְבּוּוֹן לְבָרְכָה לְעִילָא.

נְטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ

וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא הָבִי, בְּשַׁעַת דְּאָרִים יְמִינָא לְעִילָא, וְוִי לְהוֹ לְתַתָּאי, דְּהָא כָּל סִייעָתָא וְכָל בְּרַכָּאן אֶסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ. מְנַלְן. דְּבַתִּיב נְטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. מַאי נְטִית יְמִינְךָ. כְּתִרְגוּמוֹ, אֲרִימַת יְמִינְךָ. מִיָּד תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. וְכִד יְמִינָא אֶשְׁתַּכַּח, שְׂמָאלָא אֶשְׁתַּכַּח עִמֵּיהּ, וְכַדִּין לֹא שְׁלִטִין דִּינֵין בְּעִלְמָא, מַאי טַעְמָא, בְּגִין דִּימִינָא אֶשְׁתַּכַּח עִמֵּיהּ. וְאִי יְמִינָא אֶסְתַּלְקָת, הָא שְׂמָאלָא אֶזְדְּמָנַת, בְּדִין דִּינֵין מִתְעַרְוִין בְּעִלְמָא, וְדִינָא שְׂרִיא בְּכָלֹא.

כְּשִׁרְבִי שְׁמַעוֹן הָיָה מְגִיעַ לְפָסוּק הַזֶּה, הָיָה בּוֹכָה, שְׁכָתוּב הַשֵּׁיב אַחֲרֵי יְמִינוֹ

רְבִי שְׁמַעוֹן כִּד הָוָה מְטִי לְהָאִי קָרָא, הָוָה כְּבִי, דְּבַתִּיב, (איכה ב) הַשֵּׁיב אַחֲרֵי יְמִינוֹ. וְכִי אֶפְשָׁר דְּהַשֵּׁיב אַחֲרֵי יְמִינוֹ. אֶלֹא בְּגִין דְּאֶקְדִים שְׂמָאלָא לְנַחְתָּא בְּעִלְמָא,

וַיִּמְנָא אֲשֶׁת־אֶרֶת בְּאַתֵּר אַחֲרָא. שְׁהָקְדִים הַשְּׁמָאֵל לָרְדֵת לְעוֹלָם,
וְהַיְמִין נִשְׁאַרָה בְּמָקוֹם אַחֵר.

יְמִינָהּ ה' נֶאֱדָרִי בִּכְחַ

(דף נ"ז ע"ב)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב (ישעיה נז)
הַצַּדִּיק אָבֵד. וְהָאֵל אֱוִקִימָנָא
מְלִי, הַצַּדִּיק נֶאֱבֵד לֹא (דף נ"ז ע"ב)
כְּתִיב, אֵלָא הַצַּדִּיק אָבֵד. מִכָּל
אִינוֹן אֲנִפִּי מִלְכָּא, לֹא אֲשַׁתְּבַח
דְּאֵבֵד, אֵלָא צַדִּיק. אָבֵד בְּתַרִּי
סְטֵרִי: חַד, דְּלֹא שָׂרְאָן בִּיהַ בְּרַפְּאָן,
כִּד בְּקַדְמִיתָא. וְחַד, דְּאֶתְרַחֲקִית
מִנִּיהַ בַּת זִוְגִיָּה דְּהִיא כְּנָסַת יִשְׂרָאֵל.
אֲשַׁתְּבַח, דְּצַדִּיק אָבֵד יִתִּיר מִכָּלֵא.
וְלִמְנָא דְּאֶתִי כְּתִיב, (זכריה ט) גִּילִי
מָאֵד בַּת צִיּוֹן הֲרִיעִי בַת יְרוּשָׁלַם
הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֹא לָךְ צַדִּיק וְנוֹשָׁע
הוּא. צַדִּיק וְנוֹשָׁע לֹא כְּתִיב, אֵלָא
צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא. הוּא נֹשָׁע וְדָאִי.
וְהָא אֶתְמַר. (שמות טו) 'יְמִינָךְ יי'
נֶאֱדָרִי בִּכְחַ. מֵאִי נֶאֱדָרִי, נֶאֱדָר
מִכְּעִי לִיהַ. אֵלָא, בְּשַׁעֲתָא
דְּשְׁמָאֵלָא אֶתְיָא לְאַזְדָּוְנָא בִּימִינָא,
כְּדִין כְּתִיב נֶאֱדָרִי (ס"א בכח, תרי,
ולעולם וכו') תְּרַעֲץ, וְלַעוֹלָם הָכִי הוּא
כְּנִין דְּשְׁמָאֵלָא אֲשַׁתְּבַח בִּימִינָא,
וְאֶתְפָּלִיל בִּיהַ.

יְמִינָהּ ה' תְּרַעֲץ אוֹיֵב

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה דְּאֱוִקִימָנָא

יְמִינָהּ ה' נֶאֱדָרִי בִּכְחַ

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (ישעיה נז)
הַצַּדִּיק אָבֵד. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ
אֶת הַדְּבָרִים, לֹא כְּתוּב הַצַּדִּיק
נֶאֱבֵד, אֵלָא הַצַּדִּיק אָבֵד. מִכָּל
אוֹתָם פְּנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא נִמְצָא שְׁאָבֵד
אֵלָא צַדִּיק. אָבֵד בְּשְׁנֵי צַדִּידִים:
אַחַד - שְׁלֹא שׁוֹרֹת בּוֹ בְּרֻכּוֹת
כְּבַתְחֻלָּה, וְאַחַד - שְׁהִתְרַחֲקָה
מִמֶּנּוּ בַת זִוְגִיָּה שְׁהִיא כְּנָסַת
יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא שְׁהַצַּדִּיק אָבֵד
יִתֵּר מִכָּל, וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּתוּב
(זכריה ט) גִּילִי מָאֵד בַּת צִיּוֹן הֲרִיעִי
בַת יְרוּשָׁלַם הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֹא לָךְ
צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא. צַדִּיק וְנוֹשָׁע
לֹא כְּתוּב, אֵלָא צַדִּיק וְנוֹשָׁע הוּא.
הוּא נֹשָׁע וְדָאִי, וְהָרִי זֶה נִתְבָּאֵר.
יְמִינָהּ ה' נֶאֱדָרִי בִּכְחַ. מַה זֶה
נֶאֱדָרִי? הִיא צָרִיף לִהְיוֹת נֶאֱדָר!
אֵלָא בְּשַׁעֲתָא שְׁשְׁמָאֵל בָּא לְהַזְדָּוֵג
בִּימִין, אַז כְּתוּב נֶאֱדָרִי, תְּרַעֲץ,
(בכח, שנים, ולעולם וכו') וְלַעוֹלָם זֶה
כֶּךְ, מִשּׁוּם שְׁשְׁמָאֵל נִמְצָא בִּימִין
וְנִכְלָל בּוֹ.

יְמִינָהּ ה' תְּרַעֲץ אוֹיֵב

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוּ -

כך זה, שאדם נמצא שנחלק. מה הטעם? כדי לקבל עמו בת זוגו שיעשו גוף אחד מממש. כשימינך, נמצא שנחלק. מה הטעם? כדי לקבל עמו שמאל. וכך זה הכל, אחד באחד. ועל זה באחד מכה ומרפא. זהו שכתוב ימינך ה' תרעץ אויב.

וברב גאנץ תהרס קמין - לביאת גוג ומגוג

בא ראה, שירה זו נאמרה על אותו זמן ועל הזמן שיבא לעתיד, בימים שיתעורר מלך המשיח, שכתוב ימינך ה' תרעץ אויב. לא כתב רעצת, אלא תרעץ. מה כתוב בתחלה? (איכה ב) השיב אחור ימינו מפני אויב. באותו זמן היא תרעץ אויב לעתיד לבא. והכל כך הוא. תהרס קמין - לא כתוב הרסת, אלא תהרס. תשלח חרונך יאכלמו פקש. הכל לעתיד לבא. ימינך ה' נאדרי בכח - בזמן הזה, בעולם הזה. ימינך ה' תרעץ אויב - בזמן מלך המשיח. וברב גאנץ תהרס קמין - לביאת גוג ומגוג. תשלח חרונך יאכלמו פקש - לתחית המתים, שכתוב (דניאל יב) ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה

הכי הוא, דבר נש אשתבח דאתפלג. מאי טעמא. בגין לקבלא עמיה בת זוגיה, דיתעבירו חד גופא מממש. כד ימינך, אשתבח דאתפלג. מאי טעמא. בגין לקבלא עמיה שמאלא. והכי הוא בלא, חד בחד. ועל דא, בחד מחי ומפי, חדא הוא דכתיב ימינך יי' תרעץ אויב.

וברב גאנץ תהרס קמין - לביאת גוג ומגוג

תא חזי, שירתא דא אתמר, על ההוא זמנא, ועל זמנא דאתי, ביומי דיתער מלכא משיחא, דכתיב, ימינך יי' תרעץ אויב, רעצת לא כתיב, אלא תרעץ. מה כתיב בקרמיתא, (איכה א) השיב אחור ימינו מפני אויב, בההוא זמנא, היא תרעץ אויב לזמנא דאתי. וכלא הכי הוא, תהרום קמיה, הרסת לא כתיב, אלא תהרום. תשלח חרונך יאכלמו פקש, בלא לזמנא דאתי. ימינך יי' נאדרי בכח, בזמנא דא, בעלמא דיו. ימינך יי' תרעץ אויב, בזמנא דמלכא משיחא. וברוב גאנץ תהרום קמיה, לביאת גוג ומגוג. תשלח חרונך יאכלמו פקש, לתחית המתים. דכתיב, (דניאל יב) ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו

לַחַי עוֹלָם וְאַלֶּה לַחֲרָפוֹת
וְלִדְרָאוֹן עוֹלָם.

אֲשֶׁרִי אוֹתָם שִׁישְׁאָרוּ בְּעוֹלָם

בְּהִיּוֹתָ זְמַן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
אֲשֶׁרִי אוֹתָם שִׁישְׁאָרוּ
בְּעוֹלָם. וּמִי הֵם? בֹּא רֹאֵה, לֹא
יִשְׁאָרוּ בְּעוֹלָם רַק אוֹתָם מֵהוֹלִים,
שֶׁקִּבְּלוּ אוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ,
וְנִכְנְסוּ לְבְרִית הַקְּדוֹשׁ בְּאוֹתָם
שְׁנֵי חֲלָקִים, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ, וְהוּא
שׁוֹמֵר אֶת אוֹתוֹ הַבְּרִית וְלֹא
מִכְנִיסוֹ לְמָקוֹם שְׁלֹא צָרִיךְ. אֲלֵה
הֵם יִשְׁאָרוּ וְיִכְתְּבוּ לַחַי עוֹלָם.

יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו

מִנִּין לָנוּ? שֶׁכָּתוּב (ישעיה ד) וְהָיָה
הַנֶּשֶׁאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר
בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ כָּל
הַכְּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַם. מִשְׁמַע
הַנֶּשֶׁאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם,
שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּמְוָל, בְּשֵׁתִי הַדְּרָגוֹת
הַלָּלוּ נִכְנָס. וְאִם שׁוֹמֵר אוֹתוֹ
בְּרִית כְּרֹאִי וְיִזְהַר בּוֹ, עָלָיו כְּתוּב
הַנֶּשֶׁאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם.
אֵלּוּ יִשְׁאָרוּ לְאוֹתוֹ זְמַן, וּבָהֶם
עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַחֲדָשׁ
אֶת הָעוֹלָם וְלִשְׁמַח בָּהֶם. עַל
אוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, (תהלים קד) יְהִי

אֶלֶה לַחַי עוֹלָם וְאַלֶּה לַחֲרָפוֹת
וְלִדְרָאוֹן עוֹלָם.

אֲשֶׁרִי אוֹתָם שִׁישְׁאָרוּ בְּעוֹלָם

בְּהִיּוֹתָ זְמַן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וּכְאִין אֵינּוֹן דִּישְׁתַּאֲרוֹן
בְּעֻלְמָא, וּמֵאֵן אֵינּוֹן. תָּא חַוִּי, לֹא
יִשְׁתַּאֲר מִבְּנֵי עֻלְמָא, כִּד אֵינּוֹן
גִּזְרִין, דְּקִבְּלוּ אֶת קִיָּמָא קִדִּישָׁא,
וְעָלוּ בְּקִיָּמָא קִדִּישָׁא, בְּאֵינּוֹן
תְּרִין חוֹלְקִין, בְּמָה דְּאוֹקִימָנָא.
וְהוּא נְטִיר לִיה לְהִיּוֹת קִיָּים, וְלֹא
עֵיילָה בְּאַתֵּר דְּלֹא אֲצִמְרִיה, אֵלִין
אֵינּוֹן דִּישְׁתַּאֲרוֹן, וְיִכְתְּבוּ לַחַי
עֻלְמָא.

יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו

מִנִּין. דְּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה
הַנֶּשֶׁאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר
בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ כָּל
הַכְּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַם. מִשְׁמַע
הַנֶּשֶׁאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם,
דְּכָל מֵאֵן דְּאֲתַנְּזָר, בְּאֵלִין תְּרִין
דְּרִגִּין עָאֵל. וְאִי נְטִיר לְהִיּוֹת קִיָּים
כְּדָק חַוִּי, וְיִזְדַּחַר בִּיה, עָלִיה כְּתִיב
הַנֶּשֶׁאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם.
אֵלִין יִשְׁתַּאֲרוֹן בְּהִיּוֹת זְמַן, וּבְהוּ
זְמִין קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַחֲדָתָא
עֻלְמָא, וְלִמְחֲדִי בְּהוּ. עַל הַהוּא
זְמַן כְּתִיב, (תהלים קד) יְהִי כְבוֹד יי'

לְעוֹלָם יִשְׁמַח יי' בְּמַעֲשָׁיו.

כְּבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה'
בְּמַעֲשָׁיו.

לחזות בנעם ה'

ר' חֲזִיא הָוָה אֵוִיל לְגַבִּי רַבִּי אֶלְעָזָר,
אֲשֶׁכְּחִיה, דְּהוּה יְתִיב לְגַבִּיה
דְּרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא
חֲמוּי. עַד דְּזָקַף רִישִׁיה, חֲמָא לִיה
לְרַבִּי חֲזִיא, אָמַר, (ישעיה יט) בְּיוֹם
הַחֲוָה יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיה
לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרָכָה בְּקֶרֶב
הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּרַכּוּ יי' צְבָאוֹת לֵאמֹר
בְּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם וּמַעֲשֵׂה יְדֵי אֲשּׁוּר
וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל, וְכִי אֲשּׁוּר וּמִצְרַיִם
קָרִיבִין אֵינּוּן לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא?
אֵלָּא, עַל גְּלוּתָא דִּי־סִקּוֹן מִמִּצְרַיִם
וּמֵאַשּׁוּר אֲתַמַּר, וְאִי אֲתַמַּר עַל
מִצְרַיִם וְעַל אֲשּׁוּר, עַל אֵינּוּן חֲסִידֵין
דְּלַהוֹן, דְּאַחֲדֵין בְּתִיבְתָּא,
וְאַשְׁתֶּאֱרוּן לְמַפְלַח לְיִשְׂרָאֵל
וּלְמַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכְתִיב, (תהלים
עב) וַיִּשְׁתַּחֲוּ לוֹ כָּל מַלְכִּים. וְכְתִיב,
(ישעיה מט) וְהָיוּ מַלְכִּים אוֹמְנִידֵי וְגו'.

אָמַר לִיה, מָאִי דְּכְתִיב, (משלי ג)
דְּרַבִּיה דְּרַבִּי נָעַם אָמַר לִיה בְּמָה
טַפְּשִׁין כּו' בְּנֵי עֲלָמָא, דְּלֹא יִדְעִין
וְלֹא מְשַׁנְיִחִין בְּמַלּוּי דְּאוֹרֵייתָא,
דְּהָא מְלִין דְּאוֹרֵייתָא (נ"א כמה רזין
עלאין אית בהו) אֵינּוּן אֲרַחָא לְמוֹפִי

לחזות בנעם ה'

רַבִּי חֲזִיא הָיָה הוֹלֵךְ לְרַבִּי
אֶלְעָזָר. מִצָּאוּ שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב
אֶצֶּל רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
לְקוֹנִיָּא חֲמִיו. עַד שֶׁהָרִים רָאִשוּ,
רָאָה אֶת רַבִּי חֲזִיא. אָמַר, (ישעיה
יט) בְּיוֹם הַחֲוָה הַזֶּה יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל
שְׁלִישִׁיה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר בְּרָכָה
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּרַכּוּ ה'
צְבָאוֹת לֵאמֹר בְּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם
וּמַעֲשֵׂה יְדֵי אֲשּׁוּר וְנַחֲלָתִי
יִשְׂרָאֵל. (וכי אשור ומצרים הם קרובים
לקדוש'ברוך' הוא, ' אלא, על הגלות
שתעלה ממצרים ומאשור זה נאמר. ואם
נאמר על מצרים ועל אשור על אותם
חסידים שלהם שחזרו בתשובה ונשארו
לעבד את ישראל ואת מלך המשיח, שכתוב
(תהלים עב) וישתחוו לו כל מלכים,
וכתוב והיו מלכים אמניך וגו'.
אמר לו, מה זה שכתוב דרכיה
דרכי נעם? אמר לו, כמה
טפשים) בְּנֵי הָעוֹלָם שְׁלֹא יוֹדְעִים
וְלֹא מְשַׁנְיִחִים בְּדִבְרֵי תוֹרָה,
שְׁהָרִי דְּבָרֵי תוֹרָה (כמה סודות
עליונים יש בהם) הֵם דֶּרֶךְ לְזָכוֹת
בְּאוֹתוֹ נָעַם ה', שְׁכָתוֹב דְּרַכְיָה

דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.
דרכי נעם ודאי. מה זה נעם?
כמו שכתוב (תהלים כז) לחזות
בנעם ה', והרי פרשוק, משום
(כד) שהתורה ודרכיה באים
מאותו נעם, ואותן דרכים
מפרשות בה, ועל זה דרכיה
דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.

אמר רבי חייא, שנינו, בשעה
שהקדוש ברוך הוא נתן
תורה לישראל, יצא אור
מאותו נעם, והתעטר בו
הקדוש ברוך הוא, ומאותו נעם
הבהיקו זיום של כל העולמות,
של כל הרקיעים, של כל
הכתרים. על אותה שעה כתוב
(שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון
במלך שלמה וגו'.

ואותה שעה שנבנה המקדש,
התעטר הקדוש ברוך
הוא באותה עטרה, וישב בכסאו
והתעטר בעטרותיו. ומאותו זמן
שנחרב בית המקדש, לא התעטר
הקדוש ברוך הוא בעטרותיו,
ואותו נעם התפסה ונגזז.

אמר רבי אלעזר, בשעה שזכנס
משה לתוך הענן, ככתוב

בהוא נעם יי' דכתיב דרכיה דרכי
נעם וכל נתיבותיה שלום. דרכי
נעם ודאי. מאי נעם. כמה דכתיב,
(תהלים כז) לחזות בנעם יי', והא
אוקמוה, בגין (נ"א כד) דאורייתא,
וארחוי, מההוא נעם אתיין, ואינן
ארחין פרישן ביה, ועל דא דרכיה
דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום.

דף נ"ח ע"א

אמר רבי חייא, תנינן, בשעתא
דקודשא בריך הוא יתב
אורייתא לישראל, נפק נהורא
מההוא נעם, ואתעטר ביה קודשא
ברוך הוא, ומההוא נעם אבהיקו
זיוון דכלהו עלמין (דף נ"ח ע"א)
דכלהו רקיעין, דכלהו כתרין. על
החיא שעתא כתיב, (שיר השירים ג)
צאינה וראינה בנות ציון במלך
שלמה וגו'.

והחיא שעתא דאתבני מקדשא,
אתעטר קודשא בריך
הוא בההוא עטרה, וייתב בכרסיא
דיליה, ואתעטר בעטרוי. ומההוא
זמנא דאתחרב בי מקדשא, לא
אתעטר קודשא בריך הוא בעטרוי,
וההוא נעם אתממר ואתנגזי.

אמר רבי אלעזר, בשעתא דעאל
משה בנו עננא, כמה

(שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן,
כְּאִדָּם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּמָקוֹם שֶׁל
רוּחַ, וּפָגַשׁ בּוֹ מֶלֶאךָ גָּדוֹל אֶחָד.
וְשָׁנִינוּ שֶׁשְּׁמוֹ קְמוּא"ל, וְהוּא
מְמַנֶּה עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲלָף מַמְנִים
שְׁלִיחִים. רָצָה לְהַזְדַּוֵּג בְּמֹשֶׁה.
פָּתַח מֹשֶׁה פִּיו בְּשֵׁתִים עֶשְׂרֵה
אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ שֶׁלֹּא מֵד אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּסִנְה, וְהִתְרַחַק מִמֶּנּוּ
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲלָף פְּרָסוֹת, וְהָיָה
מֹשֶׁה הוֹלֵךְ בְּעֵנָן, וְעִינָיו לֹוֹהֶטוֹת
כְּגַחְלֵי אֵשׁ.

עַד שֶׁפָּגַשׁ בּוֹ מֶלֶאךָ אֶחָד גָּדוֹל
וְנִכְבָּד מִן הַקָּדֵם, וְשָׁנִינוּ
שֶׁשְּׁמוֹ הִדְרִינִיא"ל, וְהוּא עֹלִיז
עַל כָּל שְׂאֵר הַמְּלָאכִים אֲלָף
וְשִׁשִּׁים רַבּוֹא פְּרָסוֹת, וְקוֹלוֹ
הוֹלֵךְ בְּמֵאֲתָיִם אֲלָף רְקִיעִים
שְׁמֻקָּפִים בְּאֵשׁ לְבָנָה. כִּיּוֹן
שֶׁרָאָהּ מֹשֶׁה, לֹא יָכַל לְדַבֵּר.
רָצָה לְזַרֵּק אֶת עֶצְמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵנָן.

אֲשֶׁרִי חֲלָקָהּ מֹשֶׁה, שֶׁהִתְגַּלָּה לָּהּ מֵה שֶׁלֹּא
הִתְגַּלָּה לַמְּלָאכִים הָעֲלִיּוֹנִים

אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מֹשֶׁה, וְכִי אָתָּה שֶׁהִרְבִּיתָ
דְּבָרִים עִמִּי בְּסִנְה, שֶׁרָצִיתָ לְדַעַת
אֶת סוֹד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ וְלֹא פָחַדְתָּ,

דְּבַתִּיב, (שמות כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ
הָעֵנָן, כִּכְר נֶשׁ דְּהוּא אוֹזִיל בְּאַתֵּר
דְּרוּחָא. אִיעֲרַע בֵּיה חַד (ויקרא ע"ח
ע"ב) מֶלֶאכָא רַבְרָבָא, וְתֵאנָא,
קְמוּא"ל שְׁמִיָּה. וְהוּא מְמַנֶּה עַל
תְּרִיסַר אֲלָפִין מְמַנֵּן שְׁלִיחִין. בְּעָא
לְאַזְדַּוּנָא בֵּיה בְּמֹשֶׁה, פָּתַח מֹשֶׁה
פּוּמִיָּה, (בראשית ט"ז ע"א) בְּתִרְסַר
אַתְוֹן גְּלִיפִין דְּשֻׁמָּא קְדִישָׁא דְאוֹלִיָּה
לִיָּה קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא בְּסִנְה,
וְאַתְרַחַק מִנִּיה תְּרִיסַר אֲלָפִין
פְּרָסִין, וְהוּא אוֹזִיל מֹשֶׁה בְּעֵנָא,
וְעִינָיו מְלַחֲטִין כְּגוּמְרִין דְּאִשָּׁא.

עַד דְּאִיעֲרַע בֵּיה חַד מֶלֶאכָא,
רַבְרָבָא וְיִקְרִיא מִן קְדַמָּתָהּ,
וְתֵאנָא הִדְרִינִיא"ל שְׁמִיָּה, וְהוּא
עֹלָאָה עַל שְׂאֵר מֶלֶאכִין, אֲלָף
וְשִׁתִּין רַבּוֹא פְּרָסִין, וְקָלִיָּה אוֹזִיל
בְּמֵאֲתָן אֲלָף רְקִיעִין, דְּמִסְתַּחֲרָאן
בְּאִשָּׁא חִיּוּרָא. כִּיּוֹן דְּחָמָא לִיָּה
מֹשֶׁה, לֹא יָכִיל לְמַלְלָא. בְּעָא
לְמַשְׁדֵּי גְרַמִּיָּה מְנוּ עֵנָא.

אֲשֶׁרִי חֲלָקָהּ מֹשֶׁה, שֶׁהִתְגַּלָּה לָּהּ מֵה שֶׁלֹּא
הִתְגַּלָּה לַמְּלָאכִים הָעֲלִיּוֹנִים

אָמַר לִיָּה קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא,
מֹשֶׁה, וְכִי אָנְתָּ הוּא
דְּאַסְגִּית מְלִין עִמִּי בְּסִנְה, דְּבַעִית
לְמַנְדַּע רוּא דְשֻׁמָּא קְדִישָׁא, וְלֹא

וְעַכְשָׁיו אַתָּה פּוֹחַד מֵאֶחָד
מִשְׁמָשִׁי? כִּיּוֹן שִׁשְׁמַע מִשָּׁה אֶת
קוֹל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַתְּחַזֵּק.
פָּתַח פִּי בְּשִׁבְעִים וּשְׁתֵּים
אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן. כִּיּוֹן
שִׁשְׁמַע הַדְּרָגִיא"ל אֶת אוֹתִיּוֹת
הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ מִפִּי מִשָּׁה, הִזְדַּעְזַע.
קָרַב אֵלָיו וְאָמַר לוֹ: אֲשֶׁרִי חֲלָקָךְ,
מִשָּׁה, שֶׁהִתְגַּלָּה לְךָ מֵה שֶׁלֹּא
הִתְגַּלָּה לַמַּלְאָכִים הָעֲלִיּוֹנִים.

בְּשַׁעָה שְׁמַגִּיעַ הַכֶּתֶר הִזָּה לְרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ,
הוּא מְקַבֵּל אֶת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל

וְחִוָּה אוֹיֵל עֲמִיה, עַד דְּמִטּוֹ
לְאִשָּׁא תְּקִיפָא, דְּחַד
מִלְאָכָא דִּי שְׁמִיה סְנַדְלָפוֹן.
וְתֵאנָא, סְנַדְלָפוֹן עֲלָאָה הוּא עַל
שְׁאָר חֲבֵרֵי, חֲמִשׁ מֵאָה שְׁנִין.
וְהוּא קָאִים בְּתַר פְּרֻגְדָּא דְּמֵאֲרִיה,
וְקָשֶׁר לִיה בְּתַרִּין, מִבְּעוֹתִיהוֹן
שֶׁל הַתְּפִלָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
וּבְשַׁעָה שְׁמַגִּיעַ הַכֶּתֶר הִזָּה
לְרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, הוּא
מְקַבֵּל אֶת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכָל
הַחִילוֹת וְהַהֲמוֹנִים מְזַדְּעָזְעִים,
וְנוֹהֲמִים וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ כְּבוֹד
ה' מִמְּקוֹם בֵּית שְׁכִינְתּוֹ.

אָמַר לוֹ הַדְּרָגִיאֵל לְמִשָּׁה, מִשָּׁה,
אֵינֶנִּי יָכוֹל לָלֶכֶת עִמָּךְ,

דְּחַלְתָּ. וְהִשְׁתָּא אַתָּה דְּחִיל מְחַד
מִשְׁמָשִׁי. כִּיּוֹן דִּשְׁמַע מִשָּׁה קְלִיָּה
דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲתַתְּקַת. פָּתַח
פּוּמִיָּה, בְּע"ב אֲתוּוֹן דִּשְׁמָא עֲלָאָה,
כִּיּוֹן דִּשְׁמַע הַדְּרָגִיא"ל אֲתוּוֹן
דִּשְׁמָא קְדִישָׁא, מִפּוּמִיָּה דְּמִשָּׁה,
אוֹדַעְזַע. קָרִיב לְגַבִּיה, אָמַר לִיה,
זָכָאָה חוֹלְקָךְ מִשָּׁה, דְּאֲתַגְלִי לָךְ,
מֵה דְלֹא אֲתַגְלִי לַמַּלְאָכִי עֲלָאִי.

בְּשַׁעָה שְׁמַגִּיעַ הַכֶּתֶר הִזָּה לְרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ, הוּא מְקַבֵּל אֶת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל

וְחִוָּה אוֹיֵל עֲמִיה, עַד דְּמִטּוֹ
לְאִשָּׁא תְּקִיפָא, דְּחַד
מִלְאָכָא דִּי שְׁמִיה סְנַדְלָפוֹן.
וְתֵאנָא, סְנַדְלָפוֹן עֲלָאָה הוּא עַל
שְׁאָר חֲבֵרֵי, חֲמִשׁ מֵאָה שְׁנִין.
וְהוּא קָאִים בְּתַר פְּרֻגְדָּא דְּמֵאֲרִיה,
וְקָשֶׁר לִיה בְּתַרִּין, מִבְּעוֹתִיהוֹן
(בְּרֵאשִׁית קס"ז ע"ב) דְּצִלוֹתָא
דִּישְׂרָאֵל. וּבְשַׁעָתָא דְּמִטִּי הָאִי
בְּתַר לְרִישִׁיָּה דְּמִלְכָא קְדִישָׁא,
הוּא מְקַבֵּל צִלוֹתֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל.
וְכָלֵהוּ חֲיִילִין וְאַכְלוּסִין מְזַדְּעָזְעִין,
וְנִחְמִין וְאוֹמְרִין, בְּרִיךְ יְקָרָא דִּי
מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתִּיהָ.

אָמַר לִיה הַדְּרָגִיאֵל לְמִשָּׁה, מִשָּׁה,
לִית אָנָּא יָכִיל לְמַהֲדָה עִמָּךְ,

שֶׁלֹא תִשְׂרֹף אוֹתִי הָאֵשׁ הַחֲזָקָה
שֶׁל סַנְדְּלָפוֹן. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
הַזְדַּעְזָע מִשָּׂה, עַד שֶׁהַחֲזִיק
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִשָּׁה,
וְהוֹשִׁיבוּ לִפְנֵי וּלְמַד אוֹתוֹ תוֹרָה.
וְכִסָּה אֶת מִשָּׁה בְּאוֹתוֹ אֹר וְזִיו
שֶׁל אוֹתוֹ נֵעַם, וְהָיוּ פָנָיו שֶׁל
מִשָּׁה מְאִירִים בְּכָל אוֹתָם
הַרְקִיעִים, וְכָל חֵיל הַשָּׁמַיִם הָיוּ
מִזְדַּעְזָעִים לִפְנֵי בִשְׁעָה שֶׁהָיָה
מוֹרִיד תּוֹרָה.

מִשָּׁה הִרְבָּה בַּתְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא

בִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה, נָטַל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (מִמִּשָּׁה)
אֶלָּף חֲלָקִים מֵאוֹתוֹ זִיו. בְּאוֹתָהּ
שָׁעָה רָצוּ מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים, וְכָל
אוֹתָם הַמוֹנִים, לְשֹׂרֵף אֶת מִשָּׁה
בִּשְׁעָה שֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא (שְׁמוֹת ל"ב) לֵךְ רֵד כִּי שַׁחַת
עָמָךְ. הַזְדַּעְזָע מִשָּׁה וְלֹא יָכַל
לְדַבֵּר, עַד שֶׁהִרְבָּה בַּתְּפִלוֹת
וּבִקְשׁוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פְּנֵי מִשָּׁה מִבְּהִיקִים

אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
מִשָּׁה, הַחֲזִק בְּכִסְאִי! עַד
שֶׁגָּעַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל
אוֹתָם הַמוֹנִים וּבְכָל אוֹתָם חֲזִלוֹת,

דָּלָא יוֹקִיד לִי אִשָּׁא תְּקִיפָא
דְּסַנְדְּלָפוֹן. בִּיה שַׁעְתָּא אֲזִדְעָזָע
מִשָּׁה, עַד דְּאַתְקִיף בִּיה קוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּמִשָּׁה, וְאוֹתְבִיה קְמִיה,
וְאוֹלִיף לִיה אֲזִרְיָתָא. וְחָפָא לִיה
לְמִשָּׁה, בְּתֵהוּא נְהוּדָא וְזִיוָא דִּתְהוּא
נֵעַם, וְהוּוּ אֲנַפּוּי דְּמִשָּׁה נְחִירִין בְּכָל
אִינוֹן רְקִיעִין. וְכָל חֵילָא דְּשָׁמַיָא
הוּוּ מִזְדַּעְזָעִין קְמִיה, בִּשְׁעָתָא דִּתְהוּ
נְחִית בְּאוֹרִיָּתָא.

מִשָּׁה הִרְבָּה בַּתְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא

בִּיּוֹן דְּחִבּוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, נָטַל
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א)
מִמִּשָּׁה) אֶלָּף חוֹלְקִין מִתְהוּא זִיוָא.
בִּיה שַׁעְתָּא, בָּעוּ מִלְּאָכִין עֲלִיָּין,
וְכָל אִינוֹן אֲכֻלוֹסִין, לְאוֹקְדָא
לְמִשָּׁה, בִּשְׁעָתָא דְּאָמַר לִיה
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שְׁמוֹת ל"ב) לֵךְ רֵד
כִּי שַׁחַת עָמָךְ. אֲזִדְעָזָע מִשָּׁה, וְלֹא
יָכִיל לְמַלְלָא, עַד דְּאִסְגִּי בְּצִלוֹתִין
וּבְעוֹתִין קְמִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּנֵי מִשָּׁה מִבְּהִיקִים

אָמַר לִיה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
מִשָּׁה, אַתְקִיף בְּכוֹרְסִיָּא
דִּילִי, עַד דְּגָעַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּכָל אִינוֹן אֲכֻלוֹסִין, בְּכָל אִינוֹן

וְהַחֲזִיק מֹשֶׁה בְּשָׁנֵי לוֹחוֹת
הָאֲבָנִים, וְהוֹרִיד אוֹתָם לְמִטָּה,
וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב (משלי כא) עֵיר גְּבוּרִים
עָלָה חָכֶם וַיּוֹרֵד עֵז מִבְּטָחָה.
וּמֵאוֹתוֹ זִיו שֶׁנִּשְׁאַר בּוֹ, הָיוּ פָּנֵי
מֹשֶׁה מְבֹהִיקִים. וְזֶה בְּאוֹתוֹ
שֶׁנִּשְׁאַר בּוֹ לֹא הָיוּ יְכוּלִים
לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָיו - בְּאוֹתוֹ שֶׁהִסְתַּלַּק
מִמֶּנּוּ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כָּל זְמַן שִׁשְׁרָאֵל מִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה, הַיָּמִין
מִתְחַזֵּק

ר' חֵיִיא אָמַר, יְמִינָךְ יי' נֶאֱדָרִי
נֶאֱדָרִי בְּכַח - זֶה הַתּוֹרָה.
וְעַל זֶה יְמִינָךְ ה' תִּרְעֵץ אוֹיֵב.
שְׂאִין דְּבָר בְּעוֹלָם שִׁישְׁבָר כָּחֶם
שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמִזְלוֹת פָּרֹט לְשַׁעָה שִׁישְׁרָאֵל
מִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה. שְׁכָל זְמַן
שִׁישְׁרָאֵל מִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה,
הַיָּמִין מִתְחַזֵּק, וְנִשְׁבָּר כַּח וְתִקָּף
שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמִזְלוֹת. וְלִכֵּן הַתּוֹרָה נִקְרָאת
עַז, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כט) ה'
עַז לַעֲמוֹ יִתֵּן.

וּבְשַׁעָה שִׁישְׁרָאֵל לֹא מִתְעַסְקִים
בַּתּוֹרָה - מִתְחַזֵּק
הַשְּׂמָאל, וּמִתְחַזֵּק כַּח שֶׁל עַמִּים

חֵיִילִין, וְאַתְקִיף מֹשֶׁה בְּתָרִין לוֹחוֹת
דְּאֲבָנִין, וְאַחִית לֹון לְתַתָּא. וְדָא
הוּא דְּבַתִּיב, (משלי כא) עֵיר גְּבוּרִים
עָלָה חָכֶם וַיּוֹרֵד עֵז מִבְּטָחָה.
וּמֵהַחוּא זִינָא דְּאַשְׁתָּאֵר בִּיה, הָיוּ
מִבְּחִיקִין אֲנָפּוֹי דְּמֹשֶׁה. וְזֶה בְּהֵאֵי
דְּאַשְׁתָּאֵר בִּיה לֹא הָיוּ יְכוּלִין
לְאַסְתַּכֵּל בְּאַנְפּוֹי, בְּהַחוּא
דְּאַסְתַּלַּק מִינֵיהּ עַל אַחַת כַּמָּה
וְכַמָּה.

כָּל זְמַן שִׁשְׁרָאֵל מִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה, הַיָּמִין
מִתְחַזֵּק

ר' חֵיִיא אָמַר, יְמִינָךְ יי' נֶאֱדָרִי
בְּכַח, דָּא אוֹרִייתָא. וְעַל דָּא,
יְמִינָךְ יי' תִּרְעֵץ אוֹיֵב. דְּלִית מְלָה
בְּעֵלְמָא דִּיתְבָּר חִילִּיהוֹן דְּעַמִּין
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, בְּר
בְּשַׁעָתָא דִּישְׁרָאֵל מִתְעַסְקִין
בְּאוֹרִייתָא. דְּכָל זְמַן דִּישְׁרָאֵל
מִתְעַסְקִין בְּאוֹרִייתָא, יְמִינָא
אַתְתִּקָּף, וְאַתְבָּר חִילָא וְתוֹקְפָא
דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת.
וּבְגִינֵי כִּף אוֹרִייתָא אֲקָרִית עֵז,
כִּמּוֹ דְּאַתָּ אָמַר (תהלים כט) יי' עַז
לַעֲמוֹ יִתֵּן.

וּבְשַׁעָתָא דִּישְׁרָאֵל לֹא מִתְעַסְקִין
בְּאוֹרִייתָא שְׂמָאֵלָא
אַתְתִּקָּף, וְאַתְתִּקָּף חִילִּיהוֹן דְּעוֹבְדֵי

עובדי כוכבים ומזלות,
ושולטים עליהם, וגוזרים
עליהם גזרות שלא יכולים
לעמד בהם, ועל זה הגלו בני
ישראל והתפזרו בין העמים.

הקל קול יעקב

זהו זה שכתוב, על מה אבדה
הארץ וגו', ויאמר ה' על
עזבם את תורת. שהרי כל זמן
שישראל ישתדלו בתורה, נשבר
כח ותקפם של עובדי עבודה
זרה, זהו שכתוב 'מינך ה'
תרעץ אויב. אמר רבי אלעזר,
ודאי כך הוא, שכל זמן שקולם
של ישראל נשמע בבתי כנסיות
ובבתי מדרשות וכו', כמו
ששנינו (בראשית כז) הקל קול
יעקב. ואם לא, אז הידים ידי
עשו, והרי בארנו. וברב גאונך
תהרס קמך. רבי חזקיה פתח
ואמר, (תהלים י) למה ה' תעמד
ברחוק תעלים לעתות בצרה.
בשעה שחטאי העולם גורמים,
הקדוש ברוך הוא עולה
למעלה למעלה, ובני אדם
צווחים ומורידים דמעות ואין
מי שישגיח עליהם. מה
הטעם? משום שהוא עולה

עבודת כוכבים ומזלות, ושלטין
עליהם, וגזרין עליהם גזרין, ולא
יכלין למיקם בהו. ועל דא
אתגליאו בני ישראל, ואתפזרו
ביני עממא.

הקל קול יעקב

(דף נ"ח ע"ב)

דהא הוא דכתיב (דף נ"ח ע"ב)
(ירמיה ט) על מה אבדה
הארץ וגו', ויאמר יי' על עזבם את
תורת. דהא כל זמנא דישאל
ישתדלון באורייתא, אתבר חילא
ותוקפא דכל עובדי עבודה זרה,
דהא הוא דכתיב 'מינך יי' תרעץ
אויב. אמר רבי אלעזר, ודאי הכי
הוא, דכל זמנא דקליהון דישאל,
אשתמע בבתי כנסיות ובבתי
מדרשות וכו', כמה דתנינא
(בראשית כז) הקול קול יעקב, ואי
לאו הידים ידי עשו, והא אוקימנא.
(שמות טו) וברב גאונך תהרס קמך.
ר' חזקיה פתח ואמר, (תהלים י) למה
יי' תעמוד ברחוק תעלים לעתות
בצרה, בשעתא דחובי עלמא גרמו,
קודשא בריך הוא סליק לעילא
לעילא, ובני נשא צווחין ונחתין
דמעין, ולית מאן דישנח עליהו.
מאי טעמא. בגין דאיהו סליק
לעילא לעילא, ותשובה אתמנע

לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, וְנִמְנַעַת מֵהֶם
תְּשׁוּבָה, וְאֵז כְּתוּב וּכְרַב גְּאוּנָה
תְּהָרֵס קִמְיָה.

עֲתִידִים הֵם שְׁבָעִים שָׁרֵי צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת קָרֵב
עַל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, וְלֶאֱחֹז עֲצוֹת עַל
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא

ר' יצחק אָמַר, פְּסוּק זֶה,
בְּשָׁעָה שֶׁמִּתְלַבֵּשׁ הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּגָאוּהַ עַל הָעַמִּים
שֶׁיִּתְכַנְּסוּ עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שם)
(ב) וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד עַל ה' וְעַל
מְשִׁיחוֹ. וְלִמְדָנוּ, עֲתִידִים הֵם
שְׁבָעִים שָׁרֵי צְבָאוֹת מְכַל עֶבֶר
(עַמִּים) לְהִתְכַנֵּס בְּאוֹתוֹ זְמַן
בְּהִמּוֹנִים מְכַל הָעוֹלָם, וְלַעֲשׂוֹת
קָרֵב עַל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ,
וְלֶאֱחֹז עֲצוֹת עַל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וּמָה אוֹמְרִים? נַעֲמֵד עַל
הַפֶּטְרוֹן בְּהִתְחַלָּה, וְאַחֲרֵי כֵן עַל
עֲמוֹ וְעַל הִיכָלָהּ.

עֲתִיד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לַצַּחֲק עֲלֵיהֶם, וְיִשְׁמִיד
אוֹתָם מִן הָעוֹלָם

אז עֲתִיד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
לַצַּחֲק עֲלֵיהֶם, שֶׁכְּתוּב יוֹשֵׁב
בְּשָׁמַיִם יִשְׁחָק ה' יִלְעַג לָמוֹ.
בְּאוֹתוֹ זְמַן יִלְבֹּשׁ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא גְּאוּהַ עֲלֵיהֶם, וְיִשְׁמִיד אוֹתָם
מִן הָעוֹלָם, כְּכָתוּב (זכריה יד) וְזֹאת
תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף ה' אֶת כָּל

מְנִיחָהּ, בְּרִינ כְּתִיב, וּכְרַב גְּאוּנָה
תְּהָרֵס קִמְיָה.

עֲתִידִים הֵם שְׁבָעִים שָׁרֵי צְבָאוֹת לַעֲשׂוֹת קָרֵב
עַל יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ, וְלֶאֱחֹז עֲצוֹת עַל
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא

ר' יצחק אָמַר, הֵיא קִרְא, בְּשָׁעָתָה
דְּאִתְלַבֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
גְּאוּתָהּ, עַל עַמְמֵי דִיתְכַנְּשׁוֹן
עָלֶיהָ, בְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים ב)
וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יָחַד עַל יְיָ וְעַל
מְשִׁיחוֹ. וְתֵאנָה זְמִינִן אֵינּוֹן שְׁבָעִין
קַסְטוּרִין מְכַל עִיבָר, (נ"א עמין)
לְאִתְכַנְּשָׁא בְּחִתָּהּ זְמַנָּה
בְּאוֹכְלוּסִין דְּכָל עֲלָמָא, וְלִמְעַבְד
קִרְבָּא עַל יְרוּשָׁלַיִם קִרְתָּא קִדִּישָׁא,
וְלִאֲחִידָא עִיטוּן עָלֶיהָ דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה
הוּא. וּמֵאֵי אֲמַרִי, נֹזְקִים עַל
פֶּטְרוֹנָא בְּקִמְיָתָהּ, וְלִבְתֵּר עַל
עֲמִיהָ, וְעַל הִיכָלָהּ.

עֲתִיד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לַצַּחֲק עֲלֵיהֶם, וְיִשְׁמִיד
אוֹתָם מִן הָעוֹלָם

בְּרִינ זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
לְחִיבָא עֲלֵיהֶם. דְכְּתִיב,
(תהלים ב) יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחָק יְיָ
יִלְעַג לָמוֹ. בְּחִתָּהּ זְמַנָּה יִלְבֹּשׁ
קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא גְּאוּתָהּ עֲלֵיהֶם,
וְיִשְׁעִינּוֹן מִן עֲלָמָא, בְּמָה דְכְּתִיב,
(זכריה יד) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר

הַעַמִּים אֲשֶׁר צָבֵאוֹ עַל יְרוּשָׁלַם
הַמָּק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עִמָּד עַל רַגְלָיו.

עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיֹת אֶת כָּל אוֹתָם
הַמַּלְכִּים שֶׁהָצִיקוּ לְיִשְׂרָאֵל

רַבִּי אַבָּא אָמַר מִשְׁמוֹ שֶׁל רַב
יִיסָא סָבָא, וְכָךְ אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַחְיֹת אֶת כָּל אוֹתָם הַמַּלְכִּים
שֶׁהָצִיקוּ לְיִשְׂרָאֵל וְלִירוּשָׁלַם,
אֶת אַנְדֵּרִיאָנוֹס, לְלוֹפִינוֹס,
וְנִבּוּכַדְנֶצַּר, וְלִסְנַחְרִיב, וְלָכָל
שָׂאֵר מַלְכֵי הָעַמִּים שֶׁהִחְרִיבוּ
בֵּיתוֹ, וְלִהְשִׁיט אוֹתָם כְּבַתְחָלָה,
וְיִתְכַנְּסוּ עִמָּהֶם שָׂאֵר הָעַמִּים.
וְעֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַפְרֹעַ
מֵהֶם בְּגָלוּי סָבִיב יְרוּשָׁלַם. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגְפָּה אֲשֶׁר
יִגַּף ה' אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבֵאוֹ
עַל יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁר יִצְבָּאוֹ לֹא
כָתוּב, אֲלֵא אֲשֶׁר צָבֵאוֹ. אַזְכָּתוֹב
וְכָרַב גְּאוֹנֶה תִּהְרֹס קִמְיָה. וְזֶה
לְזִמֵּן שְׂיָבֵא הַמְּשִׁיחַ כָּתוּב,
וְשִׁירָה זֹו הִיא שִׁירַת הָעוֹלָמִים.
וְכָרוּחַ אֶפִּיף נַעְרָמוֹ מִים - בְּאוֹתוֹ
זִמֵּן. וּמִשּׁוּם כֵּךְ יֵשׁ בְּאוֹתוֹ זִמֵּן,
וְלְזִמְנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְלְזִמֵּן
גּוֹג וּמָגוֹג. נִצְבּוֹ כְּמוֹ גֹּד - לְזִמֵּן

יִגַּף יי' אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבֵאוֹ
עַל יְרוּשָׁלַם הַמָּק בְּשָׂרוֹ וְהוּא עִמָּד
עַל רַגְלָיו.

עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְיֹת אֶת כָּל אוֹתָם
הַמַּלְכִּים שֶׁהָצִיקוּ לְיִשְׂרָאֵל

רַבִּי אַבָּא אָמַר מִשְׁמִיָּה דְרַב יִיסָא
סָבָא, וְהָכִי אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
זִמֵּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא
לְכָל אֵינּוֹן מַלְכִּין, דַּעְקוּ לְיִשְׂרָאֵל
וְלִירוּשָׁלַם, לְאַנְדֵּרִיאָנוֹס,
לְלוֹפִינוֹס, וְנִבּוּכַדְנֶצַּר, וְלִסְנַחְרִיב,
וְלָכָל שָׂאֵר מַלְכֵי עַמִּין, דְּחִרְיָבוּ
בֵּיתָהּ, וְלִשְׁלַמְטָאָה לֹזֵן בְּקִדְמִיתָא,
וְיִתְכַנְּשׁוּן עִמָּהוֹן שָׂאֵר עַמִּין, וְזִמֵּן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְפָּרְעָא
מִנֵּיהוּ בְּאַתְנָלְיָא, סַחְרֵנִי יְרוּשָׁלַם.
הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וְזֹאת תִּהְיֶה
הַמַּגְפָּה אֲשֶׁר יִגַּף יי' אֶת כָּל הָעַמִּים
אֲשֶׁר צָבֵאוֹ עַל יְרוּשָׁלַם. אֲשֶׁר
יִצְבָּאוֹ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֲשֶׁר צָבֵאוֹ.
בְּרִין כְּתִיב, וְכָרַב גְּאוֹנֶה תִּהְרֹס
קִמְיָה, וְדָא לְזִמְנָא דְאַתָּא מְשִׁיחָא,
כְּתִיב, וְשִׁירָתָא דָּא שִׁירָתָא דְעוֹלָמִין
הִיא. (שְׁמוֹת טו) וְכָרוּחַ אֶפִּיף נַעְרָמוֹ
מִים, בְּהִהוּא זִמְנָא. וְכִנֵּן כֵּךְ אִית
בְּתַהוּא זִמְנָא, וְלְזִמְנָא דְמַלְכָּא
מְשִׁיחָא, וְלְזִמְנָא דְגּוֹג וּמָגוֹג. נִצְבּוֹ
כְּמוֹ גֹּד, לְזִמְנָא דְעוֹלָמָא דְאַתָּה,

שֶׁל עוֹלָם הָבָא, שֶׁהִיא חֲדוּת כָּל
הָעוֹלָמוֹת. אָמַר אוֹיֵב אֲרֻדָּף אֲשִׁיג
אֲחֻלֵּק שָׁלָל. אָמַר אוֹיֵב - זֶה אוֹתוֹ
מִמְנָה גָדוֹל עַל הַמַּצְרִים, בְּשַׁעָה
שֶׁנִּתֵּן לוֹ שֶׁלֹּטוֹן עַל יִשְׂרָאֵל,
חָשַׁב שִׁישְׁמִיד אוֹתָם תַּחַת
שֶׁלֹּטוֹנוֹ, אֲלָא שֶׁזָכַר הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת הָרִי הָעוֹלָם שֶׁהָיוּ
מִגְנִים עֲלֵיהֶם. וְאֵל תֹּאמַר זֶה
לְבָדוֹ, אֲלָא כָּל אוֹתָם גְּדוֹלִים
שִׁמְמָנִים עַל עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמִזְלוֹת. וְכִשְׁנִתְּנָה לָהֶם רְשׁוּת
וּשְׁלֹטוֹן עַל יִשְׂרָאֵל, כָּלֵם רוֹצִים
לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל תַּחֲתֵיהֶם.

וְעַל זֶה, אוֹתָם עַמִּים שֶׁתַּחַת
אוֹתָם הַשְׁלִיטִים הַמִּמְנִים,
כָּלֵם גּוֹזְרִים גְּזֵרוֹת לְהַשְׁמִיד
אוֹתָם, אֲלָא שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
זוֹכֵר אֶת הָרִי הָעוֹלָם, וּמִגֵּן
עֲלֵיהֶם. וְכִשְׁרָאָה אֶת זֶה מֹשֶׁה,
הִתְחִיל לְשַׁבַּח אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְאָמַר, מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים ה'.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, עֵץ גָּדוֹל אַחַד
עֲלִיּוֹן וְחִזֵּק, בּוֹ נִזְוָנו
עֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, וְהוּא מֵתָחַם
בְּשָׁנִים עֶשֶׂר תַּחֲוִמִּים, הִתְחַזַּק
בְּאַרְבָּעָה צַדִּי הָעוֹלָם
שֶׁהִסְתַּוְּכָבוּ (שֶׁהִתְחַבְּרוּ) בְּמִקְוָמָם.

דְּאִיהוּ חֲדוּתָא דְּכָל עֲלָמִין. (שְׁמוֹת
טו) אָמַר אוֹיֵב אֲרֻדָּף אֲשִׁיג אֲחֻלֵּק
שָׁלָל. אָמַר אוֹיֵב, דָּא הָהוּא מִמְנָא
רַבְרָבָא עַל מַצְרָאִי, בְּשַׁעָתָא
דְּאִתְיָהִיב לֵיהּ שְׁלֹטְנוּתָא עַל
יִשְׂרָאֵל, חָשִׁיב דִּישִׁינִין תַּחֲתֵיהּ
שְׁלֹטְנִיהּ. אֲלָא דְּדָבָר קוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא טוּרִי עֲלָמָא, דִּתְהוּ מִגִּינִין
עֲלֵיהֶו. וְלֹא תִימָא דָּא בְּלַחֲדוּי,
אֲלָא כָּל אִינוּן רַבְרָבִין דְּמִמְנָן עַל
כָּל עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת בּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
וְכַד אִתְיָהִיב לְהוּ רְשׁוּתָא
וּשְׁלֹטְנוּתָא עַל יִשְׂרָאֵל, כְּלָהוּ בְּעָאן
דִּישִׁינִין יִשְׂרָאֵל תַּחֲתֵיהֶו.

וְעַל דָּא, אִינוּן עַמִּין דְּתַחֲתֵיהּ
שׁוֹלְטִינִיהוּן דְּאִינוּן מִמְנָן,
כְּלָהוּ גְּזִירִין גְּזִירִין לְשִׁינְיָא לֹון,
אֲלָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא דְּכַד טוּרִי
עֲלָמָא, וְאִינוּן עֲלֵיהֶו. וְכַד חָמָא
מֹשֶׁה דָּא, שָׂרָא לְשַׁבַּחָא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיד הוּא, וְאָמַר מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים
י'.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵילָנָא חַד
רַבְרָבָא עֲלָאָה, תְּקִיפָא,
בִּיה אִתְּוָנו עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְהוּא
אִתְּחַם בְּתַרִּיסָר תַּחֲוִמִּין, אִתְּתַקַּף
בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, דְּאִסְתַּחֲרָאן
(נ"א דִּאתְחַבְּרוּן) בְּדוּכְתֵיהֶו. שְׁבַעֲיָן

שְׁבָעִים עֲנָפִים עוֹלִים בְּתוֹכוֹ
וְנִזְנָנִים מִמֶּנּוּ, בְּעֵקֶר שְׁרָשָׁיו
יוֹנְקִים הֵם סְבִיבוֹ, וְאוֹתָם
הָעֲנָפִים שְׁנַמְצָאִים בְּעֵץ.

שְׁבָעִים פָּרִים שֶׁל חֵג הַסְּכוּת, לְתֵת שְׁלוֹם
לְשִׁבְעִים עֲנָפִים שֶׁבְּתוֹךְ הָעֵץ

בְּשִׁמְנִיעַ שֶׁלְטוֹנוֹ שֶׁל כָּל עֲנָף
וְעֲנָף, כָּלֶם רוֹצִים
לְהִשְׁמִיד אֶת כָּל גּוֹף הָעֵץ שֶׁהוּא
עֵקֶר שֶׁל כָּל הָעֲנָפִים, אוֹתוֹ
שֶׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְיִשְׂרָאֵל אֲחוּזִים
בּוֹ. כְּשִׁמְגִיעַ עֲלֵיהֶם לְהִשְׁלִטוֹן
שֶׁל אוֹתוֹ גּוֹף הָעֵץ, הַחֲלָק שֶׁל
יִשְׂרָאֵל, הוּא רוֹצֵה לְשַׁמֵּר אוֹתָם
וְלִתֵּת שְׁלוֹם בְּכָלֶם, וְעַל זֶה
שְׁבָעִים פָּרִים שֶׁל חֵג הַסְּכוּת,
לְתֵת שְׁלוֹם לְשִׁבְעִים עֲנָפִים
שֶׁבְּתוֹךְ הָעֵץ.

מִי כְּמִכָּה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ

וְעַל זֶה מִי כְּמִכָּה בְּאֵלֶם ה'. (מה)
זֶה בָּאִלִּים, הָעֵץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה
א) כִּי יִבְשׁוּ מֵאִלִּים אֲשֶׁר
חִמַּדְתָּם. שְׁאוֹתוֹ עֵץ שֶׁהָיוּ
עוֹבְדִים לְדָפוּס אֶחָד שֶׁהָיָה חֲקוֹק
בְּתוֹכוֹ, וְנִקְרָא אִילִים עֵץ) מִי
כְּמִכָּה שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וִירְחָם
עַל הַכָּל. מִי כְּמִכָּה בְּכָל אוֹתוֹ
סְבִיב הָעֵץ, שְׂאֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא

עֲנָפִין סֻלְקִין בְּגוּיָה, וְאֶתְּנֶנּוּ מִנִּיה,
בְּעֵקֶר שְׁרָשָׁיו יִנְקִין אֵינֹן סַחְרָנִיה,
וְאֵינֹן עֲנָפִין דְּמִשְׁתַּבְּחִין בְּאִילָנָא.

שְׁבָעִים פָּרִים שֶׁל חֵג הַסְּכוּת, לְתֵת שְׁלוֹם
לְשִׁבְעִים עֲנָפִים שֶׁבְּתוֹךְ הָעֵץ (דף נ"ט ע"א)

בְּרַ מְיִי עֵדֶן שֶׁלְטָנִיה דְּכָל עֲנָפָא
וְעֲנָפָא, בְּלָהוּ בְּעָאן לְשִׁינְצָאָה
בְּלָא גּוּפָא דְּאִילָנָא, דְּאִיהוּ עֵקֶרָא
דְּכָלָהּ עֲנָפִין, הֵהוּא דְּשִׁלִּיט
עָלֵיהּ, וְיִשְׂרָאֵל אֲחִידֵן בֵּיה. בְּרַ
מְטָא עָלֵיהּ שֶׁלְטָנוּתָא דְּהֵהוּא (דף
נ"ט ע"א) גּוּפָא דְּאִילָנָא, חוּלְקָא
דְּיִשְׂרָאֵל. בְּעִי לְנִטְרָא לֹזֶן, וְלִמְיָהֵב
שְׁלָמָא בְּכָלָהּ. וְעַל דָּא שְׁבָעִים פְּרִי
הָחֵג, לְמִיָּהֵב שְׁלָמָא לְשִׁבְעִין עֲנָפִין
דְּבָגוּ אִילָנָא.

מִי כְּמִכָּה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ

וְעַל דָּא מִי כְּמוֹכָה בְּאֵלִים יי'. (מאי)
בָּאִלִּים. אִילָנָא. כְּמָה דָּאֵת אִמְרֵז,
(ישעיה א) כִּי יִבְשׁוּ מֵאִלִּים אֲשֶׁר
חִמַּדְתָּם. דְּהוּא אִילָנָא, דְּהוּוּ פִלְחִין
לְחַד דְּפוּסָא, דְּמַחְקִין בְּגוּיָה.
וְאִקְרִי אִלִּים אִילָנָא) מִי כְּמִכָּה
דִּיעֲבִיד בְּעוֹבְדֵי וִירְחָם עַל כָּלָא. מִי
כְּמִכָּה בְּכָל הֵהוּא סַחְרָנִיה דְּאִילָנָא
דָּאֵף עַל גֵּב דְּאִיהוּ שְׁלָמָא, נְטִיר

שולט - שומר את הכל, שומר את כל השאר, ולא רוצה לעשות עמהם כליון. מי כמכה נאדר בקדש - באותו כח עליון שנקרא קדש, נאדר בקדש ממש, ונקרא כח ה' נעם ה', והרי בארנו את הדברים. מי כמכה באלם ה'. רבי יוסי פתח, (קהלת א) ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח. שלמה המלך שהתעלה בחכמה יתרה על כל בני העולם, איך אמר שכל המעשים הם הבל ורעות רוח? יכול אף מעשה הצדקה? והרי כתוב (ישעיה לב) והיה מעשה הצדקה שלום? אלא הרי פרשוה, כתוב כל המעשים אשר נעשו תחת השמש. שונה מעשה הצדקה, שהוא למעלה מן השמש.

והנה הבל הבל ורעות רוח, מה זה אומר? אם תאמר הכל הבל כמו שבארנו, שהוא בסוד החכמה, כמו שנאמר הבל הבלים אמר קהלת. ואותם הבלים קיום של העולם שלמעלה ושלמטה. מה תאמר בזה שכתוב פאן הכל הבל

לבלא, נמיר לכל שאר, ולא בעיא למעבד עמהון גמירא. מי כמכה נאדר בקדש, בההוא חילא עלאה דאקרי קדש. נאדר בקדש ממש, ואקרי כח יי' נעם יי', והא אוקימנא מילי. (שמות טו) מי כמכה באלים יי'. ר' יוסי פתח (קהלת א) ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח. שלמה מלכא, דאסתלק בחכמתא ותירא על כל בני עלמא, היך אמר דכל עובדין הבל ורעות רוח. יכול אף מעשה הצדקה, והא כתיב (ישעיה לב) והיה מעשה הצדקה שלום. אלא הא אוקמוה, כל המעשים אשר נעשו תחת השמש כתיב. שאני מעשה הצדקה, דאיהו לעילא מן שמשא.

והנה הבל הבל ורעות רוח, מאי קא מיירי. אי תימא הבל הבל כמה דאוקימנא, דאיהו ברוא דחכמתא, כמה דאת אמר הבל הבלים אמר קהלת, ואינון הבלים קיומא דעלמא דלעילא ותתא. מאי תימא בהאי, דכתיב הכא, הבל

וְרַעוּת רִוּחַ? [וְהִירִי דָּבָר זֶה תַּחַת
הַשֶּׁמֶשׁ כְּתוּב].

אין לך הבל שאין לו קול

אֵלֶּא כֶּךָ פִּרְשִׁיָּה וְכֶךָ הוּא. בֹּא
רֵאָה, בְּשַׁעָה שֶׁהַמַּעֲשִׂים
מִכְשָׁרִים לְמַטָּה וְאָדָם מִשְׁתַּדֵּל
בְּעִבּוּדַת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ - מֵאוֹתוֹ
דָּבָר שְׁעוֹשָׂה, נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ הֶבֶל
לְמַעַלָּה, וְאִין לֶךְ הֶבֶל שְׁאִין לוֹ
קוֹל שְׁעוֹלָה וּמִתַּעֲטָר לְמַעַלָּה,
וְנַעֲשֶׂה סִנְגוֹר לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא.

וְכָל אוֹתָם מַעֲשִׂים שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל
בָּהֶם הָאָדָם שְׁאִינֶם עֲבֹדַת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - מֵאוֹתוֹ דָּבָר
שְׁעוֹשָׂה, נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ הֶבֶל,
וְהוֹלֵךְ וּמִשׁוּטֵט בְּעוֹלָם.
וּכְשִׁיּוֹצֵאת נִשְׁמַת הָאָדָם, אוֹתוֹ
הֶבֶל מְגַלְגֵּל אוֹתוֹ בְּעוֹלָם כְּאֶבֶן
בְּכַף הַקַּלַּע, כְּכָתוּב (שְׁמוּאֵל א כה)
וְאֵת נֶפֶשׁ אִיִּבֶיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
כַּף הַקַּלַּע.

זרעו לכם לצדקה

מֵאִי יִקְלַעְנָה? אוֹתוֹ הֶבֶל
שֶׁמְגַלְגֵּל אוֹתוֹ סְבִיבוֹ
בְּעוֹלָם, וְאִזְכָּר הַדְּבָרִים שֶׁנַּעֲשִׂים
[וְאוֹתָם שֶׁתַּחַת הַשָּׁמַיִם] שְׁאִינֶם
עֲבֹדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נַעֲשֶׂה

הֶבֶל וְרַעוּת רִוּחַ. (וְהָא מִלְתָּא דֵּא
תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כְּתִיב)

אין לך הבל שאין לו קול

אֵלֶּא חֲכִי אוּקְמוּהָ, וְחֲכִי הוּא. תֵּא
חַוִּי, בְּשַׁעָתָא דְּעוֹבְדִין
מִתְבַּשְּׂרִין לְתַתָּא, וְכֵר נָשׁ אֲשִׁתִּדַּל
בְּפוֹלְחָנָא דְּמִלְכָּא קִדְּיָשָׁא, הֵהוּא
מֶלֶךְ דְּעַבִּיד, הֶבֶל אֲתַעֲבִיד מִיְּנִיָּה
לְעִילָא. וְלִית לֶךְ הֶבֶל, דְּלִית לִיה
קָלָא, דְּסָלִיק וְאֲתַעֲטָר לְעִילָא,
וְאֲתַעֲבִיד סִנְיִגוֹרָא קָמִי קוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

וְכָל אֵינּוֹן עוֹבְדִין דְּאֲשִׁתִּדַּל בְּהוּ
כֵר נָשׁ, דְּלֹא אֵינּוֹן פּוֹלְחָנָא
דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא מֶלֶךְ
דְּעַבִּיד, חֶבֶל יִתַּעֲבִיד מִיְּנִיָּה, וְאִזְכָּר
וְשִׁאֲמַת בְּעִלְמָא. וְכֵר נִפְקַת
נִשְׁמַתִּיהָ דְּכֵר נָשׁ, הֵהוּא הֶבֶל
מְגַלְגֵּל לִיה בְּעִלְמָא, כְּאֶבֶן
בְּקוֹסְפִיתָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (שְׁמוּאֵל א
כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיִּבֶיךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ
כַּף הַקַּלַּע.

זרעו לכם לצדקה

מֵאִי יִקְלַעְנָה. הֵהוּא הֶבֶל דְּמְגַלְגֵּל
לִיה סַחְרִיָּה בְּעִלְמָא, כְּדִין
כָּל מַלְיָן דְּמִתַּעֲבְדִין (וְאֵינּוֹן דִּתְחוֹת
שְׁמַשׁ) דְּלֹא אֵינּוֹן פּוֹלְחָנָא
דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֶבֶל יִתַּעֲבִיד

מִהֶם הָבֵל, שֶׁהוּא שְׁבוּרֵן רוּחַ,
שֶׁמֶשְׁבֵּר אֶת הָרוּחַ שְׁעוּלָה
וְיִוְרֶדֶת וּמִתְגַּלְגֶּלֶת בְּעוֹלָם. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב הָבֵל וְרַעוּת רוּחַ. אָבֵל
אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁהוּא עֲבוּדֶת רְבוּנוֹ,
זֶה עוּלָה [נִקְרָא] מֵעַל לְשֹׁמֶשׁ,
וְנַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ הָבֵל קָדוֹשׁ, וְזֶהוּ
הַזֶּרַע שֶׁזֶרַע הָאָדָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם,
וּמָה שָׁמוֹ? צִדְקָה, שְׁכָתוֹב (הוֹשֵׁעַ
) זֶרְעוּ לָכֶם לְצִדְקָה.

זֶה מָה שֶׁמִּנְהִיג אֶת הָאָדָם,
כְּשֶׁתִּצָּא מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ,
וְעוּלָה לָהּ לְמָקוֹם שֶׁל כְּבוֹד
שֶׁלֹּמֶעֱלָה נִמְצָא לְהַצָּרֵר בְּצִוּוֹר
הַחַיִּים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (יִשְׁעִיהֵנַח)
וְהֵלֶךְ לְפָנָיו צִדְקָה, כְּדִי לְהִנְהִיג
אוֹתָהּ, לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ [מִמָּקוֹם]
לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹד ה', שְׁכָתוֹב
כְּבוֹד ה' יֵאֲסַפָּהּ.

כָּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת שְׁאוֹתוֹ הָבֵל
קָדוֹשׁ מִנְהִיג אוֹתָן, אוֹתוֹ
שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹד ה' כּוֹנֵס אוֹתָן
לְתוֹכוֹ וְנִצָּרְרוֹת בּוֹ. [זֶהוּ שְׁכָתוֹב
כְּבוֹד ה' יֵאֲסַפָּהּ] וְזֶה נִקְרָא נַחַת
רוּחַ. אָבֵל הָאֲחֵר נִקְרָא רַעוּת
רוּחַ. אֲשֶׁרִי הַצְדִּיקִים שְׁכָל
מַעֲשֵׂיהֶם מֵעַל לְשֹׁמֶשׁ, וְזוֹרְעִים
זֶרַע שֶׁל צִדְקָה לְזִכּוֹת אוֹתָם

מִנִּיחֵהוּ, אִיהוּ תְּכִירָא דְרוּחָא,
דְּמִתְבַּר לְרוּחָא דְסָלִיק וְנַחִית
וּמִתְגַּלְגֶּל בְּעוֹלָמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
הָבֵל וְרַעוּת רוּחַ. אָבֵל הָהִיא מְלָה
דְּאִיהִי פּוֹלְחָנָא דְמִרְיָה דָּא סָלִיק
(אֲקָרִי) לְעִילָא מִן שֹׁמֶשׁ, וְאִתְעָבִיד
מִנִּיהּ הָבֵל קָדִישָׁא, וְדָא הוּא וְרַעָא
דְּזֶרַע בֵּר נֶשׁ בְּהֵהוּא עוֹלָמָא, וּמָה
שְׁמִיָּה. צִדְקָה. דְּכְתִיב, (הוֹשֵׁעַ) זֶרְעוּ
לָכֶם לְצִדְקָה.

הָאִי מִדְּבַר לִיה לְבֵר נֶשׁ, בֵּר
תִּיפּוּק נִשְׁמָתִיה מִינִיהּ,
וּסְלָקָא לָהּ בְּאִתְרָא דְכְּבוֹד דְּלְעִילָא
אִשְׁתַּבַּח לְאִתְצַרְרָא בְּצִוּוֹרָא דְחַיִּי,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יִשְׁעִיה כח) וְהֵלֶךְ
לְפָנָיו צִדְקָה בְּגִין לְדַבְּרָא לָהּ,
לְסָלָקָא לָהּ, (מִן אֲתֵר) לְאִתְרֵי דְאֲקָרִי
כְּבוֹד יי'. דְּכְתִיב, (יִשְׁעִיה כח) כְּבוֹד
יי' יֵאֲסַפָּהּ.

כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין, דְּהָהוּא הָבֵל
קָדִישָׁא מִדְּבַר לָהּ, הָהוּא
דְּאֲקָרִי כְּבוֹד יי', כְּנִישׁ לִזֵּן בְּגוּיָה,
וְאִתְצַרְרִין בִּיהּ. (הָדָא הוּא דְכְּתִיב כְּבוֹד
ה' יֵאֲסַפָּהּ) וְדָא אֲקָרִי נִיחָא דְרוּחָא.
אָבֵל אֲחֵרָא וְרַעוּת רוּחַ אֲקָרִי.
וּכְאִין אֵינּוֹן צִדִּיקִיָּא, דְּכָל
עוֹבְדֵיהוֹן לְעִילָא מִן שֹׁמֶשׁ וְזֶרְעִין
וְרַעָא דְצִדְקָה, לְמוֹכֵי לִזֵּן לְעוֹלָמָא

לְעוֹלָם הַבָּא, וְעַל זֶה כָּתוּב
(מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאִי שְׁמִי
שֶׁשֶׁם צְדָקָה.

בצדקה תכונני

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רְאָה,
בַּתְּחִלָּה כְּשֶׁנִּבְנְהָ בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ לַמֶּטֶה, לֹא נִבְנְהָ אֶלָּא
בְּדִין וְרִגְז, כְּכָתוּב (ירמיה לב) כִּי עַל
אִפִּי וְעַל חֲמָתִי וְגו', מִשּׁוּם
שֶׁבִּמְקוֹם הַדִּין שָׂרוּי. לְעֵתִיד לְבֹא
עֲתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָנוֹת
אוֹתוֹ וְלִהְתִּקְנוֹ בְּדִרְגָּה אַחֲרֵת
עַלְיוֹנָה שְׁנִקְרָאת צְדָקָה, שְׁכָתוּב
(ישעיה נד) בַּצְדָקָה תִּכּוֹנְנִי. מִשּׁוּם
כֶּךָ יִתְקַיֵּם [בו], וְשֵׁמוֹ מִמֶּשׁ יִקְרָא
צְדָק. מִנֵּינ לָנוּ? שְׁכָתוּב (ירמיה כג)
וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה' צְדָקְנוּ.
נָטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. הָרִי
נֶאֱמַר שֶׁהִרְמַת יְמִינְךָ. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, הָרִי הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבָרִים,
שֶׁכָּאֲשֶׁר הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הַמִּצְרִים מִתַּחַת לַמִּים,
אָמַר לְאֶרֶץ: כִּנְסִי אוֹתָם לְתוֹכְךָ.
וְלֹא רָצְתָה. עַד שֶׁהוֹשִׁיט הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת יְמִינוֹ כִּנְגֻדָּה
וְהִשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ, אֲזַי בָּלְעָה אוֹתָם
הָאֲדָמָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב תִּבְלַעְמוּ
אֶרֶץ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נָטִית

דְּאֵתִי, וְעַל דָּא כְּתִיב (מלאכי ג)
וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאִי שְׁמִי שֶׁשֶׁם
צְדָקָה.

(דף נ"ט ע"ב)

בצדקה תכונני

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא חַוֵּי,
בְּקִדְמִיתָא כִּד אֲתִבְנִי בִּי
מִקְדָּשָׁא לְתֵתָא, לֹא אֲתִבְנִי אֶלָּא
בְּדִינָא וְרוּגְזָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (ירמיה
לב) כִּי עַל אִפִּי וְעַל חֲמָתִי וְגו' בְּגִין
דְּבִאֲתֵר דְּדִינָא שְׂרִיא. לֹוּמָנָא דְּאֵתִי,
זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי לִיה,
וְלֹאֲתִקְנָא לִיה בְּדִרְגָּא אַחֲרָא עֲלָאָה
דְּאִקְרִי צְדָקָה, דְּכְתִיב, (ישעיה נד)
בַּצְדָקָה תִּכּוֹנְנִי. בְּגִין כִּד אֲתִקְיִים,
(ביה) וְשְׁמִיָּה (דף נ"ט ע"ב) מִמֶּשׁ צְדָק
יִתְקַרֵּי. מִנְלָן. דְּכְתִיב, (ירמיה כג) וְזֶה
שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ יְי' צְדָקְנוּ. (שמות
טו) נָטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. הָא
אֲתִמַּר, אֲרִימַת יְמִינָה. אָמַר רַבִּי
יִצְחָק, הָא אֲתַעְרוּ בֵּיה חֲבָרִיאָא,
דְּכִד אִפִּיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמַצְרָאֵי מִתִּין מִתַּחַת מִיָּא, אָמַר
לְאֶרְעָא, כְּנִישׁ לִזֵּן בְּגוּוֹךְ, וְלֹא
כָּעֲאֵת, עַד דְּאוּשִׁיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יְמִינָא לְקַבְלָהּ, וְאוּמִי לָהּ, כְּדִין
כְּלַעֲתִינוּן אֶרְעָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב
תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. אָמַר ר' אֶלְעָזָר,
נָטִית יְמִינָה: לְאַפְרָשָׁא לָהּ

יְמִינֶךָ - לְהַפְרִידָה מִן הַשְׂמָאל,
וְאִז נַעֲשֶׂה בָּהֶם דִּין. נַחֲת
בְּחֶסֶדְךָ עִם זֶה גְּאֻלָּתְךָ, כִּמּוֹ שִׁכְתוּב
(תהלים מד) כִּי יְמִינֶךָ וְזִרְעֶךָ וְאוֹר
פָּנֶיךָ כִּי רָצִיתָם. כִּי יְמִינֶךָ - זֶה
גְּדוּלָּה. גְּהֻלָּת בְּעֶזְךָ - זֶה שִׁכְתוּב
וְזִרְעֶךָ, זֶה גְבוּרָה. אֵל נוֹה קִדְשֶׁךָ
- זֶה שִׁכְתוּב וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי
רָצִיתָם, זֶה צְדִיק. וְכֻלָּם נִמְצְאוּ
בְּכָתוּב. תִּפְּל עֲלֵיהֶם אִימָתָה
וּפָחַד. אִימָתָה? אִימָה הִיא צְרִיף
לְהִיּוֹת! מַה זֶה אִימָתָה, שְׁהִירִי
אֵין לָךְ אוֹת אוֹ מְלָה אַחַת בַּתּוֹרָה
שָׂאִין בָּהּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים? מַה זֶה
אִימָתָה? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
כְּלוּמַר יֵרָאֵת הַשְּׂכִינָה.

כָּל מִי שֶׁנִּמְוָל... נִקְרָא צְדִיק

כִּמּוֹ זֶה תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהָר
נִחְלָתְךָ וְגו'. תִּבְאָמוּ
וְתִטְעֲמוּ? תִּבְיָאִם וְתִטְעֲמוּ הִיא
צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֶה תִּבְאָמוּ?
אֵלָּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹמֶרֶת עַל
אוֹתוֹ הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן שֶׁמֶל יְהוֹשֻׁעַ
וְהַתְּגִלָּה בָּהֶם גְּלוּי שֶׁל הָרָשָׁם
הַקְדוֹשׁ שֶׁל שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵלָה אַחֲזוּזִים בּו',
וְאֵלָה רְאוּיִים לְרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ,
כְּכָתוּב (ישעיה ס) וְעַמְּךָ כָּלָם

מִשְׂמָאלָא וּבְדִין אֲתַעְבִּיד בְּהוּ
דִּינָא. (שמות טו) נַחֲת בְּחֶסֶדְךָ עִם זֶה
גְּאֻלָּתְךָ, כִּמּוֹ דְּכַתִּיב, (תהלים מד) כִּי
יְמִינֶךָ וְזִרְעֶךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רָצִיתָם.
כִּי יְמִינֶךָ: דָּא גְדוּלָּה. נִחְלָת בְּעֶזְךָ,
דָּא דְּכַתִּיב וְזִרְעֶךָ, דָּא גְבוּרָה. אֵל
נוֹה קִדְשֶׁךָ, דָּא דְּכַתִּיב, וְאוֹר פָּנֶיךָ
כִּי רָצִיתָם, דָּא צְדִיק. וְכֻלָּהוּ
מִשְׁתַּבְּחִי בְּקִרָא. (שמות טו) תִּפְּוֹל
עֲלֵיהֶם אִימָתָה וּפָחַד. אִימָתָה,
אִימָה מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי אִימָתָה. דָּהּ
לִית לָךְ אֶת אוֹ מְלָה חֲדָא
בְּאוֹרֵייתָא, דִּלָּא אִית בָּהּ רִזּוּן
עֲלָאִין. מֵאִי אִימָתָה. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, כְּלוּמַר דִּחְלוּ דְשְׂכִינָתָא.

כָּל מִי שֶׁנִּמְוָל... נִקְרָא צְדִיק

בְּהֵאִי גִוּוֹנָא, (שמות טו) תִּבְאָמוּ
וְתִטְעֲמוּ בְּהָר נִחְלָתְךָ וְגו',
תִּבְאָמוּ וְתִטְעֲמוּ, תִּבְיָאִם וְתִטְעֲמוּ
מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי תִבְאָמוּ. אֵלָּא רוּחָא
דְּקוּדְשָׁא אָמַר, עַל אֵינּוֹן דָּרָא
בַּתְּרָאָה, דְּנִזְר יְהוֹשֻׁעַ, וְאַתְּגִלָּא
בְּהוּ גְלוּיָא דְרִשְׁמָא קְדִישָׁא
דְשִׁמְיָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאֵלִין
אַחֲדִין בִּיה בּו', וְאֵלִין אֲתַחְזִיאוּ
לְמִירַת אַרְעָא. כִּמּוֹ דְּכַתִּיב, (ישעיה
ס) וְעַמְּךָ כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ

צדיקים לעולם יירשו ארץ.
שכל מי שנמול והתגלה בו
רשם הקדוש ושומר אותו,
נקרא צדיק. משום כך, לעולם
יירשו ארץ.

אין לך דבר בתורה או אות קטנה בתורה שאין
בה סודות עליונים וטעמים קדושים
ועל זה תבאמו, ו' יתרה. תבאמו
לאותם האחוזים בו'
(תפארת). ותטעמו, כנאמר נצר
מטעי ידי להתפאר. לאותם
שאחוזים בו', ולאותם
אחרונים התעורר הדבר. ואין לך
דבר בתורה או אות קטנה בתורה
שאין בה סודות עליונים וטעמים
קדושים. אשרי חלקם של
היודעים בהם.

מצוה לבנות בית מקדש למטה כמו בית
המקדש שלמעלה
מצוה לבנות בית מקדש למטה
כמו בית המקדש
שלמעלה, כמו שנאמר מכן
לשבתך פעלת ה'. שצריך לבנות
בית מקדש למטה ולהתפלל
בתוכו תפלה בכל יום, לעבוד
את הקדוש ברוך הוא, שהרי
תפלה נקראת עבודה.
ואותו בית הכנסת צריך
לבנותו ביפי רב

ארץ. דכל מאן דאתגזר, ואתגליא
ביה רשימא קדישא, ונמיר ליה,
אקרי צדיק, בגין, כד, לעולם
יירשו ארץ.

אין לך דבר בתורה או אות קטנה בתורה שאין
בה סודות עליונים וטעמים קדושים
ועל דא תבאמו, ו' יתירה,
תביאמו לאינון דאחידן בו'.
ותטעמו כמה דאת אמר נצר מטעי
מטעי ידי להתפאר. לאינון
דאחידן בו', ולאינון בתרא, אתער
מלה. ולית לך מלה באורייתא, או
את ועירא באורייתא, ולית בה
רזון עלאין, וטעמין קדישין, ופאה
חולקיהון דידיעין בהו.

מצוה לבנות בית מקדש למטה כמו בית
המקדש שלמעלה (רעיא מהימנא)
פקודא למבני מקדשא לתתא,
בגוונא דבי מקדשא
דלעילא, כמה דאת אמר, מכן
לשבתך פעלת יי'. דאצטריך למבני
בי מקדשא לתתא, ולצללא בגויה
צלותא בכל יומא, למפלח ליה
לקודשא בריך הוא, דהא צלותא
אקרי עבודה.
וההוא בי בגשתא, אצטריך
למבני ליה בשפירו

ולתקנו בכל התקונים, שהרי
בית הכנסת שלמטה עומד כנגד
בית הכנסת שלמעלה.

בית המקדש למטה הוא עומד כמו בית
המקדש שלמעלה

בית המקדש למטה הוא עומד
כמו בית המקדש
שלמעלה, שעומד זה כנגד זה.
ואותו בית מקדש, כל תקוניו וכל
עבודותיו וכל אותם כלים
ושמשים, כלם הם כמו
שלמעלה. המשכן שעשה משה
במדבר, הכל היה כמו שלמעלה.

בית המקדש שונה שלמה
המלך, הוא בית מנוחה
כדגמא עליונה בכל אותם
תקונים, להיות בתקון שלמעלה
בית מנוחה וירשה. כך בית
הכנסת צריך בכל תקוני היפי,
להיות כדגמא עליונה, להיות
בית תפלה, לתקן תקונים
בתפלה, כמו שבאורה.

ואותו בית מקדש שיהיו בו
חלונות, שכתוב (דניאל ו)
חלונות פתוחים. כמו שלמעלה.
ועל זה (שיר ב) משגיח מן
החלונות מציץ מן החרכים. ואם

סגיא, ולא תקנא ליה בכל תקוניו,
דהא בי כנשתא דלתתא, קיימא
לקבל בי כנשתא דלעילא.

בית המקדש למטה הוא עומד כמו בית
המקדש שלמעלה

בית המקדש לתתא, איהו קאים
בגוונא דבית המקדש
דלעילא, דקאים דא לקבל דא.
והוא בי מקדשא, כל תקוניו, וכל
פולחניו, וכל אינון מאניו,
ושמשינו, בלהו אינון בגוונא
דלעילא. משכנא דקא עבד משה
במדברא, בלא הוה בגוונא
דלעילא.

בי מקדשא דכנא שלמה מלכא,
הוא בי נייחא בגוונא עלאה,
בכל אינון תקוניו, למחוי בתקונא
דלעילא, בי נייחא ואחסנתא. הכי
בי כנשתא, אצטריך בכל תקוני
שפירו, למחוי בגוונא עלאה,
למחוי בית צלותא, לאתקנא
תקונין בצלותא, במה דאוקמוה.

והוא בי מקדשא דליהוי ביה
(רנ"א ע"א) חלונות,

דכתיב, (דניאלו) ובון פתיחו.
בגוונא דלעילא, ועל דא (שיר
השירים ב) משגיח מן החלונות מציץ

תאמר, אפלו בשדה, כדי שהרוח תהיה עולה? לא כן, שהרי אנו צריכים בית, ואין להמצא בית למטה כמו בית עליון, להוריד דיור עליון לדיור תחתון.

והולך ובקע רקיעים

ועוד, שאותה תפלה ואותה רוח צריכים לעלות ולצאת מתוך מצוקה בדרך ישרה כנגד ירושלים. ועל זה כתוב מן המצר קראתי יה. שצריך מקום דחוק בצרה לשלח בתוכו אותה רוח שלא יסטה ימנה או שמאלה. ובשדה לא יכול הקול לשלח אותו כן, שהרי כמו זה קול השופר נדחה החוצה בדרך ישר מתוך מקום דחוק, והולך ובקע רקיעים, ועולה בעליה לעורר רוח שלמעלה.

ואם תאמר, הרי כתוב (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה? שונה יצחק, שדבר אחר היה בו מה שלא היה בכל העולם. ועוד, שפסוק זה לא לזה הוא בא, שודאי בשדה לא היה מתפלל, והרי בארנו. (ע"כ רעיא מהימנא)

מן החרבים. ואי תימא אפילו בחקלא, בגין דרוחא להוי סליק. לאו הכי, דהא אנן צריכין בית וליבא. לאשתבחא בית לתתא, בגוונא דבית עלאה, לנחתא דיורא עלאה לדיורא תתאה.

והולך ובקע רקיעים (דף ס' ע"א)

ותו דהחוא צלותא, ודהחוא רוחא, אצטריך לסלקא, ולנפקא מגו עאקו, בארע מישר, לקבל ירושלים. (דף ס' ע"א) ועל דא בתיב, (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה, דאצטריך אתר דחיק בעאקו, לשדרא בגויה ההוא רוחא, דלא יסטי לימנא ולשמאלא. ובחקלא לא יביל קלא לשדרא ליה הכי, דהא בגוונא דא קלא דשופר, אתדחייא לבר בארע מישר, מגו אתר דחיק, ואזיל ובקע רקיעין, וסליק בסליקו, לאתערא רוחא לעילא.

ואי תימא, הא בתיב, (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה. שאני יצחק, דמלה אחרא הוה ביה, מה דלא הוה בכל עלמא. ותו דהאי קרא לאו להכי אתא, דודאי בשדה אחר לא הוה מצלי והא אוקימנא. (ע"כ רעיא מהימנא).

נבנתה בעשרים ושתים אותיות קדושות

תנאי אמר רבי אבא, וכא
חולקיהון, דאינון דזכאן
למימר שירתא דא בהאי עלמא,
דזכאן למימר לה בעלמא דאתי.
ושירתא דא, אתבני בעשרין ותרין
אתיון קדישן גליפון, ובעשר אמירן,
וכלא אתרשים בשמא קדישא,
וכלא שלימותא דשמא קדישא,
והא אתערנא מלי.

נבנתה בעשרים ושתים אותיות קדושות

שנינו, אמר רבי אבא, אשרי
חלקם של אותם
שזכאים לומר שירה זו בעולם
הזה, שזכאים לאמרה לעולם
הבא. ושירה זו נבנתה בעשרים
ושתים אותיות קדושות
חקוקות ובעשר אמירות, והכל
נרשם בשם הקדוש, והכל
שלמות של השם הקדוש, והרי
עוררנו הדברים.

אמר רבי שמעון, באותה שעה
שהיו עומדים ישראל על
הים ואומרים שירה, התגלה
הקדוש ברוך הוא עליהם, וכל
מרכבותיו וחילותיו, כדי שיקירו
את מלכם שעשה להם כל אותם
נסים וגבורות, וכל אחד ואחד
ידע והתבונן מה שלא ידעו
והתבוננו שאר נביאי העולם.

ויח הקדוש בפי כל אחד ואחד

שאם תאמר שלא ידעו ולא
הביקו השיגו חכמה
העליונה - מן השירה הזו תראה
שכלם הסתכלו בחכמה וידעו
דברים ואמרו. שאם לא כך, איך
אמרו כלם מלים אחדות שלא
סטו אלה מאלה, ומה שאמר זה

ויח הקדוש בפי כל אחד ואחד

דאי תימא דלא ידעין ולא אדבקו
חכמתא עלאה, מן שירתא
דא תחמי, דכלהו בחכמתא
אסתכלו, וידעו מלין ואמרו. דאי
לאו חכי, איך אמרו בלהו מלין
אחדין, דלא סטו אלין מאלין, ומה
דאמר דא, אמר דא, ולא אקדים

- אָמַר זֶה, וְלֹא הִקְדִּים מְלֶה זֶה
לְמֶלֶךְ זֶה, אֲלֵא כֻלָּם בְּמִשְׁקָל
אֶחָד, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּפִי כָל אֶחָד
וְאֶחָד, וְכָל הַדְּבָרִים נֶאֱמָרוּ כְּאֵלוֹ
יֵצְאוּ מִפֶּה אֶחָד? אֲלֵא וְדַאי כֻלָּם
בְּחֻכְמָה הָעֲלִינָה הַסֵּתֶכֶל, וַיֵּדְעוּ
דְּבָרִים עֲלִינִים, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּפִי
כָל אֶחָד וְאֶחָד.

וְאֶפְלוּ אוֹתָם שְׂבַמְעֵי אִמָּם הָיוּ
כֻלָּם כְּאֶחָד אוֹמְרִים
שִׁירָה, וְהָיוּ כֻלָּם רוֹאִים מֶה שֶׁלֹּא
רָאָה יְחִזְקָאל הַנְּבִיא, וְעַל כֵּךְ הָיוּ
כֻלָּם מְסִתְכָּלִים כְּאֵלוֹ רוֹאִים עֵינֵי
בְּעֵינֵי. וְכִשְׁסִימוּ הַדְּבָרִים, כֻּלָּם
מְבַשְּׂמִים בְּנִפְשָׁם וְתַאֲבִים לִרְאוֹת
וְלִהְסִתְכָּל, וְלֹא הָיוּ רוֹצִים לְנִסְעַ
מִשָּׁם מִרַב הַשְּׁתוֹקְקוֹת.

זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר מֹשֶׁה
לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
בְּנִיךָ לֹא רוֹצִים לְנִסְעַ מִן הַיָּם
מִרַב הַשְּׁתוֹקְקוֹת לְהִסְתְּכָל בְּךָ.
מֶה עָשָׂה הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
הִסְתִּיר אֶת כְּבוֹדוֹ הַחוּצָה
לְמַדְבָּר, וְשָׁם הִתְגַּלָּה וְלֹא
הִתְגַּלָּה. אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה
לְיִשְׂרָאֵל: כִּמָּה (פַּעֲמִים לְנִסְעַ מִשָּׁם,
וְלֹא רָצוּ) פַּעֲמִים אָמַרְתִּי לְנִסְעַ

מְלֶה דָּא, לְמֶלֶךְ דָּא, אֲלֵא בְּלָחוּ
בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא, וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא
בְּפוּמָא דְכָל חַד וְחַד, וּמְלִין אֲתַמְרוּ
בְּלָחוּ כְּאֵלוֹ נִפְקִין מִפוּמָא חַד. אֲלֵא
וְדַאי בּוּלָחוּ בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה
אִסְתְּכָלוּ, וַיֵּדְעוּ מִלִּין עֲלָאִין,
וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּפוּם כָּל חַד וְחַד.

וְאֶפְלוּ אֵינֻן דְּבַמְעֵי אִמָּהוֹן, הָיוּ
אֹמְרֵי שִׁירָתָא בְּלָחוּ
בְּחֲדָא, וְהָיוּ חֲמָאן בְּלָחוּ, מֶה דְּלֹא
חֲמָא יְחִזְקָאל נְבִיאָהּ. וְעַל כֵּךְ הָיוּ
בְּלָחוּ מְסִתְכָּלִי, כְּאֵלוֹ חֲמָאן עֵינָא
בְּעֵינָא. וְכִד סִימּוּ מְלִין, בְּלָחוּ
מִתְבַּסְּמָאן בְּנִפְשֵׁיהוּ, וְתַאֲבוּן
לְמַחְמֵי וְלֹאִסְתְּכָלָא, וְלֹא הָיוּ פֻּעָאן
לְנִטְלָא מִתַּמָּן, מִסְּנִיאוֹת תִּיאוּבָתָא.

זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקְדּוֹשׁ

בְּהֵיאָה שְׁעָתָא, אָמַר מֹשֶׁה
לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא,
בְּנִיךָ מִסְּנִיאוֹת תִּיאוּבָתָא
לֹאִסְתְּכָלָא בְּךָ, לֹא פֻּעָאן לְנִטְלָא
מִן יָמָא. מֶה עָבַד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ
הוּא, אִסְתִּים יְקָרִיָּה לְבַר לְמַדְבָּרָא,
וְתַמָּן אֲתַגְלִי וְלֹא אֲתַגְלִי. אָמַר לוֹן
מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, כִּמָּה (ס"א זְמַנִּין
לְנִטְלָא מִתַּמָּן, וְלֹא בְּעִי') וְזַמָּנִין אֲמִינָא
לְנִטְלָא מִתַּמָּן וְלֹא בְּעִיתוֹן עַד דִּי

מִשֶּׁם וְלֹא רָצִיתָם? עַד שֶׁהָרָאָה
 לָהֶם זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בַּמִּדְבָּר, וּמִיָּד הָיוּ תֹאבִים.
 וְלֹא נָסְעוּ, עַד שֶׁאַחַז בָּהֶם מֹשֶׁה
 וְהָרָאָה לָהֶם זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר. אָז
 מְרַב תְּשׁוּקָה וְרָצוֹן לְהִסְתַּכֵּל
 הִסִּיעַ אוֹתָם מֹשֶׁה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב
 וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף
 וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר. מֵה זֶה
 מִדְבַּר שׁוּר? מִנְהִיג שֶׁהָיוּ רוֹצִים
 לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, זִיו כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ
 הַקָּדוֹשׁ, וְעַל זֶה נִקְרָא מִדְבַּר שׁוּר
 - שֵׁם הִסְתַּכְלוּת. וַיִּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת
 יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם.
 וַאֲיֵין מַיִם אֵלָּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה נה) הוּי כָּל צָמָא לָכוּ לַמַּיִם.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא, וְכִי מִי נָתַן לָהֶם
 כָּאֵן תוֹרָה, וְהָרִי עַד עַכְשָׁיו לֹא
 נִתְּנָה לָהֶם תוֹרָה?

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, הֵם יֵצְאוּ
 לַמִּדְבָּר לְהִסְתַּכֵּל,
 וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַל זִיו
 כְּבוֹדוֹ מִשֶּׁם, וְהֵם הִלְכוּ
 לְהִסְתַּכֵּל [לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא] בּוֹ
 וְלֹא מָצְאוּ אוֹתוֹ. וְלִמְדֵנוּ
 שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא
 תוֹרָה, וַאֲיֵין מַיִם אֵלָּא תוֹרָה,

אֲחֵזִי לֹון זִיּוֹא יִקְרָא דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בַּמִּדְבָּרָא, וּמִיָּד הוּוּ
 תֹאבִין, וְלֹא נִמְלִין, עַד דְּאֲחִיד
 בָּהוּ מֹשֶׁה וְאַחֲמִי לֹון זִיּוֹא יִקְרָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּמִּדְבָּרָא,
 כְּדִין מִסְנִיאוֹת תִּיאֻבְתָּא וְרַעֲיוֹתָא
 לְאַסְתַּכְלָא, אֲנִמִּיל לֹון מֹשֶׁה, הָדָא
 הוּא דְכִתִּיב וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל
 מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר. מֵאִי
 מִדְבַּר שׁוּר. מִדְבָּרָא, דִּהּוּוּ בְּעָאן
 לְאַסְתַּכְלָא בֵּיה, זִיּוֹא יִקְרָא דְמִלְכָּא
 קוּדִישָׁא, וְעַל דָּא אִקְרִי מִדְבַּר שׁוּר:
 אֲסְתַּכְלוּתָא שָׁם. (שמות טו) וַיִּלְכוּ
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ
 מַיִם. וַאֲיֵין מַיִם אֵלָּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר
 (ישעיה נה) הוּי כָּל צָמָא לָכוּ לַמַּיִם.
 אָמַר רַבִּי יִיסָא, וְכִי מֵאֵן יֵהֵב לָהוּ
 אוֹרִייתָא הָכָא, וְהָא עַד כְּעַן לֹא
 אֲתִיְהִיבַת לֹון אוֹרִייתָא.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, אֵינֹון נִפְקוּ
 לַמִּדְבָּרָא לְאַסְתַּכְלָא,
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִמְלִין זִיּוֹא
 יִקְרָא דִּילִיָּה מִתַּמָּן, וְאַיֵנֹון אָזְלוּ
 לְאַסְתַּכְלָא (לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא)
 בֵּיה, וְלֹא אֲשַׁכְחוּהוּ. וְאַוְלִיפְנָא
 דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תוֹרָה
 אִקְרִי, וַאֲיֵין מַיִם אֵלָּא תוֹרָה,

ואין תורה אלא קדוש ברוך
הוא.

אמר רבי שמעון, עד שהיו
הולכים במדבר, התגלה
עליהם רשות אחרת של שאר
העמים, אותו ששולט במדבר,
ופגש בהם שם. ראו ישראל שזה
לא היה אותו זיו כבוד מלכם.
זהו שכתוב ויבאו מרתה ולא
יכלו לשאת מים ממרה. מה
הטעם? כי מרים הם. לא
התבשמה נפשם כבתחלה. ולא
עוד, אלא שבא לקטרג עליהם.

כי האדם עץ השדה

מה כתוב? ויצעק אל ה'
ויורהו ה' עץ, ואין עץ
אלא תורה, שכתוב (משלי ג) עץ
חיים היא למחזיקים בה. ואין
תורה אלא הקדוש ברוך הוא.
רבי אבא אמר, אין עץ אלא
הקדוש ברוך הוא, שכתוב
(דברים כ) כי האדם עץ השדה,
עץ השדה ודאי, זה עץ שדה
של תפוחים קדושים (מלכות).
וכשהתגלה זיו כבוד מלכם
עליהם, אז וישלך אל המים
וימתקו המים. מה זה וימתקו
המים? שקטגור נעשה סגור.

ואין תורה אלא קדוש ברוך
הוא.

אמר רבי שמעון, עד דהו אולי
במדברא, אתגלי עליהו
רשותא אחרא, דשאר עמין, ההוא
דשליט במדברא, ואערעו בהו
תמן. חמו ישראל, דלא הוה ההוא
זיוא יקרא דמלכיהו, הדא הוא
דכתיב, ויבאו מרתה ולא יכלו
לשאת מים ממרה. מאי טעמא. כי
מרים הם, לא אתבסם נפשיהו
בןדמיתא. ולא עוד אלא דאתי
לקטרגא עליהו.

כי האדם עץ השדה

מה כתיב, ויצעק אל יי' ויורהו יי'
עץ, (דף ס' ע"ב) ואין עץ אלא
תורה, דכתיב, (משלי ג) עץ חיים
היא למחזיקים בה. ואין תורה,
אלא קדוש ברוך הוא. רבי אבא
אמר, אין עץ אלא קדוש ברוך
הוא, דכתיב, (דברים כ) כי האדם עץ
השדה, עץ השדה ודאי, דא עץ
שדה דתפוחין קדושין. וכד אתגלי
זיו יקרא דמלכיהו עליהו, כדן
וישלך אל המים וימתקו המים.
מאי וימתקו המים. דקטיגורא
אתעביד סניגורא.

ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה

אמר רבי אבא, תא חזי בקדמיתא
 בד עאלו ישראל בקנימא
 דקודשא בריך הוא, לא עאלו בדקא
 יאות. מאי מעמא. בגין דאתגזרו
 ולא אתפרעו, ולא אתגלייא רשימא
 קדישא. כיון דמטו הבא, מה פתיב,
 שם שם לו חק ומשפט. תמן עאלו
 ישראל בתרין חולקין קדישין,
 ביהוה גלויא דאתגליא רשימא
 דלהון, ואקרון חק ומשפט. חק:
 במה דאתאמר (משלי כא) ותתן טרף
 לביתה וחק לנערותיה. ומשפט:
 במה דאתמר (תהלים פא) משפט
 לאלהי יעקב. ושם נפחו, ביהוה
 את קדישא. במה דאתאמר, כי חק
 לישראל הוא. בספרא דרב ייבא
 סבא, אמר מלה על ההוא חומרא
 קדישא. (שמות טו) ויאמר אם שמוע
 תשמע לקול יי' אלהיך. ויאמר, מאי
 ויאמר. לא פתיב מאן קאמר דא.
 אלא קודשא בריך הוא אמר. רבי
 חזקיה אמר, שמעינן (נ"א משמע)
 אמירה סתם, מאמירה סתם.
 דבתיב, (שמות כד) ואל משה אמר
 עלה אל יי'. אמר, לא פתיב מאן
 קאמר. אוף הבא ויאמר סתם, ולא
 פתיב מאן קאמר.

ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה

אמר רבי אבא, בא ראה,
 בתחלה כשנכנסו ישראל
 לברית של הקדוש ברוך הוא, לא
 נכנסו כראוי, מה הטעם? כי
 נמולו ולא נפרעו, ולא התגלה
 הרשם הקדוש. כיון שהגיעו
 לכאן מה כתוב? שם שם לו חק
 ומשפט. שם נכנסו ישראל לשני
 חלקים קדושים באותו גלוי
 שהתגלה הרשם שלהם, ונקראו
 חק ומשפט. חק - כמו שנאמר
 (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק
 לנערותיה. ומשפט - כמו שנאמר
 משפט לאלהי יעקב. ושם נסהו -
 באותו אות קדש, כמו שנאמר כי
 חק לישראל הוא. בספרו של רבי
 ייבא סבא אמר הדבר על אותו
 מטה קדוש. ויאמר אם שמוע
 תשמע לקול ה' אלהיך. ויאמר,
 מה זה ויאמר? לא כתוב מי אמר
 את זה. אלא הקדוש ברוך הוא
 אמר. רבי חזקיה אמר, שמענו
 (משמע) אמירה סתם מאמירה
 סתם, שכתוב (שמות כד) ואל משה
 אמר עלה אל ה'. אמר, לא כתוב
 מי אמר. אף כאן ויאמר סתם,
 ולא כתוב מי אמר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִשְׁמַע שְׁכָתוֹב
וַיִּצְעַק אֵל ה' וַיּוֹרֶהוּ ה'
עֵץ, מִכָּאן מִשְׁמַע וַיֹּאמֶר,
וּמִשְׁמַע מִי אָמַר דָּבָר זֶה. לְקוֹל
ה' אֱלֹהֶיךָ? לְקוֹלִי הִיָּה צְרִיךְ
לִהְיוֹת! אֲלֹא לְאוֹתוֹ קוֹל
שְׁנֹכְנָסוֹ בּוֹ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אַחֲרֵי שֶׁהִתְגַּלָּה
בָּהֶם רֶשֶׁם הַקְּדוּשָׁה, נִכְנָסוּ
בְּשָׁנֵי חֲלָקִים קְדוּשִׁים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר, וְכִיּוֹן שְׁנֹכְנָסוּ בְּשָׁנֵי
אֵלֶּה, נִכְנָסוּ בְּשָׁנֵי הַחֲלָקִים
הָאַחֲרִים הַלָּלוּ, שֶׁכָּאֲשֶׁר יַעֲלוּ
בְּשָׁנֵי הָאַחֲרִים הַלָּלוּ, יִתְחַבְּרוּ
בְּאֵלֶּה וְלֹא יִמְנְעוּ הַבְּרָכוֹת,
וְלִכְּן בְּאֵלֶּה מְגִיעוֹת הַבְּרָכוֹת
[וּמִשּׁוּם כֵּךְ בֹּאֵלֶּה מְגִיעִים] עַד
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

כִּי אָנִי ה' רַפָּאֵךְ

וּמִמָּקוֹמוֹ שֶׁל הַכָּתוֹב נִשְׁמַע
הַדָּבָר, שְׁכָתוֹב
וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע. וַיֹּאמֶר
— זֶה הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וְמָה אָמַר?
אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ה'
אֱלֹהֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי ה'
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אוֹכְלָה הוּא — זוֹ
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו
תַּעֲשֶׂה — זֶה צְדִיק. וְהַזֹּנֶת

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִשְׁמַע דְּכַתִּיב,
וַיִּצְעַק אֵל יי' וַיּוֹרֶהוּ יי'
עֵץ, מִחֶבֶא מִשְׁמַע וַיֹּאמֶר,
וּמִשְׁמַע מֵאֵן אָמַר מֶלֶךְ. לְקוֹל יי'
אֱלֹהֶיךָ, לְקוֹלִי מִבְּעֵי לֵיָּה. אֲלֹא
לִהְיוֹת קוֹל דְּעָאֵלוּ בֵּיה.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּתַר דְּאִתְגַּלָּיָא
בְּהוּ רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, עָאֵלוּ
בְּתַרִּין חוֹלְקִין קַדִּישִׁין, בְּמָה
דְּאִתְמַר, וְכִיּוֹן דְּעָאֵלוּ בְּאֵלִין תַּרִּין,
עָאֵלוּ בְּאֵלִין תַּרִּין חוֹלְקִין אַחֲרִנִּין,
דְּכַד יִסְתַּלְקוּן בְּאֵלִין תַּרִּין אַחֲרִנִּין,
יִתְחַבְּרוּן בְּאֵלִין, וְלֹא מִמְנַעֵי
בְּרַפָּא, וּבְגִין כֵּךְ, בְּאֵלִין מְטוּ
בְּרַפָּא, (וּבְגִינִי כֵךְ בְּאֵלִין מְטִין) עַד
מִלְכָּא קַדִּישָׁא.

כִּי אָנִי ה' רַפָּאֵךְ

וּמֵאִתְרִיָּה דְקָרָא אֶשְׁתַּמַּע מֶלֶךְ,
דְּכַתִּיב, וַיֹּאמֶר אִם
שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע. וַיֹּאמֶר: דָּא מִלְכָּא
קַדִּישָׁא. וּמֵאִי קָאֲמַר, אִם שְׁמוֹעַ
תִּשְׁמַע לְקוֹל יי' אֱלֹהֶיךָ, בְּמָה דְאִתְ
אָמַר (דְּכֻרִים ד) כִּי יי' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
אוֹכְלָה הוּא, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
וְהַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה: דָּא צְדִיק.
וְהַזֹּנֶת לְמַצּוֹתָיו: דָּא נִצָּח. וְשִׁמְרַתָּ

למְצוֹתָיו - זֶה נִצָּח. וְשִׁמְרָתָּ כָּל
חֻקָּיו - זֶה הוֹד. כִּיּוֹן שְׁנִכְנְסוּ
בְּאֵלֶּה, הָרִי הִגִּיעוּ לְמִלְךָ הַקְּדוֹשׁ.
אֲחֵר כֶּךָ מֶה כָּתוּב? כָּל הַמַּחֲלָה
אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בַּמִּצְרִים לֹא אָשִׁים
עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ. כִּי אֲנִי ה'
- זֶה הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

כָּל מִי שְׁשׁוּמֵר אֶת הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, עוֹלָה
עַד הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן

נִשְׁמָע, שְׁכָל מִי שְׁשׁוּמֵר אֶת
הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה,
מִמֶּנּוּ עוֹלָה עַד הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ
הָעֶלְיוֹן. מֶה מִשְׁמָע? מִשְׁמָע
אוֹתָם שְׁנַיִם שֶׁהִתְכַּנְּסוּ בָּהֶם הַזֶּרַע,
וְשֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ, שְׁשׁוּפְכִים
אוֹתוֹ בְּפִי הָאֵמָה, [וְעַל זֶה]
נִקְשְׁרוּ כְּאֶחָד, וְהַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן
עָלִיהֶם, וְנִקְשְׁרוּ בּוֹ. וְעַל כֶּךָ, מִי
שְׁנִכְנָס בְּשְׁנֵי אֵלֶּה וְשׁוּמֵר אוֹתָם,
נִקְשֵׁר בְּשְׁנֵי הָאֲחֵרִים וְנִכְנָס בָּהֶם,
וְאֵז מִגִּיעַ לְמִלְךָ הַקְּדוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי מִי שְׁזוֹכָה
בְּצַדִּיק, זוֹכָה בְּנִצָּח וְהוֹד
וְשִׁלְשֵׁת אֵלֶּה, שֶׁהִתְבָּרְכָה בָּהֶם
כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וּמִי שְׁזוֹכָה בָּהֶם,
זוֹכָה בְּמִלְךָ הַקְּדוֹשׁ, וְנִכְנָס בְּכָל
הָאֲרֻבָּעָה.

וּבְנִגְדָּה אֲרֻבָּעָה אֵלּוּ שְׁמִירָה

כָּל חֻקָּיו: דָּא הוֹד. כִּיּוֹן דְּעָאֲלוּ
בְּאֵלִין, הָא מָטוּ לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.
לְבַתֵּר מֶה בְּתִיב, כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר
שִׁמְתִּי בַּמִּצְרִים לֹא אָשִׁים עֲלֶיךָ כִּי
אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ. כִּי אֲנִי ה': דָּא
מַלְכָּא קַדִּישָׁא.

כָּל מִי שְׁשׁוּמֵר אֶת הָרָשָׁם הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, עוֹלָה
עַד הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ הָעֶלְיוֹן

אֲשֶׁתִּמְעַ, דְּכָל מֶאֵן דְּנִטִּיר לְהֵאִי
רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, מְנִיחָה
סְלִיק עַד מַלְכָּא קַדִּישָׁא עֲלָאָה.
מֵאִי מִשְׁמָע. מִשְׁמָע אֵינוֹן תְּרִין,
דְּאִתְבָּנְשׁ בְּהוּ וְרַעָא, וּמִשְׁחַ רַבּוּת
קוּדִישָׁא, דְּשִׁדְרִין לִיה בְּפּוּם אֵמָה,
(וְעַל דָּא) אִתְבָּשְׁרוּ בְּחֵדָא, וּמַלְכָּא
עֲלָאָה עָלִייהוּ, וְאִתְבָּשְׁרוּ בִּיה. וְעַל
כֶּךָ, מֶאֵן דְּעָאֵל בְּאֵלִין תְּרִין, וְנִטִּיר
לִז, אִתְבָּשְׁר בְּתִרִין אֲחֵרִין, וְעָאֵל
בְּהוּ, וּבְדִין מְטִי לְמַלְכָּא קַדִּישָׁא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְדַאי מֶאֵן דְּזָכִי
בְּצַדִּיק, זָכִי בְּנִצָּח וְהוֹד,
וְאֵלִין אֵינוֹן תְּלָתָא, דְּאִתְבָּרְכָא בְּהוּ
כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וּמֶאֵן דְּזָכוּ בְּהוּ, זָכִי
בְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וְעָאֵל בְּכָלְהוּ
אֲרֻבָּעָה.

וְלִקְבָּלִי אֲרֻבָּעָה אֵלִין, נִטִּירוּ

לרשם הקדוש הזה מארבעה
דברים: שמירה של כנסת ישראל
- שמירה של נדה. שמירה של
צדיק - שמירה של שפחה.
שמירה של נצח - שמירה של בת
עובדי כוכבים ומזלות. שמירה
של הוד - שמירה של זונה. ועל
זה לקול ה' אליהו - זו כנסת
ישראל.

במה זוכים ישראל לקבל פני שכינה?

במה זוכים ישראל לקבל פני
שכינה? בשמירה מנדה,
ועל זה כתוב (ויקרא יח) ואת
אשה בנדת טמאתה לא תקרב
לגלות ערותה. מה זה לגלות?
זו כנסת ישראל, ובזה אחוזים
ונקשרים דברים אחרים שכנסת
ישראל נקשרת בהם. והרי
בארנו הדברים.

והישר בעיניו תעשה - זה צדיק

והישר בעיניו תעשה - זה צדיק,
כמו שכתוב (תהלים לד)
עיני ה' אל צדיקים, להשמר
משפחה. והרי בארנו את
הדברים, שכתוב ושפחה כי
תירש גבירתה, שגורם לצדיק
שידבק בשפחה. והאזנת

להאי רשימא קדישא, מארבע
מלין: נטירו דכנסת ישראל,
אסתמרותא דנדה. נטירו דצדיק,
אסתמרותא דשפחה. נטירו דנצח,
אסתמרותא דבת עבודת כוכבים
ומזלות. נטירו דהוד, אסתמרותא
דזונה. ועל דא לקול יי' אליהו, דא
בנסת ישראל.

במה זוכים ישראל לקבל פני שכינה?

במה זכאן ישראל לקבלא אפי
שכינתא, באסתמרותא מן
נדה. ועל דא בתיב, (ויקרא יח) ואל
אשה בנדת טמאתה לא תקרב
לגלות ערותה. מאי לגלות ערותה
דא כנסת ישראל. ובהאי אחידן
ומתקשרן מלין אחרנין, דכנסת
ישראל אתקשרת בהו. והא
אוקמוה מלי.

והישר בעיניו תעשה - זה צדיק

(דף ס"א ע"א)

והישר בעיניו תעשה: דא צדיק.
במה דבתיב, (תהלים לה)
עיני יי' אל צדיקים, לאסתמרא
משפחה. (דף ס"א ע"א) והא
אוקימנא מלי. דבתיב, (משלי ל)
ושפחה כי תירש גבירתה, דגרים
לצדיק דאתדבק בשפחה. והאזנת

למְצוֹתָיו: דָּא נִצַּח, לְאַסְתְּמָרָא (דלא שקר ביה) דְּלֹא יַעוּל רְשִׁימָא דָּא בְּבֵת אַל נִכְר, וְלֹא יִשְׁקֵר בִּיה בְּנִצַּח. דְּבִתִּיב, (שמואל א טו) וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֵר. וּמֵאֵן דְּנִטִּיר הָא, קִיָּים מְצוֹתָיו, דְּבִתִּיב, (שמות לה) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אֲחֵר. וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקָּיו: דָּא הוּד, לְאַסְתְּמָרָא מִן זוּנָה.

וְאִזְלָא הָא, כְּמָה דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְּבִתִּיב (תהלים מה) חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּר הוֹדֵךְ וְהִדְרֵךְ. אֵלֶּא, כָּל מִי שֶׁמְזַרְז אֶת עֲצָמוֹ וְשֵׁם אֶת פֶּחַד הַחֲרָב הַשְּׂנוּנָה הַחֲזָקָה כְּנָגְדּוֹ, עַל יָרֵךְ – מֵה זֶה עַל יָרֵךְ? זֶהוּ הָרִשָּׁם הַקְדוּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי.

הוּד וְהִדְר לְבִשְׁתָּ

דְּכָר אַחֵר, חֲגוּר חֲרָבָךְ – כְּלוּמַר, זָרַז וְתַקַּף אֶת הַיָּצֵר הָרַע שְׁלֶךְ, שֶׁהוּא חֲרָבָךְ, עַל יָרֵךְ, עַל אוֹתוֹ רִשָּׁם קְדוּשׁ לְשִׁמְר אוֹתוֹ. וְאִם שָׁמַר אוֹתוֹ אִזְ נִקְרָא גְבוּר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַבִּישׁ אוֹתוֹ בְּלְבוּשָׁיו. וּמֵהוּ לְבוּשׁ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? הוּד וְנִצַּח (והדר), שְׁכָתוּב (תהלים קד) הוּד

לְאַסְתְּמָרָא מִן זוּנָה. וְאִזְלָא הָא, כְּמָה דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְּבִתִּיב (תהלים מה) חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּר הוֹדֵךְ וְהִדְרֵךְ. אֵלֶּא, כָּל מִי שֶׁמְזַרְז וְנִטִּיר, וְשֵׁם דְּחִילוֹ דְּחֲרָבָא שְׂנוּנָא תַּקִּיפָא לְקַבְלֵיהּ. עַל יָרֵךְ, מֵאֵי עַל יָרֵךְ. דָּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי.

וְאִזְלָא הָא, כְּמָה דְּתַנִּינָן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵי דְּבִתִּיב (תהלים מה) חֲגוּר חֲרָבָךְ עַל יָרֵךְ גְּבוּר הוֹדֵךְ וְהִדְרֵךְ. אֵלֶּא, כָּל מִי שֶׁמְזַרְז וְנִטִּיר, וְשֵׁם דְּחִילוֹ דְּחֲרָבָא שְׂנוּנָא תַּקִּיפָא לְקַבְלֵיהּ. עַל יָרֵךְ, מֵאֵי עַל יָרֵךְ. דָּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (בראשית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי.

הוּד וְהִדְר לְבִשְׁתָּ

דְּכָר אַחֵר, חֲגוּר חֲרָבָךְ, כְּלוּמַר, זָרַז וְתַקִּיפָא יָצִיף בִּישָׁא, דְּאִיהוּ חֲרָבָךְ. עַל יָרֵךְ, עַל הַהוּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא לְנִטְרָא לִיה. וְאִי נִטִּיר לִיה, כְּדִין אִקְרִי גְבוּר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲלִבִּישׁ לִיה בְּלְבוּשָׁיו, וּמֵאֵן לְבוּשָׁיו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הוּד וְנִצַּח. (נ"א וְהִדְר) דְּבִתִּיב, (תהלים קד) הוּד וְהִדְר

וְהָדָר לְבָשֶׁת. אַף כֹּאן הוּדָר
וְהָדָרָךְ. וְאִזְּ נִדְבֵק הָאָדָם בַּמֶּלֶךְ
הַקָּדוֹשׁ כְּרֹאוּי.

כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שְׁמָתִי בְּמִצְרִים לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ
כִּי אֲנִי ה' רִפְאֶךָ

מִכָּאן וְהִלָּאָה - כָּל הַמַּחֲלָה
אֲשֶׁר שְׁמָתִי בְּמִצְרִים
לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה'
רִפְאֶךָ. זֶה הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. וְעַל
זֶה הַזְהִיר אוֹתָם עַל אוֹתוֹ דְּבַר
מִמֶּשׁ, שֶׁנֶּתַן וְרָשָׁם בָּהֶם וְלֹא
יִוָּתֵר. וְעַד עַכְשָׁיו לֹא נִתְּנָה לָהֶם
תּוֹרָה. אֲלֹא כִּיּוֹן שֶׁפָּתוּב, שֶׁם
שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט, מִיָּד -
וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע וְגו'.

בֵּא רָאָה, כְּשֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לְהַזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל עַל
הַתּוֹרָה, בְּכַמָּה דְּבָרִים מִשָּׁךְ
אוֹתָם, בְּכַמָּה מְשִׁיכוֹת שֶׁל
חִבְיבוֹת, כְּאָדָם שֶׁמוֹשֶׁךְ בְּנוֹ
לְבֵית הָרֵב. וּבֹא רָאָה, לֹא רָצָה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַת לָהֶם
תּוֹרָה עַד שֶׁקָּרְבוּ אֵלָיו. וּבְכַמָּה
קָרְבוּ אֵלָיו? בְּגִלּוּי שֶׁל הָרָשָׁם
הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר.

וַאֲמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קוִינֵנו לֹו

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא קָרְבוּ
יִשְׂרָאֵל לָהֶר סִינִי, עַד

לְבָשֶׁת. אוּף הָכָא הוּדָר וְהָדָרָךְ,
וּכְדִין אֶתְדַבֵּק בֵּר נָשׁ בַּמֶּלֶכָא
קְדִישָׁא בְּדָקָא יֹאוֹת.

כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שְׁמָתִי בְּמִצְרִים לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ
כִּי אֲנִי ה' רִפְאֶךָ

מִכָּאן וְהִלָּאָה, כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר
שְׁמָתִי בְּמִצְרִים לֹא אֲשִׁים
עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יי' רִפְאֶךָ. דָּא מִלְכָּא
קְדִישָׁא, וְעַל דָּא אוּהַר לֹוֹן עַל
הַהוּא מִלָּה מִמֶּשׁ, דִּיהֵב וְרָשָׁם
בָּהֶן, וְלֹא יִתִּיר וְעַד כְּעַן לֹא
אֶתִּייהֵיבַת לָהֶן אוֹרִייתָא, אֲלֹא כִּיּוֹן
דְּבִתִּיב, שֶׁם שָׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט,
מִיָּד וַיֹּאמֶר אִם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע וְגו'.

תָּא חֲזוּ, בֵּר כְּעָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיד
הוא לְאִזְהָרָא לְיִשְׂרָאֵל, עַל
אוֹרִייתָא, בְּכַמָּה מַלְיִן מְשִׁיךְ לָהֶן,
בְּכַמָּה מְשִׁיכֵן דְּחִיבּוֹתָא, כְּבַר נָשׁ
דְּמְשִׁיךְ בְּרִיה לְבִי רַב. וְתָא חֲזוּ, לֹא
כְּעָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא לְמִיחֵב לָהֶן
אוֹרִייתָא, עַד דְּקָרְיֵבוּ בְּהִדְיָה. וּבְכַמָּה
קָרְיֵבוּ בְּהִדְיָה, בְּגִלּוּיָא דְּרָשִׁימָא
דָּא, כְּמָה דְּאֶתְמַר.

וַאֲמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קוִינֵנו לֹו

אָמַר ר' יְהוּדָה, לֹא קָרְיֵבוּ יִשְׂרָאֵל
לְטוֹרָא דְּסִינִי, עַד דְּעָאֵלוּ

בְּחולָקָא דְצַדִּיק, וְזָכוּ בֵּיהּ. מְנָלָן, שְׂנַכְנָסוּ בַחֲלָק שֶׁל צַדִּיק וְזָכוּ בוֹ.
 דְּבַתִּיב, (שְׁמוֹת יט) בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִנֵּין לָנוּ? שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת יט) בְּיוֹם
 מְדַבֵּר סִינִי, בְּיוֹם הַזֶּה מִמָּשׁ דִּיִּיקָא, הַזֶּה בָּאוּ מְדַבֵּר סִינִי. בְּיוֹם הַזֶּה
 וּבַתִּיב (יִשְׁעִיָהוּ כה) וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא מִמָּשׁ דִּוְקָא. וְכָתוּב (יִשְׁעִיָה כה)
 הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִינֵנוּ לוֹ וְגו': וְאָמַר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה
 קִינֵנוּ לוֹ וְגו'.

